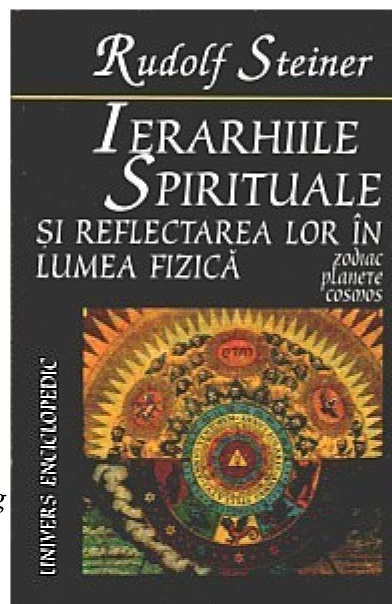
Rudolf Steiner

IERARHIILE SPIRITUALE

ŞI REFLECTAREA LOR ÎN LUMEA FIZICĂ
ZODIAC, PLANETE, COSMOS

GA 110

Ciclu de zece conferinţe (Düsseldorf 12–18 aprilie 1909)
şi răspunsuri la întrebări (21 şi 22 aprilie 1909),
cu o Introducere în studiul ierarhiilor de R.S.Coroze

Traducere: Cristina Muică

Titlul original : *Geistige Hierarchien und ihre Wiederspiegelung in der physischen Welt. Tierkreis, Planeten, Kosmos.*

Nr.curent în bibliografia generală GA 110

CUPRINS

Conferința 6— *Düsseldorf, 15 aprilie 1909* — Rolul diverselor entități în evoluția omenirii. Sistemul solar în Misterele lui Zoroastru. Aspectele spirituale ale sistemului lui Ptolemeu

Conferința 7 — *Düsseldorf, 16 aprilie 1909* — Principiile din care este alcătuit omul. Natura Îngerilor şi a Arhanghelilor. Intervenția Spiritelor personalității, a Arhanghelilor şi a Îngerilor în evoluția omenirii în timpurile vechi

Conferința 8 — *Düsseldorf, 17 aprilie 1909* — Semnele zodiacale. Primele elemente ale corpului omenesc. Corespondența lor cu semnele Zodiacului

Conferința 9 — *Düsseldorf, 18 aprilie 1909, dimineața* — Omul macrocosmic. Punctul şi circumferința. Karma planetelor. Conducătorii spirituali ai omenirii şi Karma popoarelor. Transformarea corpurilor omului

Conferința 10 — *Düsseldorf, 18 aprilie 1909, seara* — Locul omului în Cosmos. Rolul Ierarhiilor spirituale. Entitățile luciferice. Libertatea de acțiune a omului. Acțiunea lui Christos pe Pământ

INTRODUCERE ÎN STUDIUL IERARHIILOR

„Străduindu-se să reproducă o imagine perfectă (a lui Dumnezeu), ele se înalță din toate puterile către Arhetipul lor şi la rândul lor se apleacă, asemenea divinității, către esențele inferioare, ca să le transforme".

Dionisie Areopagitul*
(*Tratat asupra Ierarhiilor cereşti*, cap.8)

* Lucrarea a fost tradusă în româneste de Cicerone Iordăchescu, sub titlul lerarhia cerească, în 1932 şi reeditata în 1994 de catre Institutul European, Iași, impreună cu o altă lucrare a lui Dionisie, Ierarhia Bisericească. În studiul introductiv al acestei traduceri se precizează, pe baza unui bogat aparat critic, că autorul scrierii resective nu este acel Dionisie Areopagitul care este menționat în Faptele Apostolilor ca ucenic al apostol Pavel, ci un învățat creştin care a trăit în sec.V sau la începutul sec.Vl e.n. De aceea, el este numit în scrierile mai noi Dionisie Pseudo-Areopagitul.

În această ediție fragmentul citat este mai complet:

„Ele se străduiesc neîncetat să se asemene lui Dumnezeu, nepărăsind deloc imobilitatea lor divină prin vreo lipsă de bărbăție, ci privind neclintite spre puterea cea mai presus de ființă şi întăritoare; transformându-se în icoană a acesteia, pe cât posibil, şi îndreptându-se spre dânsa cu tărie, ca izvor de putere; iar spre puterile cele de al doilea rang îndreptându-se ele le împart putere şi le îndumnezeiesc. (Cap.VIII, p.49) (n.red.).

Omul spune „Dumnezeu" şi se înalță direct către un absolut imuabil şi transcendent față de toate făpturile. El spune „Dumnezeu" ca urmare a unei necesități interioare, în antiteză cu tot ceea ce pe pământ i se înfățişează mărginit, josnic, trecător, impur. Spiritul său are nevoie nu numai sub aspect sentimental, ci şi riguros logic de Dumnezeu pentru a contrabalansa iraționalul care îl înconjoară. Şi cu toate că nu-l cunoaşte pe Dumnezeu, el şi-l imaginează. Deschide într-un colț al inimii sale paradisul unei divinități care va fi pentru el punctul de sprijin stabil, absolutul de marginile căruia este stăvilit fluxul deconcertant al vieții. Omului modern Dumnezeu nu i se mai arată, dar gândirea seacă şi aridă a acestuia îl consideră o axiomă necesară.

Totuşi în fapt Dumnezeu nu este această abstracţiune inaccesibilă suspendată în vid. Dacă gândirea modernă, prea legată de corp, s-a îngreunat în aşa măsură încât nu mai poate sesiza Fiinţa divină ca pe o realitate, mai demult nu era aşa. Gândirea omenească a cunoscut şi a venerat o întreagă gamă de mijlocitori între ea şi divinitate; a avut chiar viziunea acestor Spirite mediatoare între nimicnicia sa şi incomensurabila măreţie divină. Această viziune i-a hrănit viaţa spirituală. În sufletul modern nu s-a mai păstrat nici o urmă a acestei viziuni; el mai găseşte încă, într-adevăr, în Biserică o învăţătură teoretică despre ierarhii, dar fără nici un schimb afectiv cu aceste fiinţe supranaturale; acestea nu mai sunt cunoscute decât prin mărturiile artei religioase inspirate de tradiţie.

Ce ne poate spune ştiinţa spirituală despre natura acestor Fiinţe, despre originea viziunilor pe care le-a avut odinioară omul, despre cauzele faptului că acum omul nu mai este conştient de existenţa lor?

Ea ne răspunde: ceea ce aflăm prin artă şi tradiţie religioasă despre Ierarhiile cereşti vine desigur dintr-un trecut îndepărtat, totuşi nu reprezintă decât o palidă supravieţuire a unor epoci mult mai îndepărtate, în timpul cărora omenirea poseda o viziune directă asupra universului. Această viziune, care nu poate fi comparată cu conştiinţa actuală, era mai puţin o percepţie şi mai mult o comuniune a fiinţei omeneşti cu universul, care şi el era mult diferit de cel pe care îl cunoaştem acum. Trebuie să urcăm, pentru a ne face o idee, într-un trecut care precede chiar şi preistoria: pământul nu era încă terenul ferm pe care îl avem astăzi sub picioare, nici corpul omenesc nu avea încă densitaiea lui de acum; elementele nu erau diferenţiate ca în vremurile noastre, când lichidul este distinct de solid iar gazul de căldură. Cât despre viaţa omului, ea oscila între Pământ şi mediul cosmic, în sânul căruia ea se încărca treptat de densitate terestră.

Investigaţiile lui Rudolf Steiner ne dau posibilitatea să ne reprezentăm aceste etape[1].

[1] Rudolf Steiner ***Ştiinţa ocultă***, Editura Triades (n.a.)

În perioada vieţii sale când este preponderent un locuitor al Pământului, omul simte planeta ca punctul în care se condensează, se contractă întregul univers; are despre ea o impresie ce poate fi comparată cu cea a oaselor sale din profunzimea cărnii. El vede planeta scăldată într-o atmosferă vie, de la pământul către care corpul său îl atrage tot mai mult, până la marginile cerului, el sesizează straturi succesive, fiecare depăşind ca subtilitate pe cel care rămâne mai jos de el. Aceste sfere, care urmăresc orbitele planetelor, formează în jurul Pământului cercuri succesive ocupate de Lună, Mercur, Venus, Soare, Marte, Jupiter, Saturn, până la centura aştrilor ficşi – Zodiacul.

În alte momente ale vieţii sale, omul pierde conştiinţa terestră şi îşi părăseşte corpul. El se identifică complet prin natura sâ spirituală cu universul, de care nu-l separă încă nici o conştiinţă personală, ca un copil la sânul maicii sale. Unindu-se prin o parte a fiinţei sale cu fiecare dintre sferele planetare, el preia de la ele culoarea şi ritmul: acest ritm deosebit este însăşi pulsaţia entităţilor spirituale care alcătuiesc acea sferă. Căci cetele de fiinţe divine, de diverse feluri, ierarhizate, se exprimă în aceste substanţe planetare, loc de predilecţie pentru manifestarea lor. Gradaţia se poate urmări de la entităţile cele mai apropiate de natura omenească, pământească – Îngerii, până la Heruvimi şi Serafimi, care depăşesc chiar sfera planetelor; fiind cei mai perfecti, cei mai apropiaţi de divinitate, nu se mai exprimă prin aştri în mişcare, rătăcitori, în care mişcarea însăşi este încă un semn de imperfecţiune, ci prin constelaţiile Zodiacului, care au căpătat deja ceva cu caracter divin – sunt imuabile.

Astfel, prin două stări de conştiinţă omul contemplă cele două feţe ale unei realităţi unice: el vede când astrul, cu ochii trupului, când entitatea, cu ochii spiritului.

Şi simţind că trăieşte şi respiră în acest univers ca într-un organism viu, resimţind mişcarea planetelor în membrele sale, ritmul lor în circulaţia sângelui, maiestatea stelelor imobile în fixitatea capului său, omul vede cum transpare entitatea spirituală în astrul care îi este veşmânt. Pentru el astrul şi entitatea sunt de nedespărţit; unul este corpul celeilalte.

Pe măsură ce se afirmă conştiinţa terestră, creşte diferenţa între ceea ce percepe omul când se află în trup şi ce trăieşte el în clipele asemănătoare cu somnul, când participă la viaţa spirituală a universului. Mult timp încă el mai vede stelele ca pe o manifestare multiformă a măreţei Fiinţe vii, care exprimă prin intermediul lor aspectele infinite ale naturii sale insondabile. Pe măsură ce evoluţia înaintează, omul păstrează o amintire mai vie, mai personală, a timpului petrecut în stare de veghe în corpul său decât a timpului când simţirea universului îl desprinde de sine. Din acest sentiment confuz el păstrează ca pe un vis imaginea fiinţelor supranaturale care populează sferele înstelate, în timp ce ceea ce observă în cerul material îi apare din ce în ce mai precis. El vede aştrii deplasându-se după ritmuri care măsoară pentru el timpul, anii, anotimpurile, zilele; el urmăreşte cu ochii traiectoriile acestora, care marchează spaţiul cu puncte de reper. El mai ştie că întreaga sa viaţă este reglată, guvernată de aceste mişcări şi de aceste ritmuri care redau în semne vizibile înţelepciunea lui Dumnezeu. Dar conştiinţa sa se împarte din ce în ce mai mult; percepţia lui se dedublează. Lumina simiurilor scaldă lumea fizică unde el contemplă astrul, dar într-o altă lumină, cea a sufletului, cea a simţului interior, continuă să îi apară în vis, sau în clipele când evadează din lumea pământeană, Ierarhiile. Şi distanţa dintre cerul în care se cufundă privirile pământeşti şi cerul inimii sale creşte mereu.

Când aspiră la acesta, omul caută să păstreze viziunea lui prin forme de cult, ritualuri, *religie*.

Când urmăreşte cu un interes crescând fenomenele cereşti, asupra cărora va începe în curând să-şi exercite capacitatea de raţionament, de calcul, care se naşte în el, el face primii paşi spre ştiinţă.

Într-o zi nu a mai rămas nici măcar amintirea faptului că a putut exista vreo legătură cât de mică între lumea stelelor, pe care o studiază astronomia, şi ierarhiile divine de care vorbeşte teologia. Dar această despărţire s-a făcut foarte lent şi s-au scurs multe veacuri până să se ajungă la situaţia de astăzi.

Atunci când au apărut cultele şi religiile, în zorii vremurilor preistorice, cunoaşterea oştirilor cereşti nu era încă pierdută pentru privirea interioară. Întreaga lume antică şi primele epoci creştine se află sub semnul acesteia. Nici o religie antică nu a conceput divinitatea fără aceşti intermediari care transpun imaginile infinit de variate ale Chipului pe care numai lor singuri li se îngăduie să-l contemple. Ei sunt „gândirea" lui Dumnezeu, „ochiul" său, „braţul" său; divinitatea pe care nu putem să ne-o închipuim se înconjoară parcă cu un nimb alcătuit din aceste mari puteri cereşti; la rândul lor, zeii cei mari au în jurul lor zei mai puţin elevaţi şi mai apropiaii de oameni. Printre monumentele şi sculpturile antice abundă astfel de fiinţe supranaturale, de la spiritele cele mai măreţe până la cele mai mărunte „genii" înaripate, cunoscute întregului Orient. Materialistul nu mai vede astăzi în acest furnicar de fiinţe mai presus de fire decât rodul imaginaţiei

orientale, care s-a complăcut să-şi descrie în mod somptuos delirurile, coşmarurile şi visele.

Desigur că pe măsură ce viziunea se şterge gradele spirituale se amestecă şi se confundă. Granița dintre cetele cereşti şi cele ale iadului este nesigură. Spiritele de natură intermediară şi neutră, cum sunt Elementalii, se suprapun oarecum pe această limită.

Dar crestinismul intervine în această dezordine transmisă de Orient. El ştie să facă delimitarea între ce este ceresc şi ce este infernal. Gândirea umană în curs de a se naşte se străduieşte să reflecte în ea însăşi ordinea ierarhică a entităților care au atribute dumnezeieşti. Geniul elen creştinat coordonează, armonizează. Ceea ce dă, în primele veacuri creştine, şcoala Sfântului Dionisie Areopagitul în tratatul său asupra ierarhiilor cereşti nu mai este o *viziune* propriu-zisă, ci o *conceptie spirituală*, atunci când această şcoală stabileşte, între unitatea, principiul şi sfârşitul ulterior a toate şi făpturile care nu au în sine nici rațiune, nici termen, o stare de mijloc care este în acelaşi timp ştiință şi acțiune, cunoaştere şi energie. „Aceasta este Ierarhia, instituție sacră, înțeleaptă şi puternică, care purifică, iluminează şi desăvârşeşte şi ne aduce astfel la Dumnezeu, care este puritate, lumină şi desăvârşire... Țelul Ierarhiei este deci să asimileze şi să unească cu Dumnezeu... Căci, contemplând cu ochi sigur frumusețea cea mai presus de fire, ea o reface în sine aşa cum poate; ea îşi preface adepții în tot atâtea imagini ale lui Dumnezeu: oglinzi pure şi splendide în care poate să strălucească lumina veşnică şi inefabilă şi care, în ordinea dorită, retransmit în mod liber asupra lucrurilor de jos această lumină împrumutată care le face să strălucească." (Cap.III)*.

* În traducerea lui C.Iordăchescu:

„Ierarhia este, după mine, o rânduială sfântă, o cunoştință şi o lucrare ce duce pe cât se poate, la asemănarea cu divinitatea şi înalță, în proporție corespunzătoare, până la imitarea de Dumnezeu în măsura iluminării divine pe care o primeşte... Scopul ierarhiei este deci, pe cât cu putință, asemănarea şi unirea cu Dumnezeu... Privind în chip neclintit în sus spre frumusețea cea preadivină, Ea o reproduce pe aceasta pe cât este posibil, şi desăvârşeşte pe partizanii ei până în a-i transforma în chipuri divine, în oglinzi curate şi fără pată, care să fie în stare să primească în sine raza ce porneste din obârsia luminii divine, în oglinzi care, în chip sacru, fiind pline de strălucirea cea luminoasă, să poată din nou lumina la rândul lor, fără pizmă treptele urmatoare, aşa cum se cuvine după rânduielile divine." (*Ierarhia cerească*, cap .III, p.35) (n.red.)

Treptat şi această concepție se va estompa: dogma va păstra din ea noțiunile de bază, dar ideea Ierarhiilor va supraviețui printre oameni prin credința în dogmă şi nu prin viziune, nici măcar prin amintirea vechilor viziuni. Câtă vreme creştinul din Evul Mediu este însuflețit de o credință care mai este în oarecare măsură vizionară, el rămâne legat de Ființele supranaturale pe care le simte intervenind în sufletul său şi chiar în întâmplările care îi guvernează destinul. Căci Dumnezeu domneşte în înălțimi; mesagerii săi sunt mai accesibili pentru imaginația credincioşilor. Aceşti credincioşi îi cunosc cu caracterele şi calitățile lor proprii; ei nu confundă natura Îngerului care veghează asupra fiecărui creştin şi îi poate vorbi prin vise cu cea a unui Arhanghel ca Preasfântul Mihail, care se arată în plină strălucire şi vesteşte fapte de seamă pentru tot poporul, care privesc mântuirea neamului omenesc. Creştinul din Evul Mediu manifestă o gamă de sentimente legate de calitatea diverselor naturi spirituale față de care omul modern rămâne mult în urmă. El ştie că nu te poți ridica către Dumnezeu decât din treaptă în treaptă; el gândeşte ca şi Areopagitul: „Dacă vrea cineva să spună că Dumnezeu i s-a arătat de-a dreptul, acela să ştie că după cum spune clar Scriptura nimeni pe Pământ n-a văzut şi nici nu va vedea esența intimă a lui Dumnezeu, iar viziunile sfinte, cinstind măreția adorată, se arată învăluite de cele mai minunate simboluri pe care le poate suporta natura omenească". (Cap.IV)*.

* În traducerea lui Cicerone Iordăchescu:

"Dacă ar spune cineva că unora dintre oamenii cei sfinti li s-au făcut dezvăluiri şi, în chip nemijlocit, că unul dintre aceştia ar fi aflat clar din Sfintele Scripturi că nimeni nu a văzut ce este în sine fiinţa tainică a lui Dumnezeu şi nici nu o va vedea vreodată, dar că sfintii au avut teofanii (viziuni ale divinitaţii) prin mijlocirea viziunilor sacre, ce sunt asemenea intuiţiilor celor ce contempleaza, precum se vede din descoperirile cele de Dumnezeu vrednice." (Ca .IV, p.39) (n.red.).

Dar şi această percepţie la rândul ei se va pierde. Cerul şi sferele cereşti, care reprezentau fiecare câte o calitate divină, sunt pentru credincioşii de astăzi o noţiune foarte abstractă, pe care o evocă atunci când zic: „cerul". Numai îngerul păzitor mai păstrează încă pentru ei în oarecare măsură un caracter real, concret.

În schimb, pe măsură ce culorile vii ale Paradisului se schimbă într-un cenuşiu uniform, se conturează un alt cer: cel pe care telescopul îl face să se apropie de noi, cel pe care descoperirile lui Galilei, ale lui Copernic, ale lui Kepler l-au făcut accesibil calculelor omeneşti.

Cerul fizic (numit de englezi *sky*) a ajuns să se detaşeze complet de cerul lui Dumnezeu (*heaven*). Planetei care apare la capătul lunetei i se poate calcula distanţa la care se află de Pământ, de Soare, i se poate descrie orbita, i se pot prevedea mişcările; se află în lumea sensibilă, lumea materială, deşi este infinit de îndepărtată, ea face parte din ceea ce se vede, din ceea ce se poate cântări (de la distanţă); ipotetic nimic nu o distinge de obiectele care intră sub acţiunea simţurilor noastre.

Amintirea faptului că această planetă ar putea fi semnul vizibil al unor fiinţe mai presus de fire, că ea se află la hotarul împărăţiei lor, s-a pierdut fără urmă. Nici nu bănuim că ar putea exista vreo înrudire între acest obiect de studiu al astronomiei şi dogmele abstracte.

Şi aici intervine în vremurile noastre Ştiinţa spirituală.

Ea se iveşte într-o vreme când această ruptură s-a produs, când pare că în mod iremediabil s-a deschis o prăpastie între ştiinţă şi credinţă, între cunoştinţele reale ale omului şi ataşamentul său interior faţă de credinţa tradiţională. Este, de asemenea, vremea când această poziţie a omului modern devine de nesuportat, când prăpastia aceasta, dacă nu va dispărea, va duce la declanşarea unor catastrofe atât în lumea interioară cât şi în viaţa socială. Când mintea se îndreaptă într-o parte iar inima în alta, se ştie că eşecul individului este pe aproape.

Ea afirmă că o metodă de cunoaştere spirituală va fi accesibilă pentru toţi cei care au dobândit, lucrând asupra lor înşile, percepţia extrasenzorială. Obiectul văzut de ochii lumeşti va fi perceptibil sub aspectul său spiritual pentru privirile spiritului. Simţurile fizice nu ne permit, prin ele însele, să cunoaştem în realitatea lor profundă lucrurile şi fiinţele care ne înconjoară. Ceea ce este lăuntric ne scapă. Totuşi nu trebuie să credem că suntem sortiţi să nu putem niciodată să-l simţim. Este ceva în noi care aspiră la această cunoaştere şi ajunge să o poată realiza prin studiu, străduinţă, prin progrese în ştiinţa spiritualului. Căci această ştiinţă, deşi pare că are un obiect atât de tainic, poate fi deprinsă metodic.

Promotorul său a arătat deja la ce rezultate ne poate duce. Este foarte clar că el a fost un precursor, încă solitar, marcând un mare avans faţă de cei care au pornit la drum în urma lui. Omul care urma să deschidă o astfel de cale nu putea să fie decât un caz aparte. Aşa este situaţia tuturor precursorilor care revoluţionează arta, ştiinţa, filosofia. Dar a fost creată metoda, rezultatele au fost comunicate. Le găsim răspândite pe parcursul unei opere imense, cărţi publicate, cicluri de conferinţe, realizări practice. Nici un suflet de bună credinţă în care mijeşte dorinţa de a cunoaşte nu le mai poate ignora.

Să căutăm deci acum în primele materiale ale acestei ştiinţe spirituale în ce fel se împacă cele două părţi distincte ale aceleiaşi realităţi: cerul stelelor şi cel al îngerilor. Ce perspective pentru o viziune sintetică ne oferă percepţia în acelaşi timp senzorială şi extrasenzorială a regiunilor cereşti care înconjoară planeta noastră înălţându-se mai presus de ea.

Înainte de a aborda conferinţele care urmează şi care răspund la această întrebare, să parcurgem câteva date răspândite prin alte texte pe care le-am adunat aici (mai ales pentru cititorii care nu sunt încă foarte documentaţi în ştiinţa spirituală), care trebuie să fie cunoscute totuşi, pentru ca ceea ce vor citi în acest volum să se încadreze într-un ansamblu bine închegat.

O noţiune elementară le domină pe toate celelalte: deoarece aştrii exprimă viaţa spirituală a Ierarhiilor, rezultă că evoluţia cosmică este în întregime relatarea acestei vieţi. Originea lumilor, lenta geneză a lor, apariţia succesivă a planetelor, toate acestea sunt lucrarea Ierarhiilor; în această grafie cerească este înscrisă istoria lor[2].

[2]Lucrarea lui E.Vreede *Astronomie şi antroposofie* este inspirată de această concepţie (n.a.).

Prin aceasta una din ideile care astăzi, în concepţia religioasă, este inertă se transformă şi revine la viaţă. Se crede că lumea spirituală nu mai evoluează. Pentru gândirea religioasă „cerul lui Dumnezeu" are un caracter atât de imuabil încât pare chiar o blasfemie ideea de evoluţie într-un paradis în care totul este perfect, absolut, identic cu sine însuşi în veşnicie. Noţiunea de tranziţie, de strădanii repetate, succesive, aşa cum le face natura pentru a-şi realiza creaţiile, este legată de lumea imperfectă a simţurilor, de ceea ce a fost creat.

Este una dintre cele mai mari greşeli ale gândirii religioase moderne; ea dă prin aceasta dovada cea mai clară că nu mai posedă înţelegerea adevărată a ierarhiilor. Materia care evoluează este pusă în opoziţie cu imuabilitatea lui Dumnezeu, iar stările intermediare se elimină. Această greşeală este cea care desparte cel mai tare gândirea religioasă fixistă de gândirea ştiinţifică evoluţionistă.

Opoziţia dispare atunci când regăsim, între materie, unde legile evoluţiei au maximum de efect, şi Dumnezeu, în care ele sunt anihilate, o întreagă serie de fiinţe. Cu cât acestea sunt mai „evoluate", mai apropiate de Dumnezeu, cu atât mai uşor scapă din ciclul transformărilor – ceea ce se poate constata deja la Heruvimi şi Serafimi, a căror expresie astrală este eliberată de mişcarea planetară. Legile evoluţiei se fac cel mai mult simţite la baza piramidei cereşti, la Îngeri şi mai ales la oameni. Ele acţionează cu presiune şi mai mare asupra regnurilor care sunt inferioare omului: animal, vegetal şi mineral. Dacă în prezent omul începe să le scape, aceasta este tocmai pentru că el atinge pe Pământ stadiul prin care se va încorpora în lumea ierarhiilor, în care va alcătui partea cea mai modestă, cea mai de jos, care este totuşi o parte integrantă. Ajunge la aceasta parcurgând *stadiul omenesc*.

Parcurgerea *stadiului omenesc* nu înseamnă că se trece printr-o experienţă rezervată exclusiv omului, aşa cum ar putea lăsa să se creadă terminologia prea săracă pentru bogătia acestei idei. Toate Ierarhiile au trecut la rândul lor prin stadiul omenesc. Ele l-au străbătut înaintea noastră; acum se numeşte *stadiul omenesc* pentru că *oamenii* sunt cei care îl parcurg pe Pământ. De fapt, este stadiul în decursul căruia o Ierarhie devine conştientă de caracterul ei special, care îi dă virtutile sale, calitatea sa printre celelalte. Astfel Principalităţile au căpătat pe vechiul Saturn conştiinta că sunt purtătoarele, în întregul univers divin, ale elementului personalităţii. Tot astfel, pe vechiul Soare

Arhanghelii au devenit conştienti că sunt purtătorii elementului care îi îndrumă pe Îngeri şi-i adună pe oameni. Tot astfel, pe vechea Lună, Îngerii care treceau atunci prin stadiul de om şi-au dat seama de existența Eului lor îngeresc, de misiunea pe care o are acest Eu la hotarul dintre lumina spirituală şi tenebrele materiei. Tot astfel, pe Pământul nostru omul trece prin stadiul omenesc, devine conştient că poartă în sine un Eu menit să cunoască libertatea în sânul ordinii de obşte a universului.

Desigur, Entitățile spirituale nu au fost oameni înainte de a fi Îngeri, Arhangheli etc. Ele au fost şi rămân Îngeri, Arhangheli, aşa cum omul a fost şi rămâne om. Dar într-un moment al evoluției lor ele au devenit conştiente de sine; şi cum în momentul de față omul se află în această situație, prin analogie, Ştiința spirituală denumeşte stadiu uman etapa de conştientizare. Înainte de a fi trecut prin acest stadiu, o ființă, oricât de sus-pusă ar fi natura sa, este lipsită de personalitate; conştiința sa nu este decât reflectarea datorată unor ființe care îi sunt superioare. Ceea ce primeşte astfel, însuflețind-o din afară, este un dar al dragostei care vine de la Ierarhiile mai vârstnice față de această formă incipientă de viață divină, care este o Ierarhie în curs de a se naşte.

Omul, care şi-a început evoluția pe vechiul Satum şi nu a fost până acum decât oglinda tuturor influențelor cosmice care se reflectau în el, ia contact pe Pământ cu Eul său, cu acel grăunte de eternitate din firea sa. Prin acest punct, el devine conştient de toate câte le-a primit din afară, şi care acum sunt ale lui . El nu mai rămâne pur şi simplu pasiv, destinat doar să primească. Prin Eul său, care îl face să ia parte la natura divină, creatoare, fiind un punct al eternității, el începe să se elibereze de constrângerile imperioase ale evoluției, pe care o suportă încă fără nici o oprelişte naturile inferioare.

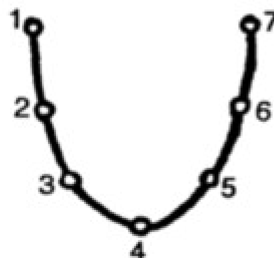
Pe măsură ce acest Eu devine conştient de sine şi de libertatea sa, el se străduieşte să realizeze ceea ce lumea spirituală aşteaptă de la el: crearea celei de a zecea ierarhii, care va face ca la sfârşitul vremurilor pământeşti glasul omului să se alăture Corurilor cereşti.

Fără noțiunile de evoluție, de istorie a divinităților, a trecutului neamului omenesc şi a viitorului său, nu poate fi înțeleasă viața Ierarhiilor.

Pentru a o aborda, trebuie mai întâi să ne pătrundem de o viziune de ansamblu a evoluției prin etapele deja parcurse[3], pentru ca apoi să urmărim pentru fiecare Ierarhie momentele în care s-a ivit ființa sa, conştiința sa, activitatea sa şi darurile sale.

[3] Descrierea acestei evoluții cosmice poate fi găsită în multe dintre lucrările lui Rudolf Steiner. În rimul rând în ***Ştiința ocultă*** (apăruta în traducere românească la Editura Princeps, Iasi, 1993 – n.red.), apoi în numeroase cicluri: ***Evanghelia după Ioan***, ***Facerea după Biblie***, ***Apocalipsa*** ş.a. Ajunge să menționăm aici că Pământul nostru a fost precedat de trei stari planetare care au fost denumite: vechiul Satum, vechiul Soare, vechea Lună. Va fi urmat de alte trei stări planetare, numite viitorul Jupiter, viitoarea Venus, viitorul Vulcan. (n.a.).

1. Saturn
2. Soarele
3. Luna
4. Pământul
5. Jupiter
6. Venus
7. Vulcan

Constatăm astfel că în vremea vechiului Saturn, când a început evoluția omului, toate ierarhiile existau deja, dar trei dintre ele mai aveau încă de străbătut stadiul uman. Acest

lucru s-a înfăptuit succesiv în cursul celor trei etape cosmice trecute: Saturn, Soare şi Lună, în timp ce omul, la rândul lui, dobândea pe rând cele trei elemente ale naturii sale: fizică, eterică, astrală. Entităţile care l-au precedat direct: Îngerii, Arhanghelii, Arheii, alcătuiesc ierarhia care se află chiar deasupra sa: cea de a treia. Alcătuind a doua Ierarhie, Puterile, Virtuţile şi Dominările sunt deja în măsură să *dea* atunci când începe evoluţia omenească; ele şi-au dobândit deja Eul şi deci posedă puterea de sacrificiu şi de dăruire liberă. Dar ele nu au atins încă perfecţiunea firii lor şi în fiecare etapă de evoluţie fiecare dintre ele, conform naturii lor, trebuie să găsească un echilibru între „a lua" şi „a da".

În ce priveşte prima Ierarhie, cea a Tronurilor, Heruvimilor şi Serafimilor, ea se află acum la acea culme a evoluţiei la care jertfa constituie suprema afirmare a fiinţei*.

* După Dionisie Pseudo-Areopagitul (opul citat):

Teologia a dat tuturor fiinţelor ceresti nouă denumiri explicative; pe acestea iniţiatorul nostru în cele divine le împarte în trei grupări triadice. Prima grupare (ordin), spune el este aceea ce stă totdeauna în jurul lui Dumnezeu; ea este în vecinătatea Lui şi se cunoaste cu el în chip nemijlocit şi înaintea celorlalte. Căci revelaţia Sfintelor Scripturi, spune el ne-a lăsat, ca tradiţie, că tronurile cele mai sfinte şi ordinele cele cu ochi multi şi aripi multe, denumite în limba ebraică heruvimi şi serafimi, sunt asezate în chip nemijlocit în cea mai mare apropiere de Dumnezeu... A doua triadă, afirmă el, este cea formată din: domnii, stăpâniri şi puteri. În sfârsit a treia şi cea din urmă dintre ierarhiile cereşti spune că este cea a îngerilor, arhanghelilor şi începătoriilor. (Cap.VI, p.43) (n.red.).

Aceste câteva noţiuni au doar scopul de a facilita înţelegerea conferinţelor care urmează. Considerăm că ele vor contribui mai mult la aceasta dacă însumează pentru fiecare dintre ierarhiile care au fost enumerate până acum trăsăturile generale ale naturii şi ale istoriei sale. Bineînţeles că nu este posibil să sintetizăm în câteva rânduri o întreagă doctrină, dar am dorit să dăm o orientare cititorului, dându-i posibilitatea să identifice în fiecare capitol descrieri şi chiar denumiri care variază uneori de la un ciclu de conferinţe la altul.

ÎNGERII

Sfera lor este circumscrisă de orbita Lunii. Sunt numiti şi Mesagerii; *Fii vieţii*. Ei sunt *Spiritele clarobscurului*, ale penumbrei: ei reprezintă crepusculul pentru viaţa pură a spiritului, dar pentru omenire sunt zorii zilei divine.

Când începe evoluţia omenirii, sunt cei din urmă născuţi printre Ierarhiile existente. De aceea ei preced direct omul în drumul său spre divinitate.

Pe vechiul Saturn nu au încă decât o conştienţă înăbuşită, asemănătoare unui somn fără vise. Deşi obscură, această conştienţă există totuşi; ea este insuflată Îngerilor de către Heruvimi. Acest dar al Heruvimilor deşteaptă în ei un fel de înţelegere inconştientă, de gândire cosmică, care emană din ei ca un val sonor umplând spaţiul ceresc şi care pătrunde cu undele sale germenii omului viitor.

Pe vechiul Soare, conştienţa lor este luminată de imagini comparabile cu cele din vis, tot datorită jertfei Heruvimilor; aceştia au viziunea a tot ce se desfăşoară în cadrul evoluţiei solare. Dar ei renunţă la bucuria care le-ar fi dată de această contemplare, pentru a îndrepta spre conştienţa de vis a „fiilor vieţii" imaginile acestei înţelepciuni divine. Pe vechea Lună, Îngerii ating stadiul lor uman; în ei se trezeste sentimentul de sine. Conştienţa nu mai este luminată prin acţiunea Heruvimilor, ca în etapele precedente. Ei transformă în gânduri, prin propria lor activitate, tot ce le vine din afară, ca şi din interior. Pentru aceasta ei folosesc ca intermediar corpul fizic al omului lunar. Îndeosebi organele de simţ, care începuseră să se schiţeze în germenul viitoarei fiinţe omeneşti încă din timpul lui Saturn, le servesc ca oglindă pentru a-şi conştientiza reprezentările. Omul nu poate încă să utilizeze aceste simţuri pentru a percepe mediul exterior. Ele servesc

Îngerilor, care percep prin intermediul lor. Iar imaginile pe care oglinda simțurilor omenești le deșteaptă în ei le dau conștiința de sine. Dar chiar prin acest fapt simțurile omului se ascut la rândul lor.

Pe Pământ, Îngerii dezvoltă conștiența, care este numită în Știința spirituală Imaginație; ea rezultă din transformarea naturii astrale în Eu spiritual. Așa cum pe Lună corpul fizic al omului i-a ajutat să dobândească conștiința Eului, pe Pământ ei folosesc corpul eteric al omului pentru a-și elabora conștiința imaginativă. Această elaborare umple corpul eteric al omului de forțele de gândire ale Îngerului și dă omului substratul gândirii proprii. „Prin această activitate a Îngerului în corpul eteric, Inteligența cosmica este încorporată în regnul omenesc." (R.Steiner) .

De altfel Ingerul găsește în mediul eteric cea mai mare densitate cu care se poate amesteca; el nu se poate încorora decât în ceea ce este în continuă transformare. În ce priveste principiile sale suerioare, ele nu suportă nici un fel de condensare, de nici o natură. Dorințele și gândurile îngerilor sunt reglate de Ierarhii, și anume de entitățile solare. Nu se poate ca gândurile lor să nu reflecte ordinea cosmică.

Fiind purtătorul acestei înțelepciuni, Îngerul nu se poate întrupa într-un om. El stă chiar îndărătul lui. Pentru a-l vedea, ar trebui „să te întorci" în spirit, adică să te abați de la linia terestră care ne este impusă de la naștere și pe care înaintăm până la moarte, atrași de pietrele prețioase care strălucesc de-a lungul drumului și care sunt ceea ce a dobândit conștiința personală. Dar Îngerul este cel care ne-a pornit pe acest drum și care ne dă posibilitatea să legăm între ele aceste pietre pretioase. El ne dă firul pe care se înșiră acest colier, căci el reprezintă amintirea care trece dincolo de viața aceasta; noi întâlnim pietrele acestea pe calea pe care ne împinge el să pășim, căci el călăuzește destinul nostru personal dintr-o încarnare în alta. El ne ocroteste ca într-un cuib și ne învelește cu aripa amintirii, pe care o elaborează în corpul nostru eteric. Descoperindu-l în acest corp, am găsi în același timp sensul destinului nostru. Îngerul acționează cu o afinitate deosebită în eterul nostru chimic; prin aceasta el pătrunde în sânge, în combinațiile și asociațiile impresiilor senzoriale, ale gândurilor noastre; prin aceasta ne inspiră. Îngerul resimte reacțiile noastre chimice ca pe o muzica. În schimb el trăiește de preferință în elementul eteric al muzicii.

ARHANGHELII

Arhanghelii, *Spiritele focului*, se exprimă în sfera planetară atribuită de obicei lui Venus. Ei îi conduc pe Îngeri, nu-i călăuzesc ei înșiși individual pe oameni. În schimb, sunt inspiratori și călăuze ale marilor comunități, triburi sau popoare. În sufletul fiecărui popor se exprimă viața unui Arhanghel. El își trăiește propria tinerețe în tinerețea poporului pe care îl conduce. Iar când un popor îmbătrânește, el simte că se usucă resimte o desprindere care poate să meargă până la desființarea completă, care corespunde cu moartea acelul popor.

Atunci când a început evoluția pe Saturn Arhanghelii posedau deja o conștiință de vis. Ei au primit acest dar de la Serafimi, în timp ce Îngerii îl au de la Heruvimi. „Când Serafimii au contemplat viața de pe Saturn, ei au renunțat la tot ce le-ar fi fost de folos pentru sine din aceasta viziune în favoarea Spiritelor focului; ei au proiectat acele imagini în conștiința Arhanghelilor care le visau." (R.Steiner). Această ofrandă le-a fost adusă înainte ca ei să ajungă în stadiul uman.

Arhanghelii au atins stadiul uman odată cu vechiul Soare. Aşa cum partea fizică a organismulul omenesc şi în special viitoarele sale organe de simţ au servit ca punct de sprijin pentru conştiinţa Îngerilor în timpul evoluției lunare, pe Soare s-au petrecut următoarele: ființa omenească poseda deja două principii: cel care ajunge la o a doua etapă de evoluție, trecând de la Saturn la Soare, şi care se va afla 1a originea naturii sale eterice; pe de altă parte, natura saturniană, fizică, care rămâne aşa cum era. Ea formează ca o enclavă întunecată în substanța eterică luminoasă a Soarelui. Ea va servi Arhanghelilor ca punct de sprijin. În timp ce ei fac să circule curenții lor de forță prin această arte întunecoasă a viitorului om pământean, ei înşişi devin „oameni" pe Soare, şi facând aceasta introduc în această natură care a rămas saturniană o structură care la început nu este decât o rețea luminoasa fină, dar care va duce la constituirea în viitor a organelor de simț.

În etapa lunară, cucerind ceea ce dobândesc în prezent Îngerii în lumea pămantească, Arhanghe1ii s-au înălțat până la Eul spiritual. El au aflat în corpul eteric al omului lunar oglinda activității lor, reglând în el circulația curenților solari.

Pe Pământ corpul nostru astral este cel care le dă un punct de sprijin, pentru edificarea propriul lor corp eteric în Spiritul vieții. Conştiința inspirată care rezultă de aici (conştiința imaginativă) le dă posibilitatea să conceapă în imagini stările interioare ale altor ființe şi chiar să le resimtă ca pe viața lor proprie.

Ei nu coboară până la condițiile vieții fizice şi nici chiar la ale celel eterice, ci numai până la natura astrală a focului şi a luminii. Acolo se găsesc la limita capacității de manifestare şi doar în acest foc şi în această lumină Arhanghelul se poate arăta omului. Natura lor, care a primit îndeosebi darurile evoluției din faza solară, se exprimă şi acum cu predilecție în fenomene spirituale care fac ca pe Pământ să apară lumina, şi prin sistemul nostru nervos. (R.Steiner).

ARHEII

Se află în fruntea celei de a treia Ierarhii; sfera lor planetară este cea mai apropiată de Soare, dacă pornim de pe Pământ; este cea atribuită lui Mercur.

Arheii sunt numiți şi *Spiritele timpului*, căci timpul s-a născut pentru om atunci când Arheii au căpătat conştiința acestuia; sau *Principalități, Principi, Primordiali...* pentru că ei au creat „începutul" creând conştiința timpului, sau *Spirite ale personalității*, pentru că doar odată cu ei, care au fost primii care au trecut printr-un „stadiu omenesc", a apărut fenomenul primordial al conştiinței: într-un punct al substanței divine se produce o concentrare în care este reflectat Dumnezeu; în mediul universal se formează o enclavă. Aceasta va atrage spre sine o parte din acest mediu şi va imprima ritmul său personal unei părți din ansamblul acesta.

Nu trebuie să vedem deja în aceasta autonomia unei ființe care se închide în sine însăşi şi se izolează în sânul cosmosului, aşa cum o va face omul pe Pământ. Iată ce trebuie să vedem: posibilitatea care o va avea substanța divină de a se divide în esențe diferite, dobândind conştiința esenței lor specifice.

Ca Spirite ale timpului, Arheii guvernează epocile. Gnosticii i-au numit în acest caz Eoni. Succesiunea de perioade mici şi mari care alcătuiesc evoluția noastră terestră constituie corpul lor spiritual. Ca spirite ale personalității, ei difuzează printre oameni personalitățile marcante care apar în decursul vremurilor; sub impulsul lor în fiecare

epocă se formează în omenire un focar în care se concentrează cu cea mai mare intensitate tendințele directoare ale epocii.

Pe Saturn, Arheii primesc prin jertfa Tronurilor un trup de foc. Ei aspiră focul acesta, pe de o parte îl interiorizează pentru ca să constituie centrul ființei lor, pe de alta îl exteriorizează prin alcătuiri care se vor desprinde din ei. Acest ritm, care generează schimburi şi contrapuneri, le procură o conştiință personală. Atunci ei îşi îndreaptă forțele spre ceea ce Rudolf Steiner (în prelegerile care urmează) numeşte „ouă de căldură" şi care nu sunt altceva decât viitorii oameni. Ne putem imagina natura acestei forțe comparând-o cu cea care rezidă astăzi în gândirea noastră. Căci ei au realizat această acțiune magică prin puterea lor de reprezentare. Iar „ouăle de căldură" le restituie imaginea reflectată a ceea ce se petrece în ei. În acest fel Arheul găseşte în germenul nostru fizic un punct de sprijin pentru conştiința „umană" pe care a dobândit-o pe Saturn, aşa cum Arhanghelul îl va găsi pe Soare în germenul nostru eteric, iar Îngerul pe Lună în germenul nostru astral.

Pe Soare Arheii se înalță până la conştiința imaginativă, la Eul spiritual; pe Lună ei ajung la conştiința inspirată, la Spiritul vieții. Pe Pământ ei ating conştiința intuitivă cu acel principiu spiritual care echivalează cu ceea ce va fi pentru noi, la capătul oricărei evoluții omeneşti, Omul-Spirit. Relația pe care au avut-o în prima fază a evoluției cu elementul fizic al omului, în cea de a doua cu elementul eteric, într-a treia cu elementul astral, o au acum cu Eul nostru. Desigur, nu cu Eul nostru personal, ci cu acea natură spirituală mult mai subtilă chiar decât natura eterică sau astrală în care Eul nostru se poate într-adevăr încorpora. În măsura în care forma corpului omenesc este organizată în aşa fel încât să servească ca expresie a unui Eu care gândeşte, ea este opera spiritelor personalității.

Să ne ridicăm din sfera planetelor interioare până la cea a Soarelui şi dincolo de aceasta. Să trecem de la cea de a treia Ierarhie (ale cărei destine sunt cel mai strâns legate de cel al omului) la entitățile din cea de a doua triadă. Toate ființele pe care le vom întâlni de aici înainte şi-au dobândit conştiința de sine într-o stare care nu poate fi atinsă prin concepțiile noastre de timp şi de spațiu, străină de sistemul nostru cosmic. Ele se caracterizează mai puțin prin ceea ce dobândesc şi mai mult prin ceea ce dau.

PUTERILE

Soarele este sfera lor.

Numite *Exousiai* în terminologia grecească, *Potentates* în cea latină, ele sunt în esență *Spirite ale Formei*.

Sunt pătrunse de o energie care tinde să facă să apară forma în lumea manifestată.

Aşa cum Arheii au folosit pe Saturn substanța Tronurilor pentru a-şi realiza stadiul omenesc, omul primeşte astăzi elementul necesar Eului său. Acest dar este înscris în primul capitol al bibliei: Şi Dumnezeu a zis „Să-l facem pe om după chipul nostru".

„Dumnezeu" reprezintă în acest caz Puterile, şi îndeosebi acel grup pentru care textul ebraic nu foloseşte cuvântul Dumnezeu la singular, ci *Elohim*, care este un plural. Iar în următorul capitol al Bibliei, unde crearea omului păm'ntean urmează acestei prime creații cereşti, este descris şi acest dar. Dar de data aceasta el rezultă din o parte a substanței solare a Elohim-ilor, care s-a desprins şi s-a unit cu forțele lunare: şase Elohim au rămas

pe Soare; al şaptelea, Iehova, îşi conjugă cu ei forțele pe care le îndreaptă spre Pământ de pe Lună. In traduceri, iehova este redat prin expresia „Dumnezeul cel veşnic". Oamenilor li s-a dat în dar forma omenească locuită de eu; aceasta este epoca în care în Atlantida au apărut propriu-zis condițiile terestre.

„Atunci Dumnezeul cel veşnic l-a zidit pe om din țărână şi a suflat asupra lui suflare de viață şi omul a devenit suflet viu."[4]

[4] Pentru a înțelege acțiunea Spiritelor formei trebuie să consultăm descrierea grandioasă schițată de Rudolf Steiner în ***Creația după Biblie – misterele Genezei*** (n.a.)

VIRTUȚILE

Cuvântul Virtuți a pierdut în zilele noastre forța pe care o avea atunci când reda esența activă a unei ființe, a unei plante. Acest sens inițial îl regăsim în cuvintele *Virtutes** sau *Dynamis*, care desemnează treapta ierarhică superioară Puterilor. Cea mai bună traducere ar fi astăzi *Tăriile*.

* Sensul inițial al cuvântului il regăsim în limba română veche, în cuvântul „virtute", cu sens de forță, tărie; sensul actual al neologismului „virtute" este similar cu cel din franceza modernă, din care provine (n.red.).

Aceste spirite care sunt cele ale *miscării*, ale activității, ale forței işi au sfera pe Marte. Areopagitul vorbeste de o „bărbătie virilă şi neclintită cu privire la toate acțiunile lor cele deiforme, (bărbătie) ce nu slăbeşte deloc, primind bărbăteste luminările cele divine ce i se comunică"*.

* Dionisie Pseudo-Areopagitul, *Ierarhia cerească*, Editura Institutul European, Iaşi, 1994, p.49 (n.red.).

De fapt ei primesc de la Spiritele înțelepciunii planul coordonat în care îşi înscriu activitatea; ele îl pun în actiune şi îl trec mai departe Spiritelor formei, care îl vor condensa în operele pe care le creează.

S-a văzut care este relația dintre esența omului pământean şi Puterile situate cu patru trepte deasupra lui în ordinea ierarhică. Or, Virtuțile se află într-o relație asemănătoare cu Îngerii pe care i-au ajutat când erau pe Lună să-şi obțină conştiința, căci ele au alăturat dinamismul lor la ceea ce primisera înainte Îngerii prin jertfa Heruvimilor. Datorită lor, conştiința în imagini a devenit vie, maleabilă, stimulatoare prin contradicțiile şi prefacerile ei.

Acțiunea acestor Dynamis se exprimă atât în muzica sferelor cât şi în caracterul mobil al astralului, atât în asocierile şi disocierile din eter, în pulsațiile sevei şi ale sângelui, cât şi în mişcările spațiului universal.

Ele reprezinta activitatea pură; dau formă prin perceperea lor interioară, prin cufundarea în continua devenire a ființelor vii.

DOMINĂRILE

Domnii, *Kyriotetes*, sălăşluiesc pe Jupiter.

Ei sunt în Univers *Spiritele înțelepciunii*, care produc şi coordonează impulsurile pe care li le inspiră prima ierarhie şi pe care, la rândul lor, le încredințează spiritelor Dynamis.

Înțelepciunea lor nu poate fi asemănată cu cea la care poate aspira o ființă omenească. Ea nu este gândire, ci un fluviu de viață al cărui preaplin se revarsă asupra întregii creații

care se adapă din ea. În acest preaplin de înțelepciune s-au format ființele de pe vechiul Soare, cosmos de înțelepciune. Kyriotetes au fost în acea vreme pentru Arhangheli demiurgii care sunt pentru noi Exousiaii. Ei i-au ajutat să ajungă la conştiința de sine, şi în acelaşi timp această relație cosmică a dat naştere condițiilor favorabile pentru germenul eteric al omului.

Dominările au imprimat înțelepciunea lor în substanța eterului cosmic, care a păstrat structura acesteia până în zilele noastre. Şi ele continuă să reverse forțele lor în eteric, să îndrepte spre pământ eterul lumilor.

Dar de la înălțimea la care se află acum Spiritele înțelepciunii, ele nu mai pot face daruri directe oamenilor. (Aşa stau lucrurile începând de la nivelul Puterilor.) Activitatea lor este acum cu mult mai presus de om. Arhanghelii le sunt mijlocitori, aşa cum Îngerii mijlocesc acțiunea Virtuților.

Am ajuns astfel în regiunile cele mai înalte, unde ni se vor descoperi Entitățile care se bucură de vederea directă a lui Dumnezeu. Până la ele, impulsurile divine au putut fi numai comunicate, transmise. Prima ierarhie le ia direct din izvorul vieții.

Activitatea lor creatoare este de aşa natură încât vieţuieşte ca o realitate obiectivă chiar când aceste Entități se desprind de ea. Creația este opera lor.

„Pe acestea trebuie să le socotim curate; nu numai ca fiind libere de pete întinătoare şi de necurățenii, sau ca nefiind accesibile privirilor materiale, ci ca fiind fără amestecare şi mai presus de orice scoborâre şi decât orice lucru sfânt inferior lor; în puritatea lor cea mai aleasă ocupă ele un loc superior față de toate puterile, sunt cele mai asemenea divinității şi-şi susțin neclintită mişcarea cea proprie ordinului lor şi uniformă, spre dragostea lui Dumnezeu cea neschimbată; aşa încât ele nu cunosc deloc scoborârea în vreo direcție spre cele fără însemnătate, ci-şi păstrează fără şovăire sau schimbare statornicia cea mai nezdruncinată, ce corespunde zelului lor de a fi asemenea divinității. Trebuie să le concepem ca spirite ce contemplează... şi ca fiind pline de o lumină ce este mai presus de orice cunoştință nematerială şi ca fiind saturate, pe cât este îngăduit, de contemplarea acelei frumuseți de la obârşie, care creează frumosul şi este obârşie a frumuseții celei mai presus de ființă şi strălucind într-o lumină întreită... La fel le concepem noi perfecte... şi ca fiind primele în jurul lui Dumnezeu, ele sunt inițiate în chip nemijlocit de către izvorul cel adevărat de sfințenie în planurile lucrărilor divine, fiind rânduite ierarhic în chipul cel mai sublim."*

* Dionisie Pseudo-Areopagitul, *op. cit*., pp.45-46.

TRONURILE

Ele sunt „constanță şi neclintire"; ele sunt *Spiritele voinței*. Reazemul lor planetar este sfera lui Saturn.

Când au început vremurile lui Saturn, Tronurile s-au oferit să fie punct de plecare, prima substanță originară de unde a pornit tot ce a urmat în evoluție, şi care nu poate fi asemuită decât cu o căldură spirituală, aşa cum este aceea pe care o numim căldură sufletească. Ea a oferit primul sprijin pentru ca să se ivească o conştiință nouă, cea a Arheilor; astfel s-au creat condițiile de existență cosmică care se află la obârşia corpului fizic al omului.

„Aceste Spirite ale voinței erau pe Saturn în stadiul de a-şi putea transmuta propria lor substanță în căldură substanțială, pentru ca să reverse focul lor în existența planetei; apoi acest foc a devenit aer prin densificare (pe vechiul Soare); tot ei au dus la condensarea atmosferei în apă în timpul Lunii vechi, şi în sfârşit, a apei în pământ în vremurile existenței terestre. Când privim acum lumea care ne înconjoară, putem să ne spunem referitor la elementul solid că în el acționează forțele Tronurilor care i-au dat posibilitatea să existe." (Rudolf Steiner). În mineral substanta primordială a Tronurilor atinge cea de a patra etapă de involuție şi este la capătul transformărilor ei. Ea a devenit osatura lumii fizice. În trupurile noastre, oasele constituie ultima expresie a darului pe care pe Saturn „minunatele neclintiri" le-au făcut evoluției. Dar deşi sunt mărturia lucrării din trecut a Tronurilor, ele nu pot să ne pună în legătură cu activitatea lor de astăzi. Aceasta nu poate fi atinsă decât printr-o conştiință omenească în stare să conceapă masa voințelor cosmice în stare pură.

HERUVIMII

Heruvimii şi Serafimii nu mai acționează ca izvor al unei substanțe anume, aşa cum au făcut Tronurile pe Saturn, Domniile pe Soare, Tăriile pe Lună, Puterile e Pământ.

Ei s-au înălțat până în preajma Divinității, dincolo de orice sferă planetară. Prin ei Dumnezeu împarte raze în mod impersonal, universal. Ei s-au ridicat la rangul de Jertfitori cosmici.

Heruvimii pun de acord între ele mişcările planetelor, pentru a uni într-un sistem perfect armonizat impulsurile particulare. Căci ei sunt *Spirite ale armoniei*. Numele lor înseamnă mulțimea cunoştinței sau revărsare de înțelepciune.

SERAFIMII

Numele lor înseamnă lumină şi căldură. Vine de la cuvântul saraph - ardere, ardoare. Ei reprezintă ardoarea în stare pură - *Spiritele dragostei universale* şi asigură 1egăturile de la un sistem cosmic la altul. Dintre toate Ierarhiile ei sunt cei mai îndeaproape uniți cu divina Trinitate, cei care, să zicem aşa, preiau de la ea țelurile care vor prezida la crearea fiecaruia dintre sistemele cosmice.

Omul pământean nu le poate bănui prezența decât atunci când vede țâşnind „focul dumnezeiesc" dintr-un nor încins de furtună.

Ne vom opri aici, lăsând deoparte problema celor trei Logoi şi, la celălalt capăt al scării, ființele elementale despre care nu se vorbeste decât incidental în acest ciclu de conferințe.

Am ajuns la capătuI simfoniei Ierarhiilor. Şi parcă n-am fi spus nimic. Căci nu este de ajuns să enumeri nişte caractere sau să aminteşti nişte nume. Sigur că aceste nume dau lămuriri asupra naturilor spirituale pe care le desemneaza. Dar numai nomenclatura nu poate să ne deschidă calea înțelegerii Ierarhiilor. Nu ne putem apropia de ele decât printr-un anumit mod de gândire, printr-un fel de a fi dobândit în decursul studierii Ştiinței spirituale şi printr-o muncă de autotransformare.

Căci orice ființă omenească este lucrarea şi odrasla Ierarhiilor. Întreaga noastră fire, din măduva oaselor până la cele mai înălțătoare gânduri care ne trec prin minte, s-a născut din darurile lor. Puterile care pătrund în noi şi care trec de la una la alta prin intermediul nostru au făcut să apară toate cele care ne alcătuiesc. Răspândite de-a lungul universului

pe care îl însuflețesc, ele se concentrează în ființa omenească ca într-un punct de convergență; ele se întâlnese în om - organul lor comun de exprimare. Iar omul este chemat să facă din această întâlnire singurul focar de conştiinţă în care se reflectă universul spiritual. El se îndreapta spre acest țel pe măsură ce dobândeste progresiv conştiința şi stăpânirea a ceea ce a fost asezat necondiționat de Dumnezeu în trupul, sufletul şi spiritul sau.

Va veni o zi când omul va contopi aceste daruri de preț într-o unică creație, care va fi lucrarea sa în inima Cosmosului. Dragstea universală, cu care a început să se manifeste divinul, se va exprima în el, dar înzestrată cu o nouă trăsătură: dragostea în libertate conştientă. În ziua aceea omul va desăvârşi şi va da preț creației celor două ierarhii care l-au precedat în drumul său către Dumnezeu.

Paris, 20 aprilie 1945
S. Rihouët-Coroze

CONFERINȚA I

Înțelepciunea originară transmisă omenirii • Budism şi creştinism • Aştrii în viziune materialistă şi în viziune ocultă • Ierarhia cerească

Düsseldorf, 12 aprilie 1909, dimineața

Conferințele din acest ciclu ne vor conduce nu numai în spațiul fizic, ci şi în lumile spirituale de unde îşi are izvorul acest spațiu. Dar conferințele de acest fel au ca țel mai ales dezvăluirea faptului că în fond întreaga cunoaştere, ştiința în totalitatea ei urmăresc să dezlege marea taină, cea mai mare dintre toate, taina ființei omeneşti. Într-adevăr, pentru a înțelege ce este omul trebuie să ne întoarcem mult în trecut. Cei care vor să urmărească aceste conferințe trebuie deci să aibă deja unele cunoştințe spirituale de bază. Pe lângă aceasta, pentru a le putea urmări este nevoie de un avânt sufletesc deosebit, deşi noi facem tot posibilul pentru ca subiectul prezentat să fie cât mai uşor de înțeles.

Prin faptul că vorbim despre ceea ce numim „Ierarhie spirituală", sufletul nostru îşi înalță privirile spre entități care îşi desfăşoară existența mai presus de cea a lumii noastre pământene. Ochii noştri materiali nu pot vedea decât făpturile celor patru regnuri naturale: mineral, vegetal, animal şi uman. Dincolo de regnul uman începe lumea ființelor invizibile şi pe măsură ce dobândeşte cunoaşterea celor aflate mai presus de simțuri omul poate înainta spre acele entități care, în lumea nevăzută, constituie continuarea celor patru regnuri.

În evoluția omenirii cunoştințele şi căutările care duc spre aceste domenii nu s-au ivit pentru prima dată în epoca noastră. A existat întotdeauna ceva ce s-ar putea numi înțelepciune primordială. Omul o poate aprofunda, poate ajunge să cunoască conținutul acestei înțelepciuni, căci ideile, conceptele pe care le poate dobândi cu privire la acest subiect, cele întrezărite prin imaginație, inspirație şi intuiție datorită clarviziunii la care poate ajunge, pe toate acestea de fapt omul doar le retrăieşte; ele au fost mai dinainte concepute, cunoscute de entitățile care se află mai presus de el. Să ni se îngăduie să folosim o comparație curentă: să ne gândim că un ceasornicar are mai întâi ideea, conceptul ceasului pe carc îl va fabrica. Ceasul va fi făcut după această idee, care a

trebuit să preceadă în mod necesar realizarea sa. Dar după aceea cineva ar putea să-l demonteze, să-l cerceteze şi să regăsească astfel gândirea din care a lual naştere acesta, să regândească, am putea spune, ideea ceasornicarului.

Doar în acest fel poate să reacţioneze omul, la gradul său actual de dezvoltare, în faţa înţelepciunii primordiale şi a entităţilor spirituale situate mai presus de el. Aceste entităţi au avut la început imaginaţia, inspiraţia, intuiţia, ideile şi gândurile pe baza cărora este alcătuit universul care ne înconjoară astăzi. Iar omul regăseşte aceste idei, aceste gânduri în universul actual; când se înaltă până la o viziune clarvăzătoare, el regăseşte şi imaginaţia, inspiraţia şi intuiţia care îi permit să pătrundă în lumea entităţilor spirituale.

Putem deci să spunem că înţelepciunea despre care vom vorbi exista de mai înainte în universul nostru; ea constituie planul acestui univers. Până unde trebuie să ne întoarcem în timp pentru a regăsi această înţelepciune originară, rămânând totuşi în limitele realităţii? Ne pulem gândi la o epocă istorică anume în timpul căreia predica unul sau altul dintre marii Învăţători ai omenirii? Desigur avem mult de învăţat adâncindu-ne în anumite epoci istorice şi devenind astfel discipolii marilor Maeştri. Dar pentru a ajunge până la înţelepciunea primordială, în forma sa cea mai înaltă, mai adevărată, trebuie să ne întoarcem în timp până în epoca când nu era încă un Pământ care să poată fi văzut, nu exista un Univers material, căci lumea a apărut chiar din această înţelepciune. Şi totuşi această înţelepciune pe seama căreia fiinţele sprituale au dat formă universului nostru a ajuns mai apoi la îndemâna omului. Acesta a putut, în propria sa gândire, să vadă, să perceapă gândurile pe seama cărora Dumnezeu a zidit lumea. Apoi această înţelepciune originară, această înţelepciune a Creatorilor universului a îmbrăcat succesiv mai multe forme; ea s-a dezvăluit în sfârşit, după marea eră atlantă, celor care au călăuzit prima dintre epocile civilizaţiei de după Atlanlida, Rishilor, marii Învăţători ai Indiei străvechi.

Această înţelepciune originară le-a parvenit sfinţilor Rishi într-o formă pe care omul de astăzi nu şi-o poate decât cu greu reprezenta. Capacitatea de gândire, de simţire a omului s-a modificat profund faţă de cea din timpurile când marii Maeştri hinduşi instruiau omenirea. Iar dacă în zilele noastre nu am face altceva decât să repetăm ceea ce spuneau Rishii, cei mai mulţi dintre oameni nu ar vedea în aceasta decât vorbe în vânt. Deoarece este nevoie de altfel de receptivitate decât cea a omului de astăzi pentru a înţelege cu adevărat cunoştinţele care au fost comunicate atunci omenirii de după Atlantida. În cărţile care s-au mai păstrat, chiar în cele mai bune, cele mai frumoase, nu găsim decât un palid ecou al înţelepciunii originare. Sub unele aspecte nu este decât o cunoaştere voalată, împuţinată. Şi oricât de mărețe, de sublime sunt Vedele, oricât de frumoase imnurile lui Zoroastru, oricât de mare strălucirea anticei înţelepciuni egiptene, toate acestea - pe care nu le putem îndeajuns admira - nu ne mai aduc totuşi decât o oglindire ştearsă a marilor învăţăminte ale lui Zoroastru* şi Hermes şi chiar a minunatelor cunoştinţe răspândite odinioară de sfinţii Rishi.

* Numele dat de greci magului persan Zarathustra (n.red.).

Această înţelepciune sublimă a fost totuşi păstrată pentru oameni; ea a fost întotdeauna cunoscută în anumite cercuri, desigur foarte restrânse, care au fost păzitoarele a ceea ce numim Mistere sacre. Înţelepciunea primordială s-a păstrat până în zilele noastre prin aceste centre ale Misterelor din India, Persia, Egipt, Caldeea, în Misterele creştine. Până foarte de curând o puteai găsi, în formă vie, nu în cărţi, ci numai în interiorul acestor cercuri închise. Seria aceasta de conferinţe va explica motivele pentru care în epoca noastră ceea ce a rămas viu şi s-a păstrat astfel în aceste cercuri restrânse trebuie să se răspândească pe scară largă în rândul oamenilor. Căci această înţelepciune a sfinţilor

Rishi n-a secat niciodată; la începutul vremurilor noastre s-ar putea spune că s-a adăpat din izvorul care redă tinereţea. După ce i-a inspirat pe Rishi, pe Zoroastru şi pe discipolii săi, pe magii caldeeni şi egipteni, după ce a pătruns până în adâncuri în învăţătura lui Moise, ea a ţâşnit iarăşi, ca un impuls cu totul nou, prin venirea lui Christos pe Pământ. Dar atunci ea a devenit atât de profundă, de interiorizată, încât nu s-a putut infiltra în omenire decât în etape. De când a început să se răspândească în lume revelaţia creştină, se vede cum înţelepciunea originară pătrunde în viaţa exterioară a omenirii treptat, progresiv, într-o formă încă elementară. Mesajele există; le găsim în Evanghelii şi în alte scrieri creştine; ele conţin înţelepciunea sfinţilor Rishi, dar într-o formă înnoită şi întinerită, ca şi cum ar ieşi din izvorul de apă vie.

Dar cum ar fi putut fi înţelese aceste mesaje chiar de la începuturile unei ere pe care creştinismul nu o purificase încă? Până acum nu a fost înţeleasă decât o mică parte din Evanghelii. Drumul spre o înţelegere mai deplină a lor se realizează doar pas cu pas; iar în unele privinţe înţelesul lor devine chiar mai obscur. În zilele noastre Evangheliile sunt poate cărţile cele mai pecetluite. Vor putea fi din nou înţelese în viitor numai de acela care va sorbi noi puteri din înţelepciunea originară. Comorile revelaţiei creştine, care nu sunt decât cele ale înţelepciunii orientale, dar născute din nou, înzestrate cu o forţă nouă, s-au păstrat şi ele în cercuri închise, care au fost urmate apoi de diferite asociaţii mistice, cum ar fi confreria Sfântului Graal şi, în sfârşit, cea a rosicrucienilor. Aveau acces la aceste comori de adevăruri doar cei care se pregătiseră să le primească prin grele încercări. Şi aşa, multe veacuri de la începutul erei creştine toată această înţelepciune a Orientului şi Occidentului a rămas aproape inaccesibilă celei mai mai părţi a omenirii. Doar din când în când câte puţin din această înţelepciune se infiltra în lumea din afară; cea mai mare parte rămânea secretul noilor Mistere.

Dar a venit o vreme când a fost posibil să se vorbească de această înţelepciune primordială într-un limbaj care putea fi înţeles, care era accesibil unui număr mai mare de oameni. Cam de pe la ultima treime a secolului al XIX-lea s-a putut face aluzie într-o formă mai mult sau mai puţin voalată la aceste lucruri. Datorită unor evenimente care au avut loc în lumile spirituale, păzitorii misterelor au avut posibilitatea, ca să zicem aşa, să lase să se strecoare înafară câte ceva din înţelepciunea originară.

Cunoaşteţi cu toţii istoria mişcării teosofice. Ştiţi că într-un fel gheaţa a fost ruptă la început prin revelarea unor adevăruri, într-un fel pe care nu este nevoie să-l descriu aici, prin ceea ce este cunoscut sub numele de versetele lui Dzyan. Aceste versete ale „Doctrinei secrete" cuprind de fapt o cunoaştere dintre cele mai profunde, o mare parte din ceea ce a trecut din învătătura sfinţilor Rishi în doctrinele orientale şi apoi în Occident, după ce au fost întinerite prin creştinism. Nu este vorba numai de ce s-a păstrat în Orient din străvechea înţelepciune, ci şi de ceea ce, venind din şcolile secrete ale Occidentului, a strălucit în primele veacuri ale erei noastre, străbătând Evul Mediu. În mare parte conţinutul acestor versete nu va putea fi înţeles în toată profunzimea sa decât putin câte puţin. Trebuie într-adevăr să ne dăm seama că acum nu există nici o posibilitate să descoperim prin capacitătile noastre obişnuite, exoterice, temelia acestei lumi de cunoştinţe.

Spărgându-se astfel gheaţa, a venit vremea când putem vorbi de sursele ocultismului occidental, care de altfel nu este altceva decât ocultismul oriental, aşa cum s-a perpetuat acesta, ţinând seama de schimbările intervenite în viaţa spirituală şi fizică. Se poate vorbi acum de sursele ocultismului viu, aşa cum s-a păstrat, cu fidelitate, în Misterele rosicrucienilor. Nu există înţelepciune orientală care să nu fi pătruns în ocultismul occidental; în învăţătura rosicrucienilor se regăseşte tot ce au ştiut şi au transmis marii

înțelepți ai Orientului. Nimic, absolut nimic din ceea ce se poate şti din înțelepciunea orientală nu lipseşte din cea occidentală. Singura deosebire este că înțelepciunea Occidentului trebuie să adune la un loc întreaga doctrină, toate căutările Orientului şi, nelăsând să se piardă nimic, trebuie să arunce asupra lor lumina aprinsă în lume de impulsul lui Christos. Să nu creadă nimeni, când este vorba despre ocultismul occidental, care în anumite privințe provine de la acei Rishi ascunşi ai Occidentului – pe care desigur ochii nu pot să-i vadă –, să nu zică nimeni că acestui ocultism îi lipseşte vreo iotă din ocultismul oriental. Nu-i lipseşte absolut nimic. Numai că trebuie ca toate acestea să renască prin impulsul dat de Christos. Toate marile cunoştinţe privind lumile mai presus de cele omeneşti şi existenţa necuprinsă de simțuri, aşa cum au ieşit pentru prima oară din gura sfinților Rishi, trebuie să se regăsească astăzi în ceea ce se poate spune despre Ierarhii şi despre proiectarea lor în plan fizic.

Aşa cum geometria lui Euclid nu s-a schimbat, cu toate că astăzi este predată şi învățată prin alte metode, înțelepciunea sfinților Rishi nu s-a modificat prin faptul că noi o predăm şi o învățăm cu ajutorul facultăților pe care le-a deşteptat în noi impulsul lui Christos. Am putea deci să considerăm ca înțelepciune orientală o mare parte din ceea ce avem de spus despre lumile spirituale. Dar trebuie să evităm orice neînțelegere în această privință, şi aceste neînțelegeri pot să apară foarte uşor.

De exemplu, cei care nu vor să se străduiască să înțeleagă ne pot spune: „Ieri mai vorbeați încă de adevărurile mari, sublime, ale învățăturii lui Buddha. Spuneați că el a revelat marile adevăruri privitoare la viață, la suferință, arătând că naşterea înseamnă suferință, despărțirea de cei dragi este suferință, faptul că nu primesti ceea ce doreşti este suferință etc., şi adăugați: priviți-i pe cei care, începând din era creştină, au primit cu adevărat impulsul lui Christos. Prin actul înțelegerii, conştientizării acestui impuls, adevărurile predicate de Buddha şi-au pierdut din semnificație, căci într-un fel s-a găsit o cale de alinare a acestor suferințe. Buddha spune că naşterea duce la suferință, dar cel care îl înțelege pe Chrislos răspunde că noi împărtăşim cu Christos viața în care intrăm prin naştere şi că, prin aceasta, suferința se şterge. Tot aşa, prin puterea mântuitoare a lui Christos nici boala nici moartea nu mai înseamnă suferință. Şi totuşi în Evanghelii regăsim aceleaşi expresii ca şi în textele budiste. Şi acolo se spune că boala înseamnă suferință, că viața este suferință şi aşa mai departe. Dacă toate aceste scrieri religioase cuprind aceleaşi lucruri, înseamnă că nu s-a înregistrat nici un progres de la o religie la alta, toate religiile au aceeaşi valoare. Dar s-a vorbit de un progres, ne-ați explicat că datorită creştinismului vechile învățături ale budismului nu mai sunt adevărate".

Cel care vorbeşte aşa se înşală amarnic. Este adevărat că s-au spus acestea, în afară de ultima frază, dar este important să înțelegem cu mare precizie cele ce se referă la un dotmeniu atât de subtil. Gândirea fanatică nu va reuşi niciodată; pentru a înțelege în mod exact trebuie să fii obiectiv.

Cel care se inspiră din izvoarele înțelepciunii rosicruciene nu va spune niciodată că aceasta este în contradicție cu ceea ce cuprind scrierile budiste sau că este ceva fals în acestea. Toți cei care pornesc de la aceste izvoare împărtăşesc convingerile lui Buddha şi ale înțelepciunii orientale. Ceea ce i-a fost revelat lui Buddha prin iluminare asupra suferințelor vieții este absolut adevărat, până în cele mai mici amănunte. Nu se pune problema să se dea la o parte nimic din acestea. Totul rămâne adevărat. Şi tocmai pentru că este adevărat că naşterea înseamnă suferință, că boala este suferință etc., asa cum a spus Buddha, impulsul lui Christos este pentru noi un remediu măreț şi puternic. El ne alină suferința, căci este adevărat că aceasta există, cât timp un impuls puternic nu a eliberat lumea. De ce a intervenit Christos? Pentru că Buddha a spus adevărul.

Omenirea trebuia să coboare din înălțimile spirituale unde domnea în puritate înțelepciunea originară. Ea trebuia să se îndrepte spre independență în sânul existenței fizice şi chiar prin acest fapt viața a devenit suferință şi a apărut boala; de asemenea, a fost nevoie să fie încorporat în evoluție şi marele remediu opus acestor rele inevitabile. Deci nu negăm realitatea când spunem aşa: ceea ce s-a spus despre această realitate este adevărat, dar pe de altă parte ni s-a dat posibilitatea să facem aşa încât lucrurile să se desfăşoare în mod sănătos. În înălțimile existențiale unde trebuie să căutăm acestc fapte, în sferele Ierarhiilor spirituale, nu se spune că budismul se opune creştinismului sau creştinismul budismului. Acolo Christos îi întinde mâna lui Buddha şi Buddha lui Christos. Dar cine nu vrea să recunoască dezvoltarea, progresul făcut de omenire, nu cunoaşte în esența sa cel mai mare dintre faptele spirituale care au intervenit în evoluția Pământului; venirea lui Christos.

Deci nu trebuie respins nimic din înțelepciunea orientală care atât de multă vreme a transmis oamenilor înțelepciunea sfinților Rishi, înțelepciunea primordială. Dar, în decursul tuturur acestor perioade, înțelegerea acestei învățături a devenit din ce în ce mai grea pentru mulțimea celor care nu mai erau în stare să se ridice până la sursa sfintelor mistere. În vremurile de dinainte de scufundarea Atlantidei, înainte de Potop, cei mai mulți dintre oameni erau înzestrați cu o clarviziune cețoasă; când îşi cufundau privirile în spațiul ceresc vedeau cu totul altceva decât în vremurile de după Atlantida când, cei mai mulți dintre ei, pierzând vechea clarviziune, nu mai vedeau decât cu ochii fizici întinderea fizică a cerului. Înainte de catastrofa Atlantidei, ar fi fost absurd să vorbeşti despre corpurile cereşti aşa cum se face astăzi. Ochiul clarvăzător percepea în spațiu lumile spirituale. N-ar fi avut nici un sens, în acea epocă, să vorbeşti despre Mercur, Neptun sau Saturn aşa cum ne sunt prezentați acum de astronomi. Aceştia nu pot decât să înregistreze ceea ce văd ochii fizici în întinderile cerului.

Lucrurile se petreceau altfel în vremurile Atlantidei, când omenirea era încă înzestrată cu clarviziune; ridicând ochii, oamenii nu vedeau aştrii luminoşi, limitați fizic în spațiu. Ceea ce se vede astăzi prin telescop nu mai este decât aspectul exterior al elementului spiritual care era contemplat odinioară; acolo unde se află, de exemplu, Jupiter, acum vedem un glob fizic înconjurat de sateliții săi. Ce vedea odinioară atlantul clarvăzător? Ceea ce percepe ochiul nostru fizic era văzut tot atât de neclar cum vedem noi acum luminile prin ceața deasă a toamnei. Vedem în acest caz o licărire înconjurată de un fel de halou colorat. Tot aşa, ochiul atlantului nu ar fi văzut pe Jupiter ca astru fizic, ci ar fi perceput ceea ce şi astăzi este legat de Jupiter, cu toate că oamenii nu mai pot vedea aceasta: aura lui Jupiter, adică o grupare de entități spirituale. Acest astru nu este decât expresia, manifestarea entităților respective. Privirea spirituală a atlantului rătăcea în spațiul universal, unde nu vedea decât ceea ce se află mai presus de simțuri. Înainte de scufundarea Atlantidei, n-ar fi avut nici un sens să vorbeşti de aştrii fizici, ochiul fizic nu se deschisese încă ca acum. În spațiu ceea ce se putea vedea erau Ierarhiile spirituale.

Iată cum s-a făcut evoluția: să presupunem că am intra într-o ceață deasă; nu vedem clar luminile, totul este învăluit într-un halou estompat. Apoi negura se destramă şi diferitele lumini pot fi văzute, una câte una; haloul dispare. Ne servim de acest element fizic pentru comparație, dar într-adevăr aşa percepea odinioară privirea clarvăzătoare aura lui Jupiter, aura entităților spirituale care într-un anumit stadiu de evoluție aparțineau lui Jupiter. Apoi omenirea a obținut vederea fizică. Aura continua să existe, dar oamenii nu mai puteau să o vadă, în timp ce corpul astrului devenea din ce în ce mai clar pentru ei; elementul spiritual care ținea de acel corp a dispărut, în timp ce corpul în sine a devenit vizibil. Cât despre cunoaşterea elementului spiritual care înconjoară aştrii, cunoştințele

privitoare la entitățile care trăiesc acolo, acestea s-au păstrat în Misterele sacre. Despre acestea vorbesc toți sfinții Rishi. Într-o vreme când oamenii nu mai aveau decât percepții fizice, Rishii mai vorbeau încă despre atmosfera spirituală, despre locuitorii corpurilor cereşti răspândiți în spațiu.

Vedeți deci cum stăteau pe atunci lucrurile: în centrele de inițiere se vobea despre entitățile spirituale care se află împrejurul aştrilor. Dar în afara acestora, ochiul fizic dezvoltându-se tot mai mult, nu se mai vorbea decât despre aştrii fizici. Când Rishi pronunțau cuvântul „Mercur" (de altfel ei nu-l numeau aşa, dar spunem aşa pentru a înțelege mai uşor lucrurile), înțelegeau prin aceasta globul fizic? Sigur că nu; chiar vechii greci, când se refereau la Mercur, nu înțelegeau prin aceasta planeta materială, ci într-adevăr ansamblul de ființe spirituale legate de ea. Discipolii Magiştrilor în templele cunoaşterii evocau lumi spirituale, entități spirituale, atunci când pronunțau numele Mercur, Venus, Soare, Jupiter, Saturn. Era o întreagă serie de entități spirituale. În vremea noastră numele acestor globuri nu mai evocă decât elementul cel mai grosier. Esențialul lipseşte. Spunând cuvântul „Lună" înțeleptul de altădată făcea să se ivească imaginea unei vaste sfere spirituale şi când arăta punctul ceresc unde se află Luna vedea în aceasta treapta cea mai de jos a Ierarhiei spirituale. Dar cel care se îndepărtase de această concepție, ca urmare a dezvoltării percepțiilor senzoriale care erau tot mai ample, nu mai avea în vedere decât astrul fizic şi pe acesta îl numea Lună. În felul acesta un singur termen denumea două lucruri care desigur sunt legate între ele, dar care evocă pentru om reprezentări complet diferite. Acelaşi lucru se întâmpla atunci când înțelepții din centrele de inițiere îşi ridicau ochii spre Mercur, Soare sau Marte. Curentul de orientare spirituală înțelegea prin aceste denumiri cu totul altceva decât curentul de orientare materialistă.

Aceste două curente s-au separat din ce în ce mai mult. În cadrul Misterelor, numele care pentru noi acum sunt corpuri cereşti continuau să desemneze lumi spirituale, trepte succesive ale lumilor spirituale. În exterior, aceleaşi denumiri nu mai desemnau decât globuri materiale. Acelaşi lucru se petrece cu această mitologie – şi folosesc cu bună ştiință acest cuvânt – această mitologie care este astronomia actuală. Ea nu mai vede decât sfere alcătuite din materie fizică. Aşa cum ştiința spirituală recunoaşte întreaga valoare a altor mitologii, vă dati seama că ea ştie să aprecieze şi pe cea pe care o numim astăzi astronomie. Dar pentru cel care cunoaşte realitatea, această mitologie modernă nu este altceva decât o fază oarecare a mitologiei în general. O linie dreaptă uneşte direct ceea ce spuneau vechii locuitori ai Europei în legendele lor asupra zeilor, aştrilor, universului cu ceea ce povesteau grecii şi romanii în mitologia lor şi chiar cu mitologia mai mult sau mai puțin obscură a Evului Mediu şi cu această mitologie modernă, foarte demnă de admirație, care a fost întemeiată de Copernic, Kepler şi Galilei. Va veni o vreme când se va vorbi despre această mitologie modernă cam în felul următor: „Au existat odinioară oameni care au considerat justificat să situeze un soare material în centrul unei elipse şi să facă să se învârtă în jurul lui planete care se mişcă în diferite feluri. Şi-au făurit astfel un sistem cosmic, aşa cum s-a făcut şi în alte vremuri. Dar astăzi – aşa va spune într-o epocă viitoare – toate acestea sunt considerate basme şi legende". Da, cu toate că epoca modernă dispreţuieşte atât de mult vechile mitologii şi nu crede decât în a sa, va veni vremea când astronomia noastră va fi pusă pe acelaşi plan cu celelalte, când, oricât ni s-ar părea de imposibil acest lucru se va vorbi despre „mitologia copernicană". Iată ce ne poate face să înțelegem mai bine cum aceleaşi cuvinte au ajuns să desemneze noțiuni diferite.

Cu toate acestea, înțelepciunea primordială s-a transmis mereu, fără întrerupere. Dar ea a fost din ce în ce mai puțin înțeleasă exoteric, pentru că a fost interpretată, explicată într-un mod din ce în ce mai materialist, pe măsură ce viziunea spiritului se stingea. Pentru ca omenirea să nu piardă contactul cu această înțelepciune antică atunci când s-a produs înnoirea de la începuturile erei creştine a devenit necesar să i se reamintească că acolo unde ochiul omenesc fizic nu vede altceva decât materie în spațiu acest spațiu este totuşi impregnat de spirit. Şi asa s-a făcut că discipolul cel mai apropiat al apostolului Pavel, Dionisie Areopagitul*, predica la Atena, în termenii cei mai afirmativi, că în spațiu nu se află numai materie, că acolo se află entități spirituale care au precedat omul în evoluție şi că sufletul află aceasta când, prin simțirea sa, se înalță în spațiul universal. Termenii pe care îi folosea erau diferiți de cei pe care îi utiliza străvechea înțelepciune căci dacă el ar fi reluat aceleaşi expresii lumea nu ar fi văzut în ele decât sensul lor material. Rishii vorbeau de Ierarhii spirituale în acelaşi sens ca mai târziu grecii şi romanii când enumerau ca şiruri de lumi Luna, Mercur, Marte, Jupiter, Saturn. Dionisie Areopagitul avea în vedere exact aceleaşi sfere ca şi Rishii, dar el insista cu tărie pe faptul că este vorba de lumi spirituale şi recurgea la denumiri de care era sigur că vor fi luate într-un sens spiritual. El vorbea de Îngeri, Arhangheli, Arhei, Puteri, Virtuți, Domnii, Tronuri, Heruvimi şi Serafimi.

* Vezi nota din Introducere (n.red.).

Apoi oamenii au uitat din nou de tot ceea ce ştia omenirea odinioară. Dacă s-ar fi înțeles raportul care există între ceea ce au văzut Rishii şi ceea ce vedea Dionisie Areopagitul, s-ar fi ştiut când se vorbea de Lună pe de o parte şi de lumea Îngerilor pe de altă parte, că este vorba despre acelaşi lucru. S-ar fi ştiut când se vorbea de Mercur pe de o parte şi de Arhangheli pe de altă parte, că reprezintă acelaşi lucru. Auzind că se vorbeşte despre Arhei, s-ar fi ştiut că este vorba despre Venus. S-ar fi înțeles că cuvântul „Soare" corespunde lumii Puterilor şi că, raportându-ne la şcoala lui Dionisie Areopagitul Marte corespunde Virtuților şi Jupiter Domniilor, pe când Saturn corespunde Tronurilor.

Dar toate acestea nu se mai ştiau, nu era cu putință să se mai ştie. Deci s-a dezvoltat pe de o parte o ştiință a materiei care a devenit din ce în ce mai materialistă şi care, pentru a desemna ceea ce este material, a păstrat vechile nume, care altădată aveau o încărcătură spirituala. Pe de altă parte exista o viață spirituală pentru care ființau Spiritul, Arhanghelii, Îngerii etc., dar care a pierdut din vedere legătura dintre aceste entități spirituale şi manifestările lor fizice.

Vedem deci ca străvechea înțelepciune originara a pătruns în şcoala întemeiată de Sfântul Pavel cu ajutorul lui Dionisie Areopagitul; acum este nevoie să fie impregnat cu această spiritualitate noul care se creează. Misiunea stiinței spirituale moderne sau a antroposofiei este tocmai de a reface legătura între fizic şi spiritual, între univers, pământ şi Ierarhii. Totuşi pentru cei care nu ştiu de unde provin cu adevărat reprezentările pe care le avem asupra lumii exterioare sensibile, este imposibil să recunoască cealaltă latură, fața spirituală a cunoaşterii.

Aceasta ne frapează îndeosebi când abordăm scrierile inspirate de înțelepciunea străveche; cu toate că ele nu mai cuprind decât un palid ecou al ei, doar această înțelepciune ne dă posibilitatea să le înțelegem cu adevărat. Să luăm de exemplu un pasaj din acea cântare divină care este Bhagavad Gita, în care ni se clarifică în mod profund relația vieții omeneşti cu Ierarhiile: „Îți voi explica, omule care cauți adevărul (traducerea citată de Steiner – n.red.), prin ce stări trec aleşii atunci când părăsesc pământul şi trec prin porțile morții, fie că va trebui să renască, fie că nu. Îți voi spune: iată focul şi fumul,

ziua şi noaptea, timpul lunii noi; vezi mijlocul anului când soarele ajunge în punctul său culminant. Cei care mor sub semnul focului, al zilei, în timpul când luna este în creştere intră prin porțile morții în Brahma. Dar cei care mor sub semnul fumului, al nopții, în timpul când luna este în scădere, în timpul anului când soarele coboară cel mai mult pe boltă, aceia, părăsind lumea prin poarta morții, intră doar în sfera Lunii şi vor reveni pe pământ"*. (Bhagavad Gita, cap.8, versetele 23–24).

* „23. Acum iți voi spune în ce timp mor yoginii care nu se mai întorc şi aceia care se întorc.

24. Focul, lumina, ziua, luna în crestere, cele sase luni în care (soarele) străbate partea de nord a cerului; cei care-l cunosc pe Brahma, dacă mor atunci, merg la Brahma.

25. Fumul, noaptea, luna în descreştere, cele şase luni în care (soarele) străbate, partea de sud a cerului: yoginul (care moare în aceste epoci), după ce ajunge la lumina lunii, se reîntoarce (din nou).

26. Acestea sunt cele două drumuri veşnice ale lumii: unul luminos, celălalt întunecat: pe unul (din ele) (omul) merge spre liberarea de renaşteri; pe celălalt se reîntoarce din nou." (Traducere de Th.Simenschy, 1944, Editura Casa Şcoalelor) (n.red.).

În acest pasaj ni se spune că evoluția unei ființe, reîncarnarea sa, variază în funcție de timpul când s-a produs moartea: sub semnul luminii, al zilei, al lunii în creştere, în timpul solstițiului de vară sau, dimpotrivă, sub semnul fumului, al nopții, al lunii descrescătoare, al solstițiului de iarnă. Acesta este sensul material al acestui text. Se spune că cei dintâi nu mai sunt nevoiți să revină pe pământ, pe când cei din a doua categorie sunt supuşi acestei reveniri. Acest pasaj provoacă mari dificultăti celor care caută să-l explice din punct de vedere exoteric. El nu poate fi înțeles decât în lumina cunoaşterii spirituale datorită căreia a fost scris, acea lumină care a strălucit în şcolile oculte din toate timpurile şi care, reîntinerită prin creştinism, ne face să descoperim legătura care uneşte noțiunile: Luna şi Îngerii; Mercur şi Arhanghelii; Venus şi Arheii etc. Vom găsi cheia unor pasaje ca cel citat acum ca exemplu, dacă le lămurim cu ajutorul acestei lumini spirituale. Această explicație, inaccesibilă gândirii exoterice, va fi punctul de plecare al conferințelor noastre; după ce vom găsi această cheie, ne vom ridica la studiul Ierarhiilor spirituale.

CONFERINȚA a II-a

Focul, căldura şi lumina • Spiritele elementale şi legătura lor cu omul

Düsseldorf, 12 aprilie 1909, seara

Doctrina predicată de sfinții Rishi în prima epocă de civilizație de după Atlantida era o doctrină care se înălța până la sursele spirituale ale existenței. Această învătătură avea o importantă deosebită deoarece ea pătrundea la începutul erei noastre atât de adânc în procesele ce au loc în natură încât putea să regăsească în ele acțiunea spiritului. În fond, noi suntem în permanență înconjurați de entități şi de fenomene spirituale. Tot ce se petrece în plan material nu este decât expresia unor fapte spirituale; toate lucrurile care ni se înfățişează în formă materială nu sunt decât manifestările exterioare ale unor fiinte spirituale. Şi atunci când această învățătură sacră vorbea despre fenomenele din jurul nostru, pe care le percepem în apropierea noastră, insista întotdeauna asupra aceluia care din punctul de vedere al cunoaşterii spirituale de atunci era cel mai important dintre toate: *focul*. În centrul oricărei explicatii privind ceea ce se petrece pe pământ, se punea ceea ce cercetarea spirituală putea să spună desre foc. Dar dacă dorim să înțelegem această veche doctrină a focului, care a avut un rol atât de mare în vremurile vechi pentru tot ce însemna cunoaştere şi chiar pentru viață, trebuie să ne facem o idee despre felul

cum erau considerate fenomenele şi lucrurile din natură în lumina acestei doctrine, desigur foarte veche, cu toate că este încă acceptată de ştiința spirituală de astăzi.

Toate câte alcătuiesc mediul fizic în care trăieste omul erau reduse atunci la ceea ce se cheamă cele patru elemente. Aceste patru elemente nu mai sunt recunoscute, desigur, de ştiința materialistă modernă. Ştiți că ele erau numite: pământ, apă, aer, foc. Prin „pământ" nu se înțelegea, acolo unde înflorea cunoaşterea spirituală ceea ce înțelegem acum prin acest cuvânt. Era vorba despre o stare a materiei, starea solida. Tot ce vedem că este solid, fie că este vorba de pământul arabil, de un cristal, de plumb sau de aur, se numea „pământ". Tot ceea ce era lichid, nu numai apa, dar orice se putea lichefia, de exemplu o bucată de fier topit efectul căldurii, orice metal în stare de fuziune era „apă". Tot ce numim acum „gaz" era considerat „aer", indiferent de natura substanței respective: hidrogen, oxigen sau altceva. În sfârşit, al patrulea element era „focul".

Ştiința actuală nu consideră focul ca fiind ceva comparabil cu pământul, aerul sau apa: pentru fizica moderna el nu este decat o stare de vibrație. Dar pentru ştiința spirituală, în căldură, în foc, exista substanțialitate, deşi aceasta este mult mai subtilă decât cea a aerul. Aşa cum pământul – deci solidul – se poate transforma în lichid, ceea ce este gazos se transformă treptat, din punctul de vedere al ştiinței spirituale, într-o stare calorică, în foc, şi focul este un element atât de subtil încât le impregnează pe toate celelalte. Focul impregnează aerul si-l încălzeşte; la fel se întâmpla cu apa şi cu pămantul. În timp ce celelalte trei elemente sunt izolate, ca să zicem aşa, elementul foc impregnează totul.

Cei vechi ziceau – lucru confirmat de ştiința spirituală – că mai există încă o diferență importantă între pământ, apă, aer şi ceea ce numim foc sau căldura. Cum putem percepe ceea ce este solid? Desigur, atingându-l, simțind că opune rezistență. La fel şi lichidul; el cedează mai uşor, rezistența sa este mai mică, totuşi îl percepem ca e ceva aflat în afara noastră. Situația este aceeaşi chiar şi pentru aer; nu-l percepem decât din exterior. În ceea ce priveste căldura, situația este complet alta. Atunci când este vorba de căldură trebuie să punem în evidență un lucru care nu are nici o importanță pentru concepțiile actuale, dar care contează dacă vrem cu adevârat să pătrundem în tainele existentei: faptul că noi percepem căldura şi fără să avem un contact exterior cu ea. Putem desigur să o percepem ca pe ceva exterior, ca pe celelalte elemente, atingând un corp care are o anumită temperatură. Dar pe de altă parte noi o simțim şi în propriul nostru organism. Încă din Antichitate cunoaşterea pusese în evidență acest fapt: „Percepi pământul, apa, aerul numai în lumea exterioară, ziceau hinduşii. Căldura este singurul element care poate să fie perceput în interior".

Căldura are deci două aspecte, cel exterior, care se dezvăluie când o percepem din afară, şi cel interior, atunci când simțim starea noastră internă de căldură. Omul îşi dă seama foarte bine în ce stare de căldură se găseşte, dacă îi este cald sau frig. În schimb, nu este deloc conştient de substanțele care se află în el în stare solidă, lichidă sau gazoasă. El nu începe să fie conştient de sine însuşi decât în elementul căldură. Acest aspect în acelaşi timp interior şi exterior al căldurii explică faptul că în toate perioadele ştiința spirituală i-a învățat pe oameni, aşa cum o face şi astăzi, că există căldură sau foc acolo unde materia începe să devină psihică. Putem deci să vorbim, în sensul propriu al cuvântului, de un foc exterior, pe care îl percepem la fel ca pe celelalte elemente, şi de un foc interior, psihic, care se află în noi.

Pentru cunoaşterea spirituală, focul a constituit întotdeauna un fel de punte între ceea ce este exterior, material, şi ceea ce ține de psihic şi nu poate fi perceput decât lăuntric. Dacă focul a ocupat un loc central în orice studiu asupra naturii, aceasta se datorează

faptului că el constituie într-un fel poarta prin care trecem din afară înăuntru. Este într-adevăr ca o poartă în fața căreia poți să te așezi; o privești din afară, o deschizi și poți apoi să o privești din interior. Așa este focul printre elementele naturii. Pipăind un obiect exterior, recunoști focul care vine din afară ca și celelalte elemente; cât despre căldură, o simți ca pe ceva care îți este propriu. Ai intrat pe poartă; ai pătruns în domeniul sufletului. Așa se exprima cunoașterea focului. Se considera că este punctul de întâlnire între materie și elementul psihic.

Ceea ce vom recapitula acum în sufletele noastre este de fapt o lecție elementară a primei înțelepciuni omenești. Iată cu aproximație cam ce spuneau vechii Magiștri: Privind un lucru care arde, pe care focul îl mistuie încetul cu încetul, vei vedea două lucruri: unul care în acele vremuri era numit „fum", și pe care putem și noi să-l numim așa, și un altul, pe care îl numeau „lumină". Într-adevăr acestea sunt fenomenele care apar atunci când focul distruge un obiect: pe de o parte fum, pe de alta lumină. Magistrul explica atunci că focul se află la mijloc, între lumină și fum, că din flacără se naște într-un fel pe de o parte lumina, pe de alta fumul.

În privința luminii care se naște din foc, ne putem face o imagine clară dintr-un fapt foarte simplu, dar de mare însemnătate. Dacă vom întreba foarte mulți oameni „Vedeți lumina?" probabil că vor răspunde „Bineînțeles că o văd". Totuși acest răspuns este greșit, căci de fapt nici un ochi fizic nu vede lumina; afirmația că vedem lumina este falsă. Vedem, datorită luminii, corpurile solide, lichide și gazoase, dar nu vedem însăși lumina. Închipuiți-vă că întregul spațiu universal ar fi plin de lumină și că sursa acestei lumini ar fi în spatele vostru, în afara câmpului vostru vizual. Ați privi acest spațiu saturat de lumină, dar ați vedea lumina însăsi? N-ati vedea nimic. Nu vedeti nimic dacă un obiect oarecare nu este plasat în acest spațiu luminat. În realitate lumina fizică nu poate fi percepută de ochiul fizic. Acesta este un fapt care se dezvăluie cu claritate observației spirituale. Pentru aceasta, lumina face ca toate lucrurile să fie vizibile, dar ea însăși este invizibilă. Este un fapt foarte important: lumina nu este perceptibilă pentru simțurile noastre. Se observă din exterior solidul, lichidul, gazul și chiar acest ultim element care este căldura; dar pe aceasta din urmă începem deja să o percepem și din interior. Cât despre lumină, ea nu mai poate fi percepută din exterior. Dacă credeti că privind soarele vedeți lumina, vă înșelati: vedem un corp în flăcări, o substanță arzând, din care radiază lumina. Dacă ați putea verifica, ați vedea că ceea ce percepem este solid, lichid sau gazos. Nu vedem lumina, ci ceea ce arde.

Când ne ridicăm de la pământ la apă, apoi la aer, la foc și în sfârșit la lumină, trecem – din punctul de vedere al științei spirituale – de la ceea ce este perceptibil, vizibil din exterior, la ceea ce este nevăzut, spiritual, eteric. Deci se poate spune că focul este la limita dintre natura perceptibilă, exterioară, materială și ceea ce este eteric, spiritual, ceea ce nu mai este perceptibil din exterior. Ce se întâmplă deci când un corp este consumat de flăcări? Când arde ceva, vedem că pe de o parte apare lumina; acest prim fenomen deja nu mai este pur material, nici perceptibil din exterior; cu toate că acționează până în lumea spirituală, este produs de căldură atunci când ea este destul de puternică ca să devină o sursă de lumina. E dă atunci ceva inzibilului, ceva ce nu mai este perceptibil din exterior, dar care trebuie răscumpărat din fum. Din ceea ce era mai înainte era transparent, impregnat de lumină, ia naștere ceva opac, fumul. Vedem deci că de fapt caldura sau focul se diferențiază, se divid. Pe de o parte apare lumina, și chiar prin aceasta se deschide o cale spre lumea aflată deasupra simțurilor. Dar deoarece lumina este trimisă în acea lume, este necesar ca altceva să coboare în lumea materială, în lumea care nu este transparentă, ci este vizibilă. În univers nimic nu se întâmplă fără un efect

contrar. Toate câte există au două laturi: atunci când datorită căldurii se iveşte lumina, în altă parte se produce o întunecare, apare materie opacă. Aceasta este o învăţătură fundamentală a ştiinţei spirituale.

Procesul pe care l-am descris nu este decât aspectul exterior, fizic, material, a ceea ce se petrece. Dar la baza acestui proces material se află cu totul altceva. Atunci când un obiect conţine căldură, fără răspândească lumină, caldura percepută nu este numai aspectul fizic, exterior; la aceasta se adaugă şi un element spiritual. Apoi, dacă căldura devine destul de intensă pentru ca din ea să rezulte pe de o parte lumină şi pe de alta fum, o parte din conţinutul ei spiritual trebuie să treacă în fum. Iar acest element spiritual care se găsea în căldură şi a trecut în fum, deci într-un element inferior, este ca „prins de vrajă" în fumul acesta. Entităţile spirituale care însoţesc căldura trebuie să concează, ca să zicem aşa, să se lase legate în această densitate, în fum. Tot ceea ce se petrece în acest fel, ca o materializare, o condensare a căldurii, aduce după sine legarea magică a entitătilor spirituale.

Putem sa găsim exemple şi mai impresionante. Să presupunem că transformăm aerul în lichid, ceea ce este deja posibil în zilele noastre. Aerul însuşi nu este altceva decăt căldură condensată; s-a născut din căldură, pe când se forma fumul. Spiritul care dorea în realitate să fie căldură a fost legat magic în fum. Unele entităţi spirituale, numite şi spirite ale elementelor, au fost prinse prin magie în tot ce este aer şi într-un fel sunt condamnate la o existenţă şi mai de jos, dacă aerul devine lichid. De aceea ştiinţa spirituală vede în tot ce este perceptibil din exterior ceva provenit dintr-o stare calorică originară. Focul – sau căldura – a devenit mai întâi aer, fum sau gaz printr-un fenomen de condensare; apoi ceea ce era gazos a devenit lichid, iar lichidul s-a solidificat.

„Priviţi, spune ocultistul, orice corp solid. El a fost mai înainte lichid şi a devenit solid în decursul evoluţiei. În timpuri şi mai îndepărtate, a fost gaz, şi acest gaz s-a născut din foc sub formă de fum. Dar peste tot unde se produce o condensare, există o legare magică a entităţilor spirituale."

Să privim lumea care ne înconjoară, stâncile, râurile, pâcla care se formează atunci când se evaporă apa, în sfârşit, aerul: în fond toate acestea nu sunt altceva decât foc. Totul este foc, dar un foc condensat: aurul, argintul, arama sunt foc condensat. Totul a fost foc odinioară: toate s-au născut din foc. Dar în acest proces de condensare, întotdeauna un element spiritual este captiv, ca printr-o vrajă.

Cum acţionează deci entităţile divine care ne înconjoară ca să apară solidul, lichidul, gazul, aşa cum le găsim pe pământul nostru? Ele determină spiritele elementale care trăiesc în foc să coboare şi le întemniţează în aer, apă şi pământ. Aceste spirite sunt trimişii fiinţelor spirituale creatoare, formative. Le găsim mai întâi în foc. Acolo se poate spune că se simt încă în largul lor. Apoi însă ele sunt nevoite să trăiască sub puterea vrăjii. Privind în jurul nostru vedem că fiinţele cărora le datorăm tot ceea ce ne înconjoară au fost silite să părăsească elementul foc; ele sunt captive în corpuri.

Noi, oamenii, am putea face ceva pentru aceşti elementali? Aceasta este marea întrebare pe care şi-o puneau sfinţii Rishi. Putem să facem ceva ca să eliberăm din vrajă ceea ce este captiv? Da, putem face aceasta. Căci ceea ce facem noi în lumea fizică nu este decât manifestarea exterioară a unor activităţi spirituale. Tot ce facem noi este important şi pentru lumea spirituală. Să presupunem că cineva priveşte un cristal de stâncă, o pepită de aur sau orice alt obiect material. Ce se întâmplă? Are loc o relaţie, un schimb continuu între spiritul elemental înlănţuit în materie şi persoana respectivă. Să presupunem că

aceasta nu face decât să privească obiectul, nevăzând decât ceea ce îi sare în ochi; totuşi ceva din spiritul elemental pătrunde în ea. Necontenit, de dimineața până seara, câte ceva trece în acest fel de la elementali la ființele omeneşti. Din toate obiectele care ne înconjoară emană fără încetare o mulțime de spirite ale elementelor care au fost înlănțuite şi care continuă să fie legate prin procesul cosmic de condensare; ele pătrund necontenit în noi. Să presupunem că cel care priveşte astfel obiectele nu are nici o dorință să se intereseze de ele, să facă să trăiască în sufletul său un pic din spiritul lucrurilor; el va trece indiferent prin lume, fără să conceapă nimic prin gândurile şi simțirea sa. Putem spune că va rămâne un simplu spectator la tot ce i se înfățişează în lumea materială. În acest caz, elementalii care pătrund în el şi rămân acolo nu obțin nimic prin procesul cosmic de condensare, decât faptul că au trecut din lumea exterioară într-o făptură omenească.

Să ne închipuim că, dimpotrivă, cineva acționează asupra impresiilor primite din lumea exterioară, îşi elaborează unele idei asupra temeliilor universului; nu priveşte numai un fragment de metal, ci reflectează şi la natura acestuia, şi, într-un cuvânt, spiritualizează ceea ce vederea acestuia îi sugerează. Ce face acest om? El eliberează prin propria sa activitate spirituală spiritul elemental care trece în el din lumea exterioară. El readuce acest spirit în starea lui inițială, îl eliberează de vrajă. Aşa că noi putem fie să blocăm în noi entitățile captive în aer, apă şi pământ, fără să le transformăm, fie, spiritualizându-ne noi înşine tot mai mult, putem să eliberăm aceste entități, să le salvăm, să le dăm drumul din nou în elementul lor. Pe toată durata vieții sale pe pământ, omul face să treacă prin el spirite elementale venite din afară. Câtă vreme nu face altceva decât să privească la lucruri iară să se gândească, el lasă să intre în sine aceste spirite fără să le transforme. Dar pe măsură ce, prin idei, sentimente, prin simțul frumosului, caută să modeleze lumea exterioară în spiritul său, el eliberează şi salvează aceste ființe.

Ce se întâmplă cu elementalii care au trecut, ca să zicem aşa, din obiecte în oameni? La început rămân acolo. Chiar cei care au fost eliberați de cineva trebuie să rămână în el, dar numai până la moarte. Când omul acela trece pragul morții, apare o diferență între spiritele elementelor care au intrat numai în el, fără ca să fi fost aduse într-o stare superioară, şi cele pe care le-a dezlegat de vrajă prin propria sa spiritualizare. Primele, cele care nu au fost transformate, n-au câştigat nimic prin faptul că au trecut din lucruri într-o ființă omenească, dar celelalte au dobândit posibilitatea să se întoarcă în lumea din care au venit atunci când omul respectiv moare. Ființa omenească, în timpul vieții, este un loc de trecere pentru elementali. Apoi, când după trecerea sa prin lumea spirituală omul este gata să se reîncarneze, când trece pragul naşterii, toti cei care nu au fost eliberați revin cu el în lumea fizică. Cât despre cei pe care i-a eliberat, aceştia nu mai revin cu el, nu mai coboară în lumea noastră; aceştia s-au înapoiat în elementul lor de origine.

Deci depinde de om dacă prin evoluția sa, prin comportarea sa față de natura exterioară eliberează elementalii a căror captivitate a fost necesară pentru existența sa terestră, prin care omul îi înlănțuie şi mai mult de pământ. Ce realizează cel care, prin modul său de a privi şi de a explica lucrurile, eliberează un elemental? Din punct de vedere spiritual, el face contrariul a ceea ce s-a înfăptuit la începuturi. Pe când odinioară focul s-a condensat în fum, omul, prin puterea spiritului său, extrage din nou focul din ceea ce devenise fum; dar el nu eliberează în fapt focul acesta decât atunci când moare.

Gândiți-vă acum la măreția nesfârşită, la spiritualitatea vădită de străvechiul obicei al aducerii de jertfe, atunci când acesta este privit în lumina înțelepciunii străbune. Reprezentați-vă un preot în fața altarului, în vremurile acelea când religia se baza pe o

cunoaştere adevărată a legilor spiritului. Când preotul aprindea focul se ridica fum şi această ascensiune a fumului devenea cu adevărat o jertfă, era însoțită de rugăciuni. Ce se întâmplă prin jertfă? Acolo unde din căldură a apărut ceva solid, un spirit este înlănțuit; prin faptul că o ființă omenească însoțeşte cu rugăciuni întreaga desfăşurare a lucrurilor, spiritul acesta este absorbit de acea ființă, iar după moartea acesteia el se va înălta în lumea superioară. Ce spunea deci adeptul înțelepciunii antice celor care trebuiau să înțeleagă aceste lucruri? El spunea: „Dacă priveşti lumea exterioară în aşa fel încât activitatea ta spirituală să nu rămână la fum, ci să se ridice până la elementul foc, tu vei elibera după moarte spiritul legat prin vrajă în fum. Dar dacă vei lăsa acel spirit aşa cum era în fum, el va trebui să se nască din nou odată cu tine; el nu va putea să se mai întoarcă în lumea spirituală. Dacă, dimpotrivă, l-ai eliberat, l-ai redat focului inițial, el se va înălța după moartea ta în sfere spirituale şi nu va mai fi nevoit să revină pe pământ când tu te vei naşte din nou".

Regăsim aici acel pasaj profund din Bhagavad Gita pe care l-am menționat în conferința precedentă. Acolo nu este vorba de Eul omului, ci de aceste spirite ale naturii, aceşti elementali care pătrund în om din lumea exterioară. S-a zis: „Priveşte focul şi fumul. Ceea ce redă omul focului prin activitatea spirituală sunt spiritele pe care le eliberează la moartea sa. Cele pe care le lasă aşa cum sunt în fum vor rămâne unite cu el după moartea sa şi vor trebui să se nască din nou împreună cu el". Soarta elementalilor este caracterizată astfel: atunci când omul dezvoltă sâmburele de înțelepciune pe care îl are în el, el eliberează necontenit după moarte ființe de acest fel; prin lipsă de înțelepciune, printr-un ataşament pur material la lumea aparențelor sensibile, el întăreşte legătura care îl uneşte cu aceste ființe şi le constrânge să revină în lume împreună cu el, să renască mereu împreună cu el.

Dar aceste spirite elementale nu sunt legate numai de foc şi de tot ce depinde de acesta. Ele sunt reprezentanții entităților divine pentru tot ce se petrece în lumea simțurilor. De exemplu, acțiunea forțelor care au ca efect ziua şi noaptea nu s-ar putea desfăşura dacă n-ar exista astfel de ființe în cete numeroase, care imprimă planetelor mişcarea de rotație de unde rezultă alternanța dintre zi şi noapte. Tot ceea ce se petrece este lucrarea oştirilor de entităti spirituale inferioare şi superioare. Ne ocupăm acum de cele din subordinea celorlalte, cele trimise să le servească pe celelalte.

Când din noapte se iveşte ziua şi din zi noaptea, intervin deci ființele elementale, şi omul este şi în acest caz strâns legat de ele. Când este leneş, nepăsător, indolent, el exercită altfel de influență asupra acestor ființe decât atunci când este harnic, întreprinzător, productiv. Când omul este leneş, se uneşte cu unii elementali în aceeaşi măsură ca şi atunci când este activ, dar în cu totul alt fel. Această a doua categorie de ființe, a căror viață se desfăşoară din plin în timpul zilei, care într-un fel fac ziua să se desfăşoare, se află aici în elementul lor superior. Dar tot aşa cum ființele din prima categorie, cele ale focului, sunt legate de aer, de apă, de pământ, unele dintre cele din această a doua categorie sunt legate de întuneric, şi ziua nu s-ar deosebi de noapte dacă aceste ființe n-ar fi întemnițate în noapte. Dacă omul poate beneficia de lumina zilei, el datorează aceasta entităților divine care au îndepărtat unele ființe elementale şi le-au întemnițat în noapte. Aceste spirite pătrund necontenit în om; când acesta este leneş, le lasă ca atare; când este activ, muncitor, el le aduce înapoi, prin spirit, în domeniul zilei. Astfel el eliberează neîncetat spirite din cea de a doua categorie. Pe toată durata vieții purtăm în noî astfel de ființe care au pătruns fie în clipele când eram leneşi, fie atunci când eram harnici. Când murim, cei pe care i-am adus în domeniul zilei se pot întoarce în lumea spirituală, dar cei pe care, prin lenea noastră, i-am lăsat în întuneric, rămân înlănțuiți de

noi şi când ne reîncarnăm îi facem să renască. Acesta este al doilea punct la care se referă Bhagavad Gita. Nici acum nu este vorba de Eul omenesc, ci de acest fel de spirite elementale, despre care se spune: „Iată ziua şi noaptea... Cei pe care prin activitatea ta îi transformi din spirite ale nopții în spirite ale zilei vor intra în lumea spirituală atunci când vei muri. Cât despre cei pe care îi iei cu tine în starea de spirite ale nopții, pe aceia îi condamni să se nască din nou împreună cu tine".

Acum puteți să vă dați seama cum se petrec lucrurile. La fel se întâmplă şi cu alte fenomene naturale, de exemplu cele douăzeci şi opt de zile ale ciclului lunar. O întreagă mulțime de ființe elementale a trebuit să acționeze ca să pună luna în mişcare, în aşa fel încât să rezulte diferitele faze lunare şi să se dezvolte tot ceea ce pe pământ are legătură cu acestea. Din nou a trebuit ca unele ființe elementale să fie prinse de vrajă, să fie întemnițate de către entitățile superioare. Clarvăzătorului i se dezvăluie de fiecare dată că atunci când luna este în creştere ființe spirituale de rang inferior se înalță spre un rang superior. În schimb, alte spirite trebuie să fie atrase prin vrajă în regnuri inferioare. Şi ființele din această categorie, cea de a treia, au un raport direct cu omul. O ființă omenească veselă, care se bucură de viață, care vede întotdeauna partea cea bună a lucrurilor, eliberează necontenit spiritele întemnițate în perioada de descreştere a lunii. Aceste spirite pătrund în om, care prin calmul său, prin mulțumirea interioară, prin modul armonios în care concepe universul le eliberează neîntrerupt. Cele care pătrund într-un om posomorât, mereu nemulțumit şi care se descurajează din orice rămân în starea de captivitate în care se găseau în faza de lună descrescătoare. Sunt într-adevăr oameni care prin armonia interioară pe care au dobândit-o, prin buna lor dispoziție acționează eliberator asupra unei multitudini de ființe legate prin vrajă, după cum am arătat. Omul al cărui suflet este în armonie cu lumea, cel care este mulțumit de viață, este de fapt un eliberator pentru spiritele elementale. Dimpotrivă, omul trist, nemulțumit, descurajat, înlănțuie pe cei care ar fi putut fi eliberați prin bună dispoziție. Vedeți deci că starea de spirit a cuiva nu are importanță numai pentru el însuşi, ci veselia sau tristețea lui se pot difuza în afară, eliberând sau înlănțuind. Influența pe care o exercită omul doar prin starea sa de spirit se împrăştie în toate părțile în lumea spirituală.

Ajungem astfel la cel de al treilea punct menționat în pasajul din Bhagavad Gita: când un om, prin buna sa dispoziție, eliberează spiritele, aşa cum se întâmplă în perioada de creştere a lunii, acestea se pot întoarce în sfere superioare la moartea acelui om. Dacă însă prin proasta sa dispoziție, prin ipohondrie, le lasă neschimbate, aşa cum au trebuit să fie pentru ca să apară diferitele faze ale lunii, spiritele care pătrund în el rămân captive şi vor trebui să se nască din nou odată cu el. Este deci o a treia categorie de elementali, dintre care unii sunt eliberați la moartea omului şi se întorc la locul de unde şi-au luat ființa, iar alții trebuie să revină în lume odată cu omul.

În sfârşit, există şi a patra categorie de elementali: cei care trebuie să regleze mersul soarelui în decursul anului, pentru ca el să strălucească vara deasupra pământului, trezindu-l, fecundându-l, pentru ca să se poată dezvolta ceea ce creşte din primăvară până în toamnă. Pentru aceasta trebuie ca unele spirite să fie prinse de vrajă în timpul iernii. Din nou omul acționează asupra acestor spirite, la fel ca în cazul celor trei categorii anterioare. Să presupunem că la venirea iernii cineva îşi zice: iată că nopple sunt tot mai lungi şi zilele tot mai scurte; ajungem în acea parte a anului când într-un fel soarele îşi retrage de pe pământ forțele fecundatoare. Pământul pare că moare, dar în fața acestei agonii mă simt şi mai obligat să-mi intensific viața spirituală. Pe măsură ce se apropie Crăciunul, omul acela va dezvolta în el o dispozitie interioară care-l va face să înțeleagă mai bine adevărata semnificatie a acestei sărbători; adică, pe măsură ce lumea din afară

amorţeşte, spiritul trebuie să se trezească tot mai mult în noi. Dacă străbate astfel toată iarna, până la Paşte, amintindu-şi că trezirea lumii exterioare corespunde cu moartea elementului spiritual, el va trăi sărbătoarea Paştilor înţelegând ce este aceasta; nu va fi numai o formalitate religioasă, ci o înţelegere religioasă a proceselor naturale, a spiritului care trăieşte în natură, şi va elibera prin pietatea sa, prin spiritualitatea sa, fiinţele elementale din cea de a patra categorie care intră şi ies din om neîncetat şi de care depinde mersul soarelui pe bolta cerească. Dar cel care nu cunoaşte acest fel de pietate, care neagă spiritul sau nu este sensibil la el, cel care se împotmoleşte în haosul materialismului este năpădit de fiinţe elementale din cea de a patra categorie, care rămân în el neschimbate. Şi în acest caz moartea omului are ca efect fie că aceste fiinţe sunt eliberate, fie că rămân legate de el şi trebuie să revină când va avea loc o nouă încarnare a lui. Când se leagă de spiritele iernii fără să le transforme în spirite ale verii, el le osândeşte să se nască din nou în lumea noastră, deşi n-ar fi fost nevoie.

Priveşte focul şi fumul. În raporturile cu lumea exterioară, activitatea ta spirituală şi psihică poate fi comparată cu cea care produce focul şi fumul; dacă prin gândurile şi simţirea ta vei spiritualiza lucrurile care te înconjoară, ajuţi unii elementali să se înalţe. Dacă te asociezi cu fumul, îi osândeşti să se nască din nou. Să ai în vedere lumina, ziua, luna în creştere, partea însorită a anului. Dacă acţionezi în aşa fel încât aduci înapoi spiritele elementelor la lumină, la zi, la luna crescătoare, la vară, vei elibera la moartea ta aceste fiinţe care ţi-au fost atât de necesare. Ele se vor înălţa din nou în lumea spirituală. Dacă te asociezi cu fumul, dacă nu iei în considerare decât materia solidă şi o priveşti cu ochii goi, dacă te asociezi cu noaptea datorită lenei sau cu spiritele lunii descrescătoare prin starea ta de supărare, dacă te asociezi prin necredinţă sau lipsă de spiritualitate cu spiritele înlănţuite în iarnă, vei osândi toate aceste fiinţe să renască împreună cu tine.

Doar acum ştim despre ce este vorba în Bhagavad Gita. Dacă ne gândim că este vorba despre om, nu înţelegem nimic din acestea. Dar atunci când ştim că întreaga viaţă a omului este un schimb continuu între om şi o serie de spirite care trăiesc captive în preajma noastră şi care de altfel trebuie să fie aşa, înţelegem că este vorba de eliberarea sau de reîncarnarea celor patru grupe de elementali. Secretul acestui gen de ierarhie inferioară a fost păstrat în acest pasaj din Bhagavad Gita. Când regăsim astfel înţelepciunea primordială în mari documente religioase, ne dăm seama câte lucruri preţioase conţin acestea şi vedem ce mult greşesc cei care le înţeleg în mod superficial sau refuză să le vadă în toată profunzimea lor. Nu ne comportăm aşa cum trebuie faţă de ele decât dacă ne spunem: nici o cunoaştere nu se ridică destul de sus ca să poată descoperi tot ce este ascuns în ele. Doar atunci simţim cum emană din aceste documente un suflu magic de pietate adevărată; ele devin ceea ce trebuie să fie de fapt: un mijloc de purificare şi de înnobilare în procesul de dezvoltare a omenirii. Adesea ele ne fac să pătrundem în profunzimea nesfârşită a înţelepciunii omeneşti. Ceea ce se poate răspândi acum în omenire pornind din şcolile oculte sau izvorând din Mistere va permite să fie revelate în toată măreţia lor, în toată strălucirea lor, aceste imagini – căci nu sunt decât nişte imagini reflectate – ale înţelepciunii originare.

Am dorit să vă arătăm, printr-un exemplu destul de greu de înţeles, că în vremurile înţelepciunii străvechi erau cunoscute acţiunile şi reacţiile tuturor acestor spirite care ne înconjoară, care, prezente pretutindeni, intră şi ies din fiinţele omeneşti, căci atunci se ştia că faptele şi gesturile oamenilor corespund unor schimburi între lumea spirituală şi propria lume interioară a omului. Taina existenţei omeneşti capătă un sens deplin când ştim că prin toate acţiunile noastre şi chiar prin starea noastră sufletească, prin dispoziţia noastră, acţionăm asupra întregului Cosmos, că mica noastră lume are o infinit de mare

importanță pentru Macrocosmos în ansamblul său. Simțul foarte puternic al responsabilității este ceea ce este mai frumos şi mai important din tot ceea ce deşteaptă în noi ştiința spirituală. Acest sentiment ne face să înțelegem cu adevărat viața, să dorim din toată inima să dăm deplină valoare acestei vieți pe care am adăugat-o curentului evoluției.

Stările planetare succesive • Vechiul Saturn; evoluția Spiritelor personalității • Vechiul Soare; Arhanghelii

Düsseldorf, 13 aprilie 1909, dimineața

După ce ați ascultat conferința precedentă, poate că în mintea voastră au apărut unele gânduri, unele întrebări referitoare la regnul care s-ar putea spune că este la nivelul cel mai de jos în seria Ierarhiilor spirituale. Este foarte normal, căci față de modul obişnuit de a gândi şi de a-ți reprezenta faptele, o mare parte din ceea ce s-a spus ieri poate părea la început îndoielnic şi destul de inexplicabil. Conferințele ce urmează vor lămuri unele aspecte. Să revenim chiar de astăzi asupra unui aspect, ca să ştiți în ce stare de spirit trebuie abordate astfel de cunoştințe.

Am putea, de exemplu, să ne punem întrebarea: Dacă într-adevăr eliberezi o ființă prinsă prin vrajă într-o piatră numai gândindu-te la ea, reflectând asupra ei, ce mai rămâne atunci din piatra aceea? Ce se întâmplă de fapt? Ființa aceea mai este în piatră? Iar dacă mai vine cineva după aceea şi se petrece acelaşi proces, ce se înlâmplă? Mulți şi-ar putea pune astfel de întrebări. Trebuie să ne dăm seama că asemenea lucruri nu pot să fie înțelese de om prin modul de gândire pe care îl foloseşte de obicei pe pământ. Căci în lumea noastră totul este învăluit, totul este cuprins de *maya* şi lucrurile ne apar în gând cu totul altfel decât sunt ele în realitate. Nu faptele sunt de vină dacă întrebările rămân fără răspuns. Adesea întrebările nu sunt bine puse, dar cu timpul vom învăța să le punem corect. Lucrurile ni se înfățişează în cu totul altă lumină atunci când putem să ridicăm vălul care le acoperă. Pe Pământ lucrurile se amestecă, fapt care induce mereu în eroare gândirea omenească.

Pentru a ne da seama mai bine despre ce este vorba, trebuie să ne ducem foarte mult înapoi în trecut. Aşa cum omul trece din încarnare în încarnare, din metamorfoză în metamorfoză, toate ființele din Univers, de la cea mai măruntă la cea mai mare, se încarnează şi se reîncarnează. Acelaşi lucru se petrece şi cu Pământul, această ființă planetară. Pământul nostru nu s-a născut ca atare; el a fost precedat de o altă stare. Aşa cum o viață omenească este reîncarnarea unei vieți anterioare, Pământul este reîntruparea unei planete care l-a precedat şi pe care o numim „Lună". Nu este vorba despre luna de astăzi, care nu mai este decât un rest, o rămăşiță a celei vechi, ci de o stare străveche a Pământului nostru. Această „Lună veche" a existat odinioară. Apoi a trecut printr-o fază spirituală numită de obicei „Pralaya", după cum şi ființa omenească trece printr-o stare spirituală după moarte. Şi ca şi omul această planetă lunară s-a născut din nou. Dar acea veche stare lunară nu era decât reîncarnarea planetară a unei stări anterioare, pe care o numim vechiul Soare. Acela, care nu era soarele de astăzi, ci cu totul altă ființă – era el însuşi reîntruparea celei mai vechi stări planetare pe care o cunoastem urcând în trecut când vorbim despre întrupările Pământului: era vechiul Saturn. Deci vorbim de patru întrupări succesive ale Pământului: Saturn, Soare, Lună; Pământ.

Fiecare stare planetară are o misiune specială. Care este cea a Pământului? Ea constă în a da posibilitate celui pe care îl numim acum om să-şi realizeze existenţa ca fiinţă omenească. Totul este organizat pe Pământ în aşa fel, încât omul să poată deveni un Eu, ceea ce nu era posibil în stările anterioare de existenţă la care a participat. Căci omul nu a devenit o fiinţă omenească în sensul actual al cuvântului decât pe Pământ. Fiecare dintre stările planetare precedente a avut o misiune analoagă. Pe alte plante, alte fiinţe au devenit „oameni", fiinţe care se află acum la un nivel de evoluţie superior omului.

Poate vă amintiţi că în lucrarea ***Creştinismul ca realizare mistică***[1] se spune că un înţelept egiptean i-a dezvăluit grecului Solon un adevăr uimitor, adică faptul că odinioară Zeii au fost fiinţe omeneşti. Cunoaşterea acestui lucru făcea parte dintre adevărurile pe care le învăţau în vechime cei care se iniţiau în Mistere: zeii care se află acum în înălţimi spirituale, se spunea, n-au fost întotdeauna zei. Ei au evoluat. Odinioară ei au fost „oameni", adică au trecut prin stadiul omenesc.

[1] *Das Christentum als mystische Tatsache* (1902) - n.a.

Din aceasta decurge în mod evident un adevăr din care cei care se iniţiau în Mistere trăgeau o concluzie îndrăzneaţă: că la rândul lor oamenii vor deveni odată zei. Datorită acestei concluzii adevărul însuşi era considerat ca primejdios, căci trebuie adăugat aici că omul nu poate deveni zeu decât dacă a atins maturitatea necesară. Dacă îşi închipuie, la un moment dat, că l-a găsit pe Dumnezeu în sine însuşi înainte de a atinge maturitatea dorită, nu va deveni Dumnezeu, ci va înnebuni. Deci în faţa omului se deschid două căi: să înainteze cu răbdare spre ceea ce Dionisie Areopagitul numeşte „deificare" sau să-şi închipuie înainte de vreme că aceasta s-a înfăptuit deja. Prima cale duce cu adevărat la îndumnezeire, cealaltă la nebunie.

Expresiile folosite în Antichitate duc adesea la neînţelegeri, pentru că în vremea noastră nu mai ştim să facem distincţie între diferitele trepte pe care se află entităţile divine. Atunci când vorbea despre zei, iniţiatul egiptean nu avea în vedere numai un grup de fiinţe divine, Divinitatea, ci o întreagă serie ierarhică de entităţi divine. Dionisie Areopagitul, ca şi înţelepţii Orientului, ştia să facă distincţia cuvenită între aceste entităţi. Nu contează că unul vorbeşte despre Îngeri iar ceilalţi despre Dhyan-Chohàni, căci cei care recunosc cu adevărat unitatea înţelepciunii universale ştiu că aceste nume diferite exprimă acelaşi lucru.

Fiinţele nevăzute care se găsesc chiar deasupra omului, care au atins un grad de evoluţie mai înalt decât al său, sunt numite în esoterismul creştin Îngeri, Angeloi sau Mesageri, căci ei sunt trimişii lumilor spirituale. Cei care sunt cu o treaptă mai sus, adică cu două trepte mai sus de om, sunt numiţi Arhangheli, Archangeloi sau Spirite ale focului. Urmează fiinţele care, atunci când au evoluat în mod normal, se află cu o treaptă deasupra Arhanghelilor – acestea sunt Spiritele personalităţii, Forţele primordiale, Archaii sau Arheii. Aceste trei grupe de fiinţe care se află imediat deasupra omului au trecut toate prin „stadiul omenesc". Toate au fost „oameni". Dacă privim lucrurile la scara timpului cosmic, acest stadiu omenesc nu este prea îndepărtat în trecutul celor care acum sunt Îngeri, căci ei erau „oameni" pe vechea Lună. Arhanghelii au trecut prin acest stadiu pe vechiul Soare, iar Principatele sau Spiritele personalităţii pe vechiul Saturn. Aceste entităţi s-au ridicat gradat deasupra omenirii; ele sc află mai presus de ea în seria Ierarhiilor. Privind din punct de vedere spiritual ansamblul regnurilor din Univers, vom avea deci regnurile: mineral, vegetal, animal, uman, care sunt vizibile pe Pământ, apoi, în lumea nevăzută, regnul Îngerilor, cel al Arhanghelilor sau Spirite ale focului şi cel al Principatelor sau Spirite ale personalităţii. Iar în vreme ce în ceea ce priveşte viaţa lor

interioară, natura lor, aceste spirite treceau astfel din starea de oameni în cea divină – sau mai degrabă în cea de mesageri ai Zeilor, căci aceasta sunt –, în timp ce aceste ființe se înălțau în existența lor spirituală, planetele pe care şi pentru care trăiau se transformau la rândul lor. Vechiul Saturn, pe care Arheii au fost „oameni", avea cu totul alt aspect decât pământul nostru.

Am vorbit în conferința anterioară că pe Pământ distingem patru elemente: pământ, apă, aer şi foc sau căldură. Pe Saturn nu exista nici urmă din primele trei. Exista atunci numai focul sau căldura. Pentru cel care gândeste materialist, căldura nu poate exista decât legată de obiecte exterioare; pot exista corpuri solide calde, apă caldă, dar nu poate exista căldură în sine. Asa crede materialistul, dar aceasta este o eroare. Dacă cu simțurile noastre de astăzi am fi putut vedea vechiul Saturn, cum ar fi arătat el? Să presupunem, ca o ipoteză, că pe timpul vechiului Saturn s-ar fi putut zbura în spațiul cosmic; nu s-ar fi văzut nimic în locul unde se găsea acel astru, dar am fi avut impresia că intrăm într-un cuptor de brutărie; nu s-ar fi simtit nici cel mai slab suflu de aer şi nici urmă de apă; n-ai fi putut să stai în picioare nici să pui mâna pe ceva, căci nu exista nimic solid; întregul glob nu era decât căldură. O planetă de căldură, aşa era pământul nostru în prima stare prin care a trecut. Vă dați seama că Heraclit avea mare dreptate când spunea că totul s-a născut din foc. Da, totul vine din foc. Deoarece Pământul nu este decât vechiul Saturn metamorfozat, putem spune că şi pe Pământ totul a provenit din foc. Este un adevăr pe care Heraclit l-a aflat în cadrul vechilor Mistere şi la acest adevăr se referă relatarea că el a dedicat cartea în care a consemnat acestea zeiței din Efes*. Aducând cartea ca ofrandă pe altarul zeiței, el adeverea faptul că datora aceste cunoştinţe Misterelor din Efes, unde întotdeauna a fost expusă cea mai pură doctrină a focului primordial al lui Saturn.

* Artemis (la romani, Diana) (n.red.)

Se înțelege de la sine că ființele pe care le numim Principate sau Spirite ale personalității şi-au realizat „stadiul omenesc" în condiții total diferite de cele de astăzi. Omul de astăzi are posibilitatea să încorporeze în organismul său, în oasele sale, în sistemul circulator, solidul, lichidul şi gazosul. „Omul" de pe Saturn – Spirit al personalității – trebuia să-şi alcătuiască corpul din căldură. De fapt nu avea decât un corp de căldură.

V-am spus în conferința precedentă că există, ca să zicem aşa, două fațete ale căldurii: una este cea perceptibilă în calitate de căldură interioară; ne este cald sau frig fără a avea vreun contact cu un corp străin, dar putem, de asemenea, să simțim o căldură exterioară atunci când atingem un corp cald. În evoluția lui Saturn se remarcă un fapt deosebit: căldura, care la început era exclusiv internă, a devenit spre final exterioară, perceptibilă. Dacă ați fi putut intra în spațiul lui Saturn aşa cum era el la origine, n-ați fi simțit nici o senzație de căldură la nivelul pielii, ci în interior, şi v-ați fi zis: Ce bine este aici! Dacă ați fi putut cunoaşte acest stadiu de început al evolutiei lui Saturn, v-ar fi izbit ceva asemănător cu ceea ce numim acum căldură sufletească. Ne putem imagina această experiență gândindu-ne la senzațiile diferite pe care le avem atunci când privim o suprafață roşie şi o suprafață albastră. Culoarea roşie dă o impresie de căldură, pe când privind albastrul ai o impresie de răcoare. Închipuiți-vă ce poate simți sufletul omenesc la vederea unui roşu frumos, sentiment care desigur nu a putut exista în acea vreme; este această senzatie de căldură plăcută pe care ați fi avut-o. Dar la sfârşitul evoluției lui Saturn nu ați fi avut numai această impresie de mulțumire interioară, ci pe lângă aceasta şi senzatia unei călduri ce vine din afară. Căldura interioară s-a transformat treptat în căldură exterioară. Acesta este drumul străbătut de Saturn: de la căldura interioară, psihică, la căldura exterioară, perceptibilă, aşa cum o cunoaştem acum.

Aşa cum copilul se transformă treptat în adult trecând prin tot felul de experiențe, Spiritele personalității s-au dezvoltat pe vechiul Saturn. Au simțit la început căldura, care le-a dat o impresie de mulțumire; apoi, puțin câte puțin, au început să perceapă această căldură şi ca pe ceva exterior, ca ceva care s-a înfăptuit, s-a întrupat, am putea spune. Ce s-a întâmplat atunci? La început căldura interioară a globului lui Saturn a dat posibilitate Spiritelor personalității să se întrupeze. Apoi, în decursul acestui proces, s-a format căldura exterioară. Dacă s-ar fi putut călători pe Saturn într-un stadiu mai avansat al evoluției sale, s-ar fi distins locuri calde şi altele mai reci.

Suprafața lui Saturn era formată în întregime din „ouă de căldură". Văzute din afară – dacă cineva ar fi putut să le vadă – arătau ca nişte mure sau boabe de zmeură. Ce erau acele „ouă"? Erau corpurile Spiritelor personalității iar prin căldura lor interioară aceste Spirite produceau căldura exterioară a ouălor de pe Saturn. Pornind de la această situație, putem spune pe bună dreptate că aceste spirite au „clocit" căldura, că aşa s-au ivit într-adevăr primele corpuri de foc. Acestea au fost „clocite" pornind din spațiul universal. În căldura din jur, ouăle de căldură s-au coagulat sub acțiunea focului care venea din interior. Astfel că pe vechiul Saturn Spirtele personalității, Arheii se încarnaseră în aceste trupuri de foc. Însuşi astrul era alcătuit în întregime din elementul foc.

Or, în acea perioadă a evoluției lui Saturn Spirtele personalității aveau de asemenea posibilitatea să aducă căldura interioară în stare de căldură exterioară printr-un proces intern mişcător. De fapt, aceste Spirite produceau neîncetat ouă de căldură, pe care apoi le destrămau. Vă puteți reprezenta mai precis acest lucru presupunând că faceți o călătorie pe suprafața lui Saturn; veți remarca că în unele epoci nu era perceptibilă nici o căldură exterioară, ci exista numai senzația de mulțumire, de foc interior; apoi, în alte epoci, ouăle de căldură apăreau iarăşi. Ați percepe în acest fel ceva ce ar pute fi considerat respirația lui Saturn, dar o respiratie de foc. Dispărând orice căldură exterioară, totul fiind doar un sentiment de mulțumire, v-ați spune că Saturn inspiră din nou căldura. Iar într-un alt moment, când ați regăsi ouăle de căldură, v-ați gândi că acum Saturn a expirat căldura sa interioară, care a devenit foc exterior. Aceasta este imaginea pe care sfinții Rishi o evocau în fața discipolilor lor. Ei îi readuceau în cuget în epoca vechiului Saturn şi îi făceau să simtă că o întreagă planetă realizează un proces care se aseamănă cu ritmul actual al respiratiei noastre. Deşteptau în ei imaginea unui foc care exală în afară şi se fragmentează în nenumărate corpuri de căldură, apoi, fiind inspirat din nou, devine esența, Eul Spiritelor personalității. Viața aceasta a planetei era comparabilă astfel cu o respirație, dar care pe Saturn era o respirație de foc, căci aerul nu exista încă.

Să ne închipuim acum următorul lucru: că pe vechiul Saturn toate aceste Spirite ale personalității ar fi expirat şi apoi ar fi inspirat căldura fără încetare. Şi-ar fi realizat astfel pe Saturn evoluția lor normală, ceea ce ar fi avut drept urmare, după câtva timp, că totul ar fi fost absorbit din nou, ar fi fost readus la starea de căldură interioară. Satum ar fi dispărut în calitate de planetă de foc, ar fi fost absorbit din nou de lumea spirituală. Ar fi putut să se întâmple aşa. Atunci n-ar mai fi existat niciodată stadiile următoare, cel al vechiului Soare, al vechii Luni şi al Pământului, pentru că tot ceea ce ar fi putut fi expirat ar fi fost transformat din nou în căldură interioară şi s-ar fi întors în lumea spirituală.

Ne vom exprima acum într-un mod mai concret, pentru ca lucrurile să fie mai uşor de înțeles; unele Spirite ale personalității au preferat, ca să zicem aşa, să nu ia înapoi prin inspirație decât o parte din căldura expirată, să mai lase ceva din ea, astfel încât ouăle de pe Saturn nu s-au destrămat toate; unele au subzistat. Astfel că pe Saturn s-a format treptat o dualitate: pe de o parte căldură interioară, pe de alta căldură exterioară, în

corpurile care erau ouăle de pe Saturn. Nu a fost tras înapoi totul. Putem spune că Spiritele personalităţii au lăsat să fie de sine stătătoare o parte din căldura expirată; au lăsat-o pe dinafară. De ce au făcut asta? Au trebuit să procedeze aşa, pentru că altfel n-ar mai fi devenit niciodată „oameni" pe Saturn.

De fapt ce înseamnă „să devină oameni"? Înseamnă să devină conştienţi de Eul lor, ceea ce nu este cu putinţă dacă nu poţi distinge ceva exterior faţă de tine. Doar astfel esti un Eu. Mănunchiul acesta de flori este acolo – eu sunt aici. În calitate de Eu, mă deosebesc de obiectul acela. Spiritele personalităţii n-ar fi făcut nimic altceva decât să se răspândească în spaţiu în veşnicie, dacă nu ar fi lăsat în afara lor ceva ce urma să le opună rezistenţă: elementul căldură devenit obiectiv. Dacă Spiritele personalităţii au ajuns să fie conştiente de Eul lor, aceasta se datorează faptului că au redus o parte a naturii lor la o existenţă calorică pur exterioară. Şi-au zis: să exteriorizăm ceva din noi înşine; să lăsăm acest lucru să se răspândească şi să subziste în afară, pentru ca noi să ne distingem de el şi să deşteptăm astfel în noi conştiinţa Eului. În felul acesta au creat un regn alăturea de al lor, o reflectare exterioară a naturii lor interioare.

Dar aceasta a avut ca urmare faptul că atunci când s-a terminat evoluţia lui Saturn Spiritele personalităţii n-au mai putut să facă să dispară această planetă, cum s-ar fi întâmplat dacă ele ar fi inspirat toată căldura; ne mai având posibilitatea să ia înapoi ceea ce ele însele expiraseră, au fost nevoite să lase în voia lui câmpul de acţiune care le dăduse posibilitatea să dobândească o conştiinţă personală. Numai prin ele însele nu aveau putere să facă ca Saturn să intre în starea de Pralaya. A fost deci nevoie să intervină spirite mai elevate pentru a determina acea destrămare, pentru a face să se realizeze o stare de tranziţie, de somn, de Pralaya. Deci, odată terminată evoluţia lui Saturn, s-au întâmplat următoarele: Spiritele personalităţii dobândiseră conştiinţa Eului; absorbiseră din nou o parte a căldurii înconjurătoare; ajunseseră la o anumită concentrare a Eului lor, iar pe de altă parte dăduseră naştere unui regn inferior. Ceea ce părăseau ele acum a fost destrămat de către Tronuri şi Saturn a intrat într-un fel de noapte planetară.

Răsare o nouă zi şi din nou toate se vor trezi într-un anumit fel, după legi pe care vom învăţa încetul cu încetul să le cunoaştem. Dacă toată substanţa calorică de pe vechiul Saturn ar fi fost luată înapoi prin inspiraţie, dacă toată viaţa de pe Saturn ar fi revenit în lumea spirituală, această deşteptare n-ar mai fi avut loc. Tronurile au putut să destrame pentru un timp ceea ce extrăseseră din ele însele Spiritele personalităţii sub forma ouălor de căldură, dar numai pentru un timp. În vederea unei noi evoluţii, a trebuit ca aceste ouă să apară din nou, la un nivel inferior al existenţei. A apărut deci următorea zi planetară; este prima metamorfoză a lui Saturn, starea solară. Dar ce a renăscut atunci? Spiritele personalităţii revin de pe vechiul Saturn după ce planeta a petrecut un timp în stare de somn. Ele au acum conştiinţa Eului lor şi nu mai au nevoie să treacă prin aceleaşi experienţe. Dar ouăle de căldură care au fost expirate de ele pe Saturn reapar puţin câte puţin şi se diferenţiază de masa generală, ceea ce are drept urmare faptul că Spiritele personalităţii ajung să fie legate, ca să zicem aşa, de ceea ce se trage din ele. Dacă ar fi luat totul cu ele în lumea spirituală, nu ar fi fost legate de Soare, obligate să coboare din nou, pe când aşa au trebuit să se îngrijească de acea parte a fostei lor naturi pe care o părăsiseră. Aceasta le-a atras cu ea spre o nouă existenţă planetară.

Era Karma lui Saturn, Karma universului, Karma Cosmosului. Prin faptul că nu au reabsorbit totul pe vechiul Saturn, Spiritele personalităţii şi-au pregătit o Karma care le-a obligat să revină acolo unde şi-au putut regăsi propriile făpturi, ca pe o moştenire a

vechiului Saturn. Aşa s-a întâmplat ceea ce a fost prezentat şi în conferința anterioară: căldura s-a împărțit pe de o parte în lumină, pe de alta în fum. În acest Saturn reînviat, în noua planetă, din ouăle de căldură a ieşit un element gazos – aerul sau fumul, nu contează ce nume îi dăm – şi în acelaşi timp a apărut lumina şi astfel am putea spune că s-a revenit la o stare superioară a căldurii. În interiorul vechiului Saturn metamorfozat se află pe de o parte fumul, gazul, aerul, pe de altă parte lumina. Dacă călătorind prin spatiu ați fi ajuns la locul unde se găsea vechiul Soare ați fi perceput încă de departe lumina, pentru că fumul se condensa dedesubt. Ați fi văzut, dacă nu lumina, cel putin un glob luminos, tot aşa cum vechiul Saturn fusese un glob de căldură. La suprafața acestui glob luminos şi chiar în interiorul lui ați fi perceput nu numai căldură, ci şi vânturi, aer, curenți de gaze deplasându-se în toate părțile. Astfel globul de căldură s-a prefăcut într-un glob de lumină. A luat naştere un Soare. Este numit pe bună dreptate Soare, pentru că sorii de astăzi trec şi acum prin acest proces; în interior sunt alcătuiti din curenți de gaze, iar pe de altă parte la exterior gazul devine lumină; ei răspândesc lumina în spațiul universal. Lumina nu apare decât în acel stadiu al metamorfozei în care se găsea Pământul în acea perioadă.

Spiritele personalității deveniseră „oameni" în căldura vechiului Saturn; alte spirite puteau face acelaşi lucru în lumina pe care o împrăştia acum Soarele. Acestea sunt entitățile Ierarhiei spirituale care, pentru noi, este cea a Arhanghelilor. De fapt, dacă cineva înzestrat cu clarviziune s-ar fi apropiat atunci de Soare, n-ar fi văzut numai razele de lumină; în această lumină ar fi distins activitatea Arhanghelilor. Dar aceştia au trebuit să-şi mai ia o sarcină pe deasupra: Spiritele personalității nu găsiseră decât foc pe vechiul Saturn. Arhanghelii, care n-au putut să devină „oameni" decât pe vechiul Soare, au găsit acolo în plus fumul, gazul. Ce trebuiau să facă ca să rămână în strânsă legătura cu Soarele, pentru ca acesta să devină locuința lor? Au fost datori să-şi modeleze natura interioară din lumină; şi-au făcut un suflet de lumină, la care s-a adăugat un corp exterior făcut din substanță gazoasă. Aşa cum astăzi noi avem trup şi suflet, aceşti Arhangheli – în calitate de oameni pe Soare – aveau o natură interioară în stare să emită lumină şi un corp exterior, fizic, alcătuit din gaz, din aer. Pe când corpul omenesc actual este alcătuit din solid, lichid, aer şi foc, cel al Arhanghelilor este făcut din aer la exterior şi din lumină în interior. Dar, desigur, exista şi elementul foc; chiar el era acela care se transforma în lumină şi în fum. Natura acestor Arhangheli consta deci din lumină, fum şi foc. Prin lumină ei duceau o viață exterioară; exalau în spațiul universal o forță luminoasă. Prin foc ei cunoşteau o viață interioară şi simțeau o mulțumire datorită căldurii. Trăind într-un trup gazos, ei luau parte la însăşi existența planetei. Dar aveau posibilitatea să distingă propriul lor trup gazos de substanța solară în general; astfel se izbeau de ceva situat în exteriorul lor, ceea ce trezea în ei un fel de conştiință de sine.

Dar această conştiință nu putea să se dezvolte în continuare decât dacă aceşti Arhangheli doreau să rămână în trupurile lor gazoase, de fum, sau cel puțin să le facă să dureze în sânul substanței solare. Căci pe Soarele acesta vechi Arhanghelii puteau, alternativ, să absoarbă toată substanța gazoasă din mediul lor înconjurător, pentru ca apoi să o restituie substanței solare. Era un adevărat proces de respirație. În substanța gazoasă se formau curenți care ar fi putut fi percepuți ca un fel de respirație. Fazele de calm absolut corespundeau momentelor în care Arhanghelii inspirau toată substanța gazoasă. Apoi ei o expirau, se formau curenți şi simultan apărea lumina. Aceasta era alternanța stărilor solare: Arhanghelii aspirau întreaga substanță gazoasă, şi atunci era un calm absolut, dar şi întuneric, noapte solară. Ei expirau acea substanță şi Soarele se umplea de curenți gazoşi, dar în acelaşi timp împrăştia raze în afară şi era ziuă solară. Întregul corp al

Soarelui respira: expirația = ziuă solară, iluminarea lumii exterioare; inspirația = noapte solară, întunecarea în întregul univers înconjurător.

Vedeți deci ce diferență este între vechiul Soare şi Soarele actual. Acesta străluceşte fără întrerupere şi întunericul nu apare decât atunci când un corp opac se interpune, acoperind lumina sa. Dar vechiul Soare nu era aşa: el avea în sine puterea să fie rând pe rând luminos şi întunecat, să strălucească pentru ca apoi să se stingă; în fond acesla era modul său de respirație.

Să ne imaginăm acum ce s-a întâmplat în exterior, în mod vizibil. Să avem în vedere situația de expirare. Lumina se răspândeşte şi, în schimb, Soarele se umple de fum. Curenții de gaze, fumul, formează figuri regulate. La fiecare expirație, un anumit număr dintre aceste formatiuni se inserează în substanța solară. Ceea ce mai înainte avea simpla formă de ouă s-a transformat în tot felul de figuri regulate. Se ivesc formațiuni extraordinare, alcătuite din aer şi fum, înzestrate cu viață şi cu o ordine interioară. Dacă pot să mă exprim aşa, aş zice că „din ouă au apărut puii". S-a întâmplat ceva ce poate fi într-adevăr comparat cu acest fenomen de densificare. Aşa cum iese puiul din ou, oul de căldură s-a desfăşurat şi din el au ieşit forme gazoase regulate. Aceste forme sunt corpurile cele mai dense ale Arhanghelilor. Aceştia populează Soarele cu corpuri aeriene, de fum. În felul acesta ei sunt „oameni" pe Soare.

Întâlnim aici noțiunea spirituală de „stea fixă", de Soare cosmic, care este Soare prin propria sa forță, ca să zieem aşa, care face prin sine însuşi să alterneze ziua cu noaptea. Ca şi o respirație, el face să apară alternativ claritatea şi obscuritatea, căci Soarele este atunci o stea fixă. Tot ceea ce străluceşte de la sine în spațiul Universului nostru împrăştie nu numai lumină, ci şi viața mesagerilor spirituali: Arhanghelii.

Ce au produs deci Archaii, Arheii sau Spiritele personalității prin propria lor evoluție? Au dat posibilitate Soarelui să apară. Datorită faptului că au lăsat pe Saturn ouă de căldură, Saturn a putut să devină Soare. Altfel în evoluție nu ar fi existat decât Saturn şi pe Saturn Arheii. Pe Soare, Arhanghelii au avut posibilitatea să treacă prin stadiul uman. Ei au fost „vestitorii" care au putut spune Universului: Principatele, Spiritele personalității, ne-au precedat; noi, trimişii lor, mărturisim în lumina strălucitoare existența anterioară a unui Saturn de foc, căldură interioară pură. Suntem mesagerii, trimişii Arheilor. Angeloi înseamnă mesager, trimis. Archai înseamnă primordiali, Principi (Începători). Arhanghelii nu erau deci decât trimişii care făceau cunoscute lumii acțiunile realizate de Principate sau Arhei în trecut. Ei sunt „Îngerii începuturilor", Arhanghelii care au fost odată oameni, pe vechiul Soare.

CONFERINȚA IV

Dezvoltarea spirituală a omului • Forțele care au acționat pe vechiul Saturn şi pe vechiul Soare • Heruvimii • Semnele zodiacale

Düsseldorf, 13 aprilie 1909, seara

Dacă ne aducem aminte cele spuse în conferința anterioară, condițiile care domneau pe vechiul Saturn ne vor deveni mai clare, ca şi felul în care unele entități – la care se referă acel pasaj atât de profund din Bhagavad Gita – pot fi alternativ eliberate sau întemnițate în materie. Amintiți-vă ce s-a spus: dacă pe vechiul Saturn Spiritele personalității ar fi

reaspirat în întregime ouăle de căldură, fără să lase nimic să subziste, Saturn, la sfârşitul evoluției sale, ar fi fost în întregime adus într-o stare pur spirituală. Dar acest lucru nu s-a întâmplat: Spiritele personalității şi-au pus pecetea pe vechiul Saturn mai intens decât ar fi trebuit, lăsând acolo ceva din ele însele, care n-a fost reabsorbit: ouă de căldură perceptibile din exterior.

Care este forța care acționa în Spiritele personalității pe vechiul Saturn? Nu era nimic altceva decât ceea ce cunoaştem astăzi la om ca forță a gândirii. Căci pe vechiul Saturn Spiritele personalității nu fac nimic altceva decât să-şi exercite forța de gândire. Ouăle de căldură se formează pentru că aceste spirite suscită în ele însele reprezentarea acestor ouă. Dar această forță de reprezentare era la ele mult mai puternică decât la omul de astăzi. Când omul îşi reprezintă ceva, apare o formă numai în astral; ea nu persistă decât acolo. Deci nu i se poate constata fizic existența. Pe vechiul Saturn, Spiritele personalității aveau puteri magice remarcabile. Prin intensitatea gândirii lor au format ouăle de căldură de pe Saturn şi tot prin puterea lor le-au făcut să subziste în afara lor. Deci această forță a Spiritelor personalității a lăsat unele rămăşițe pe vechiul Saturn, şi aceste rămăşițe au apărut din nou, mereu, la început în timpul evoluției solare. În felul acesta este uşor de înțeles că o ființă care trece prin stadiul omenesc a putut extrage forme din mediul care o înconjoară, căci acele ouă erau de fapt provenite din ceea ce îl înconjura pe Saturn; apoi ele au fost prinse de vrajă, întemnițate într-o nouă existență.

Gândiți-vă la focul primordial al lui Saturn: acea parte a acestui foc care s-a spiritualizat necontenit, care se întoarce la starea de căldură interioară, căldură sufletească, sentiment de mulțumire, se înalță în lumile superioare. Dacă nu ar fi existat decât aceasta, Saturn ar fi dispărut în întregime în lumile superioare. Dar ceea ce devine căldură perceptibilă, ceea ce se condensează în căldură exterioară trebuie să renască, să apară din nou, şi într-adevăr reapare pe Soare. Am văzut deja că pe acest Soare vechi entitățile pe care le numim Arhangheli sau Spirite ale focului au trecut prin stadiul uman. Pe de o parte, elemenlul căldură s-a condensat devenind fum, gaz, ceea ce face ca Soarele să fie un glob gazos, pe de altă parte, prin inflamarea gazului, lumina străluceşte în Univers. Tocmai Arhanghelii sau Spiritele focului sunt cei ce trăiesc în această strălucire a luminii; ei inspiră şi expiră această lumină ducându-şi viața în acest fel. Dacă s-ar fi putut călători în spațiu în acel timp, s-ar fi văzut de departe Soarele vechi strălucind, iar în el ar fi putut fi percepuți curenți gazoşi ca o respirație a întregului glob solar.

Să ne reprezentăm cât mai bine vechiul Saturn şi vechiul Soare. În aceste două corpuri planetare este viață, activitate. În ele se întâmplă ceva. Am văzut că pe vechiul Saturn au apărut nişte forme ovoide, care apoi au dispărut, cu excepția câtorva rămăşițe. Cel care ar fi putut observa această activitate internă şi-ar fi zis că de fapt întregul Saturn era o singură ființă vie uriaşă. El trăia, trăia prin el însuşi şi scotea necontenit alte forme din propria sa viață. Acelaşi lucru s-a petrecut, chiar în mai mare măsură, cu vechiul Soare. Acesta se prezenta ca un întreg care trece alternativ prin zile şi nopți, expirând şi inspirând lumină. Toate acestea, dacă am fi putut să le observăm, ar fi dat impresia nu a unor corpuri cosmice moarte, ci a unora pline de viață.

Dar dacă toate acestea sunt vii şi se manifestă printr-o asemenea activitate, dacă toate acestea sunt însuflețite de mişcări interioare, aceasta se datorează faptului că unele Ființe spirituale dirijează şi conduc aceste mişcări. Am spus, ce e drept, că Spiritele personalității formaseră ouă de căldură prin forța gândirii lor. Într-adevăr, dar este uşor de înțeles că trebuia să fi existat la început ceva din care aceste ouă să-şi extragă substanța. Această substanță nu putea fi creată de Spiritele personalității; trebuia să fie ofranda altor fiinie, care au emanat din ele căldura nediferențiată, însusi focul. Spiritele personalității

nu au făcut altceva decât că i-au dat formă. Dar a fost nevoie să o primească din altă parte. De unde a primit universul saturnian (deci mai ales Spiritele personalității) această substanță calorică, elementul-căldură, focul? Acesta i-a venit de la spirite de esență superioară, entități spirituale care au atins stadiul omenesc într-o epocă atât de îndepărtată încât pe Saturn ele îl depăşiseră de mult.

Pentru a ne face o idee asupra acestor ființe devenite atât de sublime încât pot să producă căldura, focul vechiului Saturn, trebuie să cunoaştem evoluția omenească şi să procedăm prin comparație, pentru că într-o zi şi omul va deveni o ființă divină.

Omul de astăzi, aşa cum îl ştim, este alcătuit din cele patru elemente despre care am vorbit de mai multe ori şi care sunt cheia întregii ştiințe spirituale. Acestea sunt: corpul fizic, corpul eteric, corpul astral şi Eul. Ştim iarăşi cum se dezvoltă omul, Eul acționând din interior pentru a transforma mai întâi corpul astral, pentru a-l lua în stăpânire cu totul. Atunci când corpul astral este dominat în totalitate de Eu, el devine un Eu spiritual sau Manas. Acelaşi lucru se întâmplă cu corpul eteric. Atunci când Eul acționează cu intensitate şi mai mare, el stăpâneşte forțele de rezisteniă ale corpului eteric care se transformă atunci în Spirit al vieții sau Budhi. În sfârşit, atunci când Eul devine stăpânul corpului fizic, când a învins rezistența cea mai puternică, cea a corpului fizic, acesta se transformă în Om-Spirit sau Atma. Omul care şi-a transformat în felul acesta corpul fizic în Atma este de atunci înainte alcătuit din şapte elemente. În exterior corpul îşi păstrează încă forma fizică, dar în interior el este în întregime stăpânit şi pătruns de focul Eului. Este deci în acelaşi timp corp fizic şi Atma. Corpul eteric este în acelaşi timp corp eteric şi Spirit al vieții sau Budhi; corpul astral este în acelaşi timp corp astral şi Eu spiritual sau Manas; cât despre Eu, el a devenit stăpânul acestui ansamblu. În acest fel omul se ridică la grade superioare de evoluție, se transformă pe sine, lucrează la îndumnezeirea sa, după expresia lui Dionisie Areopagitul. Dar nici atunci dezvoltarea lui nu s-a încheiat.

Chiar cel care ar fi destul de înaintat pentru a dobândi stăpânire completă de sine, adică care şi-ar domina în întregime corpul fizic, s-ar afla în fața unor trepte de evoluție şi mai înalte. Privirea spirituală se ridică spre înălțimi spirituale, spre ființe mai presus de om, din ce în ce mai puternice. În ce constă în realitate faptul că ființele devin din ce în ce mai puternice? Constă în aceea că după ce au simțit nevoia să ceară ceva Universului s-au dezvoltat destul de mult încât să fie în măsură să îi dea ceva. În fond, în aceasta constă sensul şi spiritul evoluției: se trece de la „a lua" la „a da". Există o analogie cu viața unei ființe omeneşti de la naştere la moarte: copilul se naşte neputincios, trebuie să primească totul de la cei din jurul său. Pe măsură ce creşte, el iese treptat din starea aceasta de neputință şi devine la rândul său un ajutor pentru apropiații săi. Acelaşi lucru se întâmplă cu marea evoluție a omenirii în univers.

Omul exista pe Saturn doar ca un prim germen fizic. A trebuit să lase să i se dea, ca să zicem aşa, primele rudimente ale umanității sale. Acelaşi lucru s-a întâmplat pe vechiul Soare şi pe vechea Lună. Pe Pământ, el a primit Eul şi de atunci se pregăteşte puțin câte puțin să acționeze prin acest Eu asupra corpurilor sale (astral, eteric şi fizic). Devine astfel, puțin câte puțin, o ființă capabilă să „dea". Participă acum la puterea universală, cosmică, de a da, trece de la „a lua" la „a da". Entitățile despre care am vorbit mai înainte, Arhanghelii, ne oferă un exemplu al acestei evoluții; ei s-au dezvoltat pe Soare destul de mult ca să poată să răspândească lumină în spațiul universal. Evoluția se desfăşoară deci de la „a lua" la „a da", dar în ceea ce priveşte datul lucrurile merg mult mai departe.

Când fiinţele nu pot da altceva decât, să zicem, gândurile lor, aceasta nu reprezintă mare lucru. Căci dacă rămânem aici, în domeniul ideilor, chiar dacă dăm numeroase idei, aceasta nu schimbă nimic. Nu ai dat nimic vizibil, de substanţă. Dar vine un timp când fiinţele pot da şi altceva decât gândurile lor, adică de exemplu ceva de care Spiritele personalităţii aveau în mod special nevoie pe Saturn: substanţa focului primordial. Ce fiinţe erau atunci la un nivel atât de ridicat de evoluţie încât au putut să extragă din propria lor substanţă pe aceea făcută din foc, din căldură, a vechiului Saturn? Erau cele pe care le numim Tronuri. Vechiul Saturn s-a format deci datorită faptului că Tronurile s-au adunat într-un punct din Univers şi au făcut, la scară mare, ceea ce face în mica sa sferă viermele de mătase, atunci când secretă din propriul său corp firele de mătase. Ele au extras din propria lor fiinţă substanţa calorică pe care au sacrificat-o pe altarul vechiului Saturn. Cât despre Spiritele personalităţii, ele n-au făcut altceva pe vechiul Saturn decât că au dat personalitate, conştiinţa Eului acestei călduri. Substanţa însăşi a căldurii s-a adunat din toate punctele Universului, ale Cosmosului; ea a ieşit din acele entitaţi spirituale sublime numite Tronuri. Acum ştim în ce constau ouăle prezente pe vechiul Saturn: ele sunt făcute chiar din corpul Tronurilor, oferit ca jertfă.

Totuşi, dacă numai Tronurile şi Spiritele personalitălii ar fi lucrat ca să dea lui Saturn viaţă şi activitate interioară, accasta n-ar fi fost de ajuns. Spiritele personalităţii aveau puterea să facă să prindă formă substanţa calorică, dar singure nu puteau să reuşească. Pentru ca să producă această energie, această activitate interioară a vechiului Saturn, a fost nevoie de contribuţia altor entităţi, mai puţin elevate în comparaţie cu Tronurile, dar superioare Spiritelor personalităţii, pe care au misiunea să le ajute. Ne putem face o idee asupra acestui ajutor, dacă ne amintim că în lumea aceasta avem deasupra noastră în primul rând Îngerii, Arhanghelii şi Principatele, Arheii sau Spiritele personalităţii. Toate acestea fac parte din Ierarhia aflată imediat deasupra noastră. Tronurile nu urmează imediat după Spiritele personalităţii. Între acestea şi Tronuri sunt trepte intermediare, mai întâi aceea a entitäiilor pe care, după Dionisie Areopagitul, le numim Exousiai sau Puteri. Acestea se află cu o treaptă mai sus faţă de Spiritele personalităţii, faţă de care sunt ceea ce sunt pentru noi Îngerii. La un nivel şi mai înalt se află entităţile pe care le numim Virtuţi sau Dynamis. Ele erau pe Saturn, pentru Spiritele personalităţii, ceea ce sunt pentru noi Arhanghelii. Mai sus sunt spiritele denumite Dominanţe sau Kyriotetes (Domnii). Pe vechiul Saturn erau, pentru Spiritele personalităţii, ceea ce acestea sunt pentru noi acum. Doar după acestea urmează Tronurile.

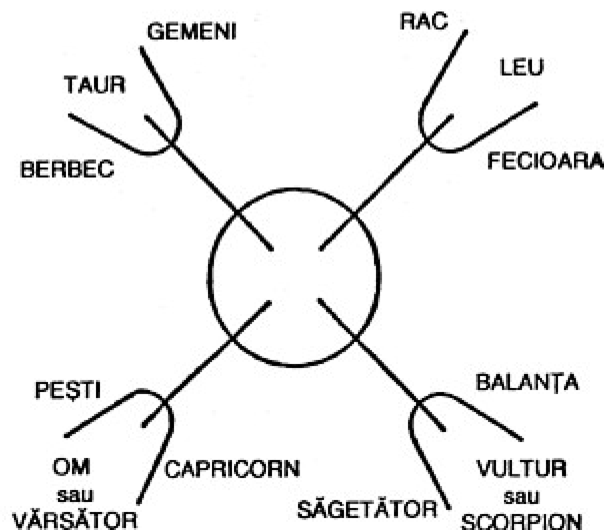
Deci pe vechiul Saturn exista o întreagă serie de entităţi: Spiritele personalităţii, care au dobândit şi şi-au dezvoltat conştiinţa Eului, Tronurile, care se află cu patru grade deasupra acestora şi din care emană substanţa căldură-foc. Între acestea, pentru a regla şi dirija întreaga viaţă de pe Saturn, se găsesc, mergând de jos în sus, Puterile sau Exousiai, Virtuţile sau Dynamis, Dominanţele (Domniile) sau Kyriotetes. Aşa arăta, ca să zicem aşa, populaţia vechiului Saturn.

Prin faptul că acest vechi Saturn a evoluat şi a devenit Soare, după cum am spus, Entităţile pe care le-am enumerat s-au ridicat şi ele la un nivel superior şi Arhanghelii au ajuns la starea „omenească". Sub aspect exterior, s-ar putea zice fizic, căldura se condensează, rezultând gazul. Soarele este un glob gazos. Şi pe când Saturn era un corp întunecat, Soarele începe să strălucească, dar există o alternanţă de zile şi nopţi solare, ceea ce are mare importanţă, căci determină diferenţe enorme în ce priveşte condiţiile de viaţă. Dacă nu s-ar fi întâmplat nimic altceva decât ceea ce am descris in cea de a treia conferinţă şi am completat acum, Arhanghelii – atunci în stadiu de oameni – s-ar fi răspândit în Univers odată cu razele luminoase ale zilei solare, iar în timpul nopţii solare

ar fi fost obligați să reintegreze Soarele. Procesul de inspirație şi expirație ar fi implicat nu numai lumina, ci şi ființele care trăiau şi actionau în acea lumină. Dar asta nu s-a întâmplat.

Aş vrea să caracterizez acum într-un mod simplu, pe înțeles, natura acestor Arhangheli, a acestor Arhangeloi. Le plăcea grozav să se răspândească, să planeze în Univers; preferau să plutească, să se topească în spiritualitatea universală, decât să se concentreze în ei înşişi. Reîntoarcerea în sine li se părea o revenire la o existență comprimată, inferioară. Le plăcea cu mult mai mult să trăiască în eterul luminii. Dar n-ar fi putut niciodată să se răspândească în eterul luminos dincolo de o anumită limită, dacă n-ar fi primit nici un ajutor. Dacă ar fi fost lăsați fără sprijin, n-ar fi putut face altceva decât să revină noaptea spre Soare. Totuşi n-au făcut aşa; au prelungit treptat, puțin câte puțin, timpul petrecut în spațiul cosmic. Cine le-a venit în ajutor?

Să ne imaginăm că acest cerc reprezintă vechiul Soare din care Arhanghelii se străduiesc să iasă în toate direcțiile spațiului. Esența lor se răspândeşte spiritual în Univers. Alte entități vin din afară în întâmpinarea lor, să le ajute. Aşa cum elementul-foc al Tronurilor s-a revărsat spre vechiul Saturn, alte entități vin acum spre Arhanghelii care ies din Soare, entități superioare chiar Tronurilor, care vor da posibilitate Arhanghelilor să rămână în lumea spirituală mai mult decât ar putea să o facă fără acest ajutor.

Aceste entități superioare care au venit din spațiul spiritual în întâmpinarea Arhanghelilor sunt Heruvimri. Aceştia reprezintă un ordin deosebit de elevat, căci ei au puterea, venind din spațiu în calea Arhanghelilor, să-i primească cu brațele deschise. Aşa cum Pământul de astăzi este înconjurat de atmosferă, vechiul Soare era înconjurat de regnul Heruvimilor, binefăcătorii Arhanghelilor. Când aceştia se răspândeau în spațiu, ei contemplau spiritele mărețe care le veneau în ajutor. Sub ce formă îi vedeau? Aceasta o poate şti doar cel căruia clarviziunea îi dă posibilitatea să citească în cronica Akasha. Strămoşii noştri care, datorită acestei tradiții, cunoşteau încă în oarecare măsură aceste fapte importante îşi reprezentau Heruvimii sub forma unor stranii animale înaripate: fiecare dintre acestea avea altfel de cap, dar fiecare avea câte o pereche de aripi: erau Leul, Vulturul, Taurul şi Omul*. Aceasta datorită faptului că Heruvimii se apropiau de Soare din patru părți, în forme ca cele care au fost reproduse apoi şi care ne sunt

cunoscute ca referindu-se la ei. De aceea, în şcolile primilor inițiați din era de după Atlantida, Heruvimii care se apropiaseră astfel din cele patru părți de vechiul Soare erau desemnați prin nume care au devenit mai târziu Taurul, Leul, Vulturul şi Omul. Vom reveni cu mai multe detalii asupra acestui subiect: astăzi însă ne vom ocupa de cele patru feluri de Heruvimi care veneau în felul acesta în întâmpinarea Arhanghelilor.

* Sau Îngerul. În tradiția iconografică creştină au fost corelați cu cei patru evanghelişti (n.red.)

Imaginea pe care o oferea vechiul Soare era aceasta: în timp ce ființele omeneşti de atunci, Arhanghelii care îşi aveau aici sălaşul, îşi răspândeau razele în Univers, patru grupuri de Heruvimi veneau spre ei din cele patru părți ale lumii, ceea ce le dădea posibilitatea Arhanghelilor să se mențină în lumea spirituală care înconjura globul solar mai mult timp decât s-ar fi putut fără acest ajutor. Căci Heruvimii aveau asupra Arhanghelilor o acțiune înviorătoare, înviorătoare sub aspect spiritual, în cel mai înalt grad. Dar pe măsură ce Heruvimii se apropiau de Soare, influența lor începea să se facă simțită şi în alt mod. O influență poate acționa în mai multe feluri. Să presupunem că în aceeaşi cameră se află două persoane: una doreşte să se facă foc în cameră, alta nu, dar pentru că trebuie să rămână în acea cameră, ea suportă căldura. La fel se întâmpla cu Heruvimii care veneau din toate părțile spațiului universal. Ei acționau aşa cum am spus asupra ființelor din vechiul Soare care evoluaseră până la elementul-lumină şi puteau să trăiască în acesta. Dar nu puteau acționa asupra acestui element-lumină decât în timpul zilei solare, cât timp lumina se răspândea în Univers. În timpul noptii solare, când lumina nu se mai manifesta, Heruvimii rămâneau totuşi în cer. Soarele se întuneca, nu mai era decât căldură şi gaz şi nu mai strălucea; în interiorul lui se formau curenți de căldură gazoasă. De jur împrejur erau Heruvimii, care acționau atunci chiar în această masă gazoasă obscură. Când nu mai puteau să acționeze în mod normal asupra Arhanghelilor, Heruvimii acționau asupra „fumului", asupra gazului întunecat al globului solar. Dacă în timpul evoluției vechiului Saturn influența lor se exercitase asupra căldurii, acum ea se exercita asupra căldurii condensate, adică asupra gazului din vechiul Soare. Acestei influențe trebuie să-i atribuim faptul că pe acest glob s-au condensat în ceața solară primele rudimente a ceea ce numim acum regnul animal. Asa cum primul germen al regnului omenese, al corpului fizic omenese, a apărut pe vechiul Saturn în elementul căldură, primul germen al regnului animal s-a format în elementul gaz al vechiului Soare. Datorită Heruvimilor care se reflectau în acest gaz solar s-au schițat primele forme ale regnului animal, formate din fum în miscare.

Astfel Heruvimii – acest ansamblu de entități sublime – care înconjurau vechiul Soare ieşeau pe de o parte în întâmpinarea Arhanghelilor cu brațele întinse; pe de altă parte, în decursul noptii solare extrăgeau din elementul gaz, din ceața solară, primele rudimente fizice ale regnului animal. Din acest motiv acei dintre strămoşii noştri care prin intermediul Misterelor luaseră cunoştință de aceste fapte atât de importante ale cosmologiei spirituale au numit „cercul animalelor" sau Zodiac ansamblul entităților care îşi exercitau acțiunea, din toate părțile Cosmosului, asupra vechiului Soare. Aceasta este semnificația inițială a Zodiacului. Pe vechiul Saturn a apărut pentru prima oară omenirea, datorită faptului că prin jertfa Tronurilor au fost date primele elemente ale corpului fizic omenesc. Pe vechiul Soare se schițează primele forme ale regnului animal, prin faptul că Heruvimii, reflectându-se în căldura condensată în gaz, fac să apară în ea forme animale. La început acestea sunt marile imagini solare ale cercului zodiacal. Există într-adevăr o legătură strânsă între Zodiac şi animalele în curs de formare de pe vechiul Soare. Animalele de acum sunt urmaşele acestora, într-un fel imaginile caricaturale ale formelor primare. De fapt numele lor n-a fost dat la întâmplare odinioară semnelor Zodiacului. N-ar trebui să se creadă că în Antichitate numele au fost inventate la întâmplare, în mod

fantezist. În zilele noastre, când se descoperă o nouă stea în seria corpurilor cereşti, ce face astronomul care a avut norocul să-i constate prezența? Deschide dicționarul şi caută în mitologia greacă un nume încă disponibil pe care să-l atribuie astrului respectiv. Dar în epoca în care numele era considerat expresia lucrului respectiv, epoca în care Misterele erau încă puternice, niciodată numele nu se dădea în acest fel.

Formele animalelor de astăzi, oricât sunt de transformate, de caricaturale, provin din universul, din cercul zodiacal care exista pe atunci. Dar puteți observa că în schema de mai sus nu figurează decât patru dintre semnele zodiacale. Într-adevăr acestea sunt principalele reprezentări ale Heruvimilor, căci în realitate fiecare dintre aceste forme are, ca să zicem aşa, o suită, însoțitori, unul la dreapta şi altul la stânga sa. Închipuiți-vă fiecare dintre formele principale încadrată de altele două şi veți avea, în jurul Soarelui, douăsprezece forțe sau puteri, care într-un sens existau deja şi pe vremea vechiului Saturn. Aceste douăsprezece puteri care aparțin regnului Heruvimilor au o misiune, un rost în Univers, după cum am spus adineauri.

V-ați mai putea întreba ce înseamnă numele care se dau de obicei semnelor Zodiacului. Vom vorbi despre asta în conferințele următoare. Căci s-au produs schimbări în această serie de nume. De obicei sunt enumerate astfel: Berbecul, Taurul, Gemenii, Racul, Leul; urmează Fecioara şi Balanta. Ca urmare a unei modificări ulterioare, Vulturul a trebuit să ia numele de Scorpion, din motive cu totul aparte. Urmează Săgetătorul şi Capricornul. Omul, din motive pe care, de asemenea, le vom afla, se numeşte Vărsătorul de apă; la sfârşit sunt Peştii. Adevărata formă care a dat naştere cercului zodiacal nu mai transpare decât în Taur, Leu şi în oarecare măsură în Om, numit Vărsătorul de apă din punct de vedere exoteric. Vom vedea mai departe de ce s-a produs această transformare în Zodiac.

Astfel entitățile spirituale foarte sus-puse, Tronurile, au extras la început din propria lor substanță focul primordial al vechiului Saturn. Apoi entități şi mai elevate, Heruvimii, au putut să primească în sine, să absoarbă lumina emanată într-un fel din această substanță înfocată, căreia i-au transfigurat existența, au adus-o pe o treaptă superioară. Dar de fiecare dată când în Univers se produce o înălțare, trebuie ca în compensație să aibă loc şi o coborâre. Pentru ca Arhanghelii să aibă posibilitatea să-şi prelungească existența spirituală în timpul zilei, Heruvimii trebuiau să-şi prelungească acțiunea în timpul nopții şi în căldura condensată în pâclă, în fum,în gaz, să dea naştere unor ființe situate mai prejos de oameni, formelor animale. Ne-am făcut o idee, plecând de la înțelepciunea originară, despre modul în care au colaborat unele entități cosmice spirituale pentru a acționa asupra globului nostru şi am văzut, de asemenea, că ceea ce ne apare sub formă exterioară, fizică, îşi datorează existența acestor entități. Ceea ce numim astăzi Zodiac, în mod atât de material, îşi are originea în cercul Heruvimilor, care au venit de la marginile spațiului să acționeze asupra vechiului Soare, a cărui energie, lumină, împrăştia raze în afară. Dobândind această concepție atât de importantă asupra Zodiacului, vom avea acces la alte notiuni care vom lămuri din ce în ce mai mult ce legătură există între corpurile cereşti şi Ierarhiile spirituale.

CONFERINȚA a V-a

Evoluția stărilor planetare • Rolul Sfintei Treimi şi a entităților situate mai presus de om în apariția Universului • Lupta din ceruri

Düsseldorf, 14 aprilie 1909

Am urmărit ieri acțiunea entităților spirituale în sânul Universului nostru prin intermediul a două exemple: vechiul Saturn şi globul care poate fi considerat ca reîncarnarea acestuia, vechiul Soare. Acum va trebui să pătrundem chiar în sfera acestor entități superioare şi să analizăm din alt punct de vedere modul în care s-a exercitat acțiunea lor. Mai întâi vom reveni asupra unor probleme pe care cei mai mulți dintre voi le-ați mai auzit. Dar pe lângă faptul că unii dintre cei care ne ascultă nu cunosc aceste date preliminare, nici pentru ceilalți nu este inutil că le reamintim în acest ciclu de conferințe, în cadrul cărora va trebui să atingem regiuni foarte elevate ale vieții spirituale.

Într-un sistem cosmic în evoluție, aşa cum am mai spus, entitățile spirituale sunt active în mai multe feluri. Ce este deci vechiul Saturn? Să ne reprezentăm foarte clar acest lucru. În primul rând, nu are, bineînțeles, nimic comun cu planeta de astăzi. Trebuie să vă dați seama că în vechiul Saturn se aflau deja în germen toți aştrii care fac parte acum din sistemul nostru solar: Soarele, Luna, Mercur, Venus, Marte, Jupiter. Toate aceste corpuri cereşti erau cuprinse în vechiul Saturn; toate au ieşit din el. Reprezentați-vă, prin urmare, un corp cosmic care ar avea Soarele în centru şi care s-ar întinde în spațiu înglobând şi orbita actualului Saturn; vă veți putea face astfel o idee mai exactă asupra vechiului Saturn, care depăşea ca întindere întregul nostru sistem solar, care provine în întregime din acesta. Ar putea fi comparat, cu aproximație, cu nebuloasa primitivă a lui Kant şi Laplace, pornind de la care, după mulți dintre savanții moderni, s-a format sistemul nostru solar. Totuşi această comparație nu este riguros exactă, pentru că în general punctul de plecare al sistemului solar este imaginat ca un fel de masă gazoasă, când de fapt, după cum am văzut, este vorba de un corp alcătuit din căldură, nu din gaz. Un uriaş corp de căldură, iată ce era vechiul Saturn.

Am văzut în ultima noastră conferință că atunci când acest vechi Saturn s-a transformat în Soare asupra lui s-a exercitat acțiunea Heruvimilor; dar aceşti Heruvimi se găseau deja împrejurul vechiului Saturn, cu toate că atunci nu erau încă în stare – ca să ne exprimăm pe înțelesul tuturor – să facă lucruri importante. Mai existau şi alte entităti în spațiul care înconjura vechiul Saturn, o categorie de ființe şi mai sublime decât Heruvimii: aceştia erau Serafimii. În aceeaşi zonă se găseau şi Tronurile, situate cu o treaptă ierarhică mai jos decât Heruvimii. Substanța care emana din Tronuri constituia, aşa cum am văzut, căldura vechiului Saturn. Deci ne putem reprezenta vechiul Saturn ca pe un glob uriaş de căldură, înconjurat de o serie de entități spirituale de natură extrem de elevată. Acestea sunt Serafimii, Heruvimii şi Tronurile din esoterismul creştin, entitățile dhyanice din învățătura orientală.

De unde vin aceste entități superioare? În lume, în Univers, totul a evoluat. Pentru ca să ne dăm seama de unde vin Heruvimii, Serafimii şi Tronurile este bine să avem în vedere mai întâi sistemul nostru solar şi să ne întrebăm ce se va întâmpla cu el în viitor. Să trecem în revistă în linii mari evoluția sa. Ştim că provine din vechiul Saturn care s-a transformat, devenind vechiul Soare, apoi vechea Lună. În epoca în care vechiul Soare a devenit Lună, s-a produs un fapt cu totul deosebit: pentru prima dată Luna s-a despărțit de Soare, formând la început un astru independent. Datorită faptului că Soarele s-a debarasat astfel de elementele cele mai grosiere, el a putut să se dezvolte, să se înalțe şi mai mult. Apoi întregul sistem a evoluat, devenind Pământul nostru actual; dar acesta nu s-a format cu adevărat decât după ce Soarele s-a despărțit din nou de substanțele şi de ființele cele mai dense, care au alcătuit Pământul şi Luna.

Evoluția a continuat. Ființele care de atunci înainte au fost nevoite să trăiască pe Pământ, după ce, ca să zicem aşa, au fost lăsate la o parte de Soare, evoluează în această situație, înălțându-se din ce în ce mai mult. Vor trebui să treacă în viitor prin altă stare planetară, cea a lui Jupiter; în vederea acestui fapt, ele se maturizează treptat, până când vor putea să se unească din nou cu Soarele. Mai departe, când se va atinge starea de Venus, toate ființele care trăiesc şi acționează acum pe Pământ, vor fi reabsorbite de Soare, iar acesta va atinge el însuşi un nivel superior de dezvoltare, prin faptul că toate ființele pe care le expulzase mai înainte vor fi mântuite prin el. În sfârşit, se va ajunge la starea planetară de Vulcan, cea mai elevată din toată seria evolutivă a sistemului nostru. Într-adevăr, acestea sunt cele şapte trepte de evoluție a sistemului nostru cosmic: Saturn, Soare, Lună, Pământ, Jupiter, Venus, Vulcan. Pe Vulcan, toate ființele care au ieşit din cei dintâi germeni care existau pe vechiul Saturn vor fi în întregime spiritualizate; toate vor fi nu numai la nivelul Soarelui, ci mai presus de Soare. Vulcan este mai mult decât Soarele şi prin acest fapt el va atinge maturitatea, care îi va da posibilitatea să se ofere ca jertfă, să se destrame.

Într-un sistem de felul acesta, o etapă nouă de evoluție constă în faptul că un soare născut într-un anume punct este la început slab şi deci trebuie să-şi expulzeze planetele pentru a putea el însuşi să progreseze. El se întăreşte, reia în sine toate planetele şi devine Vulcan. Apoi din nou totul se destramă. Globul lui Vulcan rămâne gol pe dinăuntru, formându-se ceea ce s-ar putea numi hora Tronurilor, Heruvimilor şi Serafimilor. Deci Soarele se va topi în Univers, se va jertfi, se va dispersa şi va constitui el însuşi acel cerc al Serafimilor, Heruvimilor şi Tronurilor, pregătind astfel o nouă creație în Univers.

Dacă Tronurile au putut să cedeze din propria lor substanță ceea ce era necesar ca să se formeze vechiul Saturn, aceasta s-a datorat faptului că s-au pregătit pentru acest lucru într-un sistem cosmic precedent, în cursul a şapte etape analoage cu cele pe care le parcurge acum sistemul nostru solar. Înainte de a se constitui acest ansamblu de Tronuri, Heruvimi şi Serafimi, a trebuit să existe un sistem solar; deci atunci când un Soare este destul de avansat pentru a se uni din nou cu planetele sale, el devine spațiu, devine el însuşi un Zodiac. Ființele sublime de care am vorbit că formează Zodiacul sunt supraviețuitoarele unui vechi sistem solar. Ceea ce a evoluat la început în interiorul unui sistem solar poate să acționeze apoi din marginile Universului, poate să conceapă şi să extragă din sine un nou sistem solar. Dacă Serafimii, Heruvimii şi Tronurile constituie pentru noi Ierarhia cea mai sus-pusă, aceasta se datorează faptului că au trecut deja printr-o evoluție solară şi s-au înălțat până la măreţul sacrificiu cosmic.

Aceste entități au ajuns astfel până în imediata apropiere a Divinității celei mai înalte de care se poate vorbi, Sfânta Treime. Deasupra Serafimilor se află deci această Divinitate sublimă, această întreită Dumnezeire despre care au cunoştință aproape toate popoarele: Brahma – Shiva – Vishnu; Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Într-un fel de la această divinitate supremă pornesc planurile oricărui nou sistem cosmic. Înainte de a se fi manifestat chiar primul rudiment al lui Saturn, planul lui exista în Sfânta Treime. Dar ea are nevoie de ființe care să execute planul acesta, iar aceste ființe trebuie mai întâi să devină capabile de această realizare. Primele entități care înconjoară, ca să zicem aşa, însăşi Divinitatea, cele care, după frumoasa expresie folosită în creştinismul esoteric, „se bucură nemijlocit de vederea lui Dumnezeu", sunt Serafimii, Heruvimii şi Tronurile. Ele primesc planurile care emană din Sfânta Treime privind noul sistem cosmic. Înțelegeți desigur că vă spun acestea mai mult în mod figurat, căci suntem nevoiți să folosim cuvinte omeneşti pentru acțiuni sublime pe care cuvintele noastre nu pot să le cuprindă. Nu există cuvinte care să descrie o activitate atât de sublimă ca de exemplu cea desfăşurată de Serafimi la

începuturile sistemului nostru solar, atunci când au primit de la Sfânta Treime planurile mărețe după care trebuia să evolueze acest sistem trecând de la Saturn la Soare, la Lună, Pământ, Jupiter, Venus şi Vulcan. Numele de Serafim a fost considerat întotdeauna de cei care îi înțeleg cu adevărat sensul, îndeosebi în cadrul esoterismului ebraic, ca însemnând entitățile care au ca misiune să primească planurile, să cunoască țelurile Divinei Trinități.

Heruvimii, situați pe treapta ierarhică imediat următoare, au ca însărcinare să modeleze prin înțelepciunea lor aceste intenții, aceste concepte primite de la Divinitate. Sunt Spirite ale unei preaînalte înțelepciuni care ştiu să transforme în planuri realizabile informațiile date de către Serafimi. Tronurile, al treilea grad al Ierarhiei pornind de sus, au avut apoi ca sarcină să se apuce de treabă, ca să zicem aşa, pentru ca ceea ce a fost conceput prin înțelepciunea, prin gândurile sublime ale Heruvimilor să poată deveni realitate.

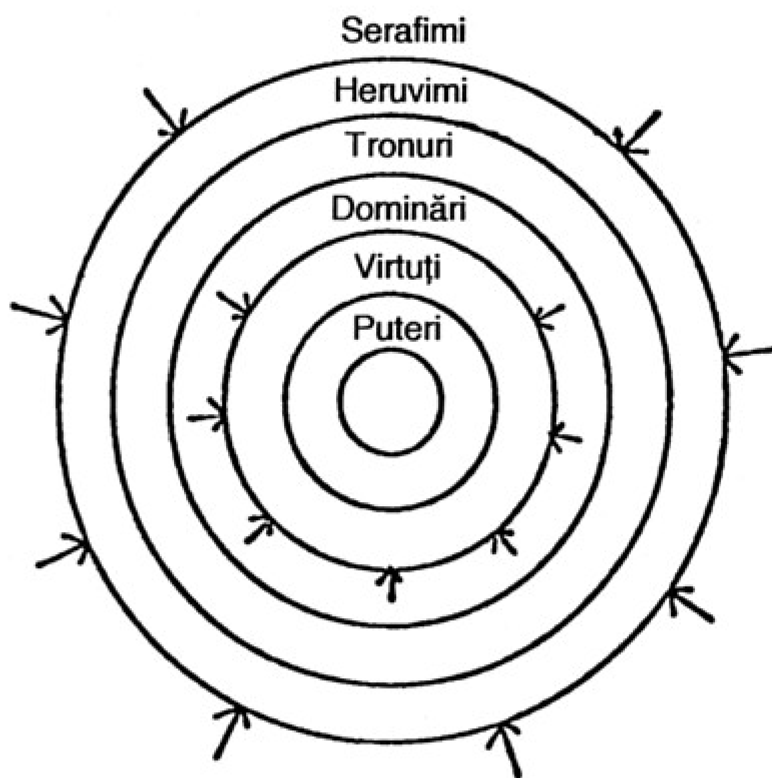
Astfel realizarea inițială a planurilor divine s-a desfăşurat după planurile cosmice primite de la Divinitate de către Serafimi, detaliate apoi datorită Tronurilor, care au avut posibilitatea să răspândească, în spatiul destinat într-un fel unui nou sistem cosmic, propria lor substanță, cea a focului originar. Imaginându-ne acest lucru, am putea spune că un vechi sistem solar a dispărut, s-a stins; în acel sistem, Serafimii, Heruvimii şi Tronurile ajunseseră la cel mai înalt grad de maturizare. Urmând îndemnurile Trinității Supreme, au ales un spațiu în Cosmos şi şi-au spus: De aici vom începe. Apoi Serafimii s-au pătruns de țelurile acestui sistem cosmic; Heruvimii au întocmit proiectele iar Tronurile au revărsat în acest spațiu sferic focul originar, pe care îl extrag din propria lor esență. Astfel s-a ivit Universul nostru.

Totuşi şi alte entități erau prezente în cadrul sistemului solar care l-a precedat pe al nostru, dar aceste entități nu se înălțaseră atât de sus ca Serafimii, Heruvimii şi Tronurile. Ele rămăseseră atunci la un nivel inferior şi trebuia să treacă ele însele printr-o evoluție înainte de a putea fi creatoare, înainte de a putea să se jertfească. Aceste entități sunt cele din a doua Triadă ierarhică. Am vorbit despre prima Triadă şi am spus deja numele celor din a doua, după Dionisie Areopagitul şi magiştrii occidentali: acestea sunt Kyriotetes sau Dominările (Domniile), Virtuțile, Dynamis sau Spiritele mişcării şi, în sfârşit, Exousiai, Puterile sau Spiritele formei (Stăpânirile).

Am văzut, atunci când am vorbit de vechiul Saturn, că prima Ierarhie se găsea în ambianța exterioară a acestuia. Dar unde trebuie să căutăm Dominările, Virtuțile şi Puterile? În interiorul vechiului Saturn. Pe când Tronurile ajungeau până la limita exterioară a globului, Dominările, Virtuțile şi Puterile trăiau şi se mişcau chiar în masa acestuia, în substanța sa.

Să comparăm acum această imagine cu cea a nebuloasei originare după teoria numită Kant-Laplace. La originea sistemului nostru solar s-ar fi aflat o uriaşă masă gazoasă; se presupune că această masă a început să se învârtească de la sine si se consideră foarte natural că în urma acestei mişcări de rotație din ea s-au desprins treptat planetele. Întâi erau ca nişte inele, apoi acestea s-au comprimat, soarele rămânând în centru iar planetele învârtindu-se în jurul lui. Lucrurile acestea sunt prezentate în chip pur mecanic. În şcoli se face o experiență foarte atrăgătoare pentru a se demonstra în mic cum s-ar fi format, zice-se, sistemul solar. Într-un vas cu apă este pusă să plutească o picătură de ulei prin care se trece o foaie de carton care reprezintă Ecuatorul, străbătută de o andrea cu ajutorul căreia picătura de ulei este făcută să se învârtească. Din ea se desprind particule şi profesorul explică că aceasta reprezintă în miniatură formarea sistemului solar. O asemenea naivitate nu poate decât să ne surprindă, căci se uită un singur lucru:

intervenția celui care învârte andreaua. Chiar făcând abstracție de eroarea inițială, care constă în faptul că se porneşte de la o stare gazoasă în loc de una calorică, nu ne putem închipui că această masă gazoasă ar începe să se învârtească de la sine. Dacă ne gândim la aceasta şi dacă mai păstrăm o logică bazată pe bun simț, trebuie să presupunem că au fost forțe spirituale care au imprimat corpurilor cereşti această mişcare de rotație. Suntem deci puşi în situația să ne întrebăm unde sunt acele forțe, energii, care au acționat asupra a ceea ce, pentru noi, este de natură calorică, astfel încât să se întâmple ceva. Ele acționează în acelaşi timp din exterior şi din interior. Entitățile care se află în exterior, cele care şi-au dobândit însuşirile în cadrul sistemelor anterioare, acționează din afară. Din interior intervin acelea care, fiind mai puțin evoluate, acționează pentru diferențierea masei inițiale, făcând ca în ea să se nască curenți, forme în cadrul căldurii. Sunt entități de o inteligență superioară care dirijează toate aceste fapte.

Care este misiunea celei de a doua ierarhii? Dominările primesc mai întâi ceea ce aduc Tronurile din universul exterior şi repartizează ceea ce au primit în aşa fel încât globul acesta în formare, vechiul Saturn, să fie în armonie cu Universul. Într-adevăr trebuie ca în interiorul lui Saturn totul să fie organizat în aşa fel încât să corespundă cu ceea ce este în afară. Ceea ce primesc Serafimii de la Dumnezeu pentru a fi dat lui Saturn trebuie să fie organizat după poruncile Divinității, astfel încât impulsurile acesteia să devină realitate. Dominările primesc deci din mediul exterior ceea ce se revarsă, prin intermediul celor mai sus-puse Ierarhii, asupra lui Saturn pentru a-l transforma, a-l adapta la globul acesta. Virtuțile sau Dynamis modelează la rândul lor ceea ce primesc de la Dominări, completând organizarea realizată deja de aceste entităti. Puterile sau Exousiai, dimpotrivă, au grijă să se păstreze, cât timp este nevoie, ceea ce a fost zidit

astfel în conformitate cu scopurile universului, ca acestea să nu se distrugă numaidecât. Ele sunt „păstrătoarele". Deci Dominările sunt cele care dirijează organizarea masei saturniene; Virtutile înfăptuiesc această organizare; Puterile sau Exousiai păstrează ceea ce au zidit Virtuțile. Să lăsăm de o parte pentru moment a treia Triadă, de care am vorbit mai înainte: Spiritele personalității sau Archaii, Spiritele focului sau Arhanghelii şi Îngerii. Cu cunoştinţele pe care le-am dobândit acum să urmărim cum s-a făcut trecerea de la vechiul Saturn la vechiul Soare. Faptele esențiale au fost descrise in conferința precedentă. Când vechiul Saturn a devenit Soare, focul primordial a trecut în starea de gaz sau de aer, astfel încât Soarele vechi a fost alcătuit din ceea ce a subzistat din focul primordial, la care s-a adăugat, s-a integrat, ceea ce s-a condensat sub formă de gaz, de fum. Există deci două substanțe: focul originar şi o parte a acestui foc, care a devenit gaz, fum sau aer, nu contează cum îi spunem. Acestea erau condițiile pe vechiul Soare. Vom vedea că ele nu mai sunt aceleaşi pe Soarele nostru de acum; trecând prin stări intermediare, acesta a devenit cu totul altceva, cu toate că unii oameni susțin că în interior el este constituit acum numai dintr-un fel de gaz.

Dacă studiați puțin teoriile la care ajunge ştiința noastră materialistă, veți descoperi câteodată lucruri foarte ciudate. Există printre altele o broşură de popularizare care se cumpără mult din cauza prețului ei modic, în care se spune despre Soare că nu poate să conțină nimic solid, numai gaz; dar, adaugă autorul, acest gaz ar avea consistența mierii sau a smoalei. Nu i-aş dori celui care poate să accepte asemenea teorie şi să creadă că sub presiune un gaz poate să capete consistența mierii sau a smoalei să fie obligat să trăiască într-o atmosferă de acest fel, presupunând că ar putea să se mişte în ea. Există astfel de aberații în teoriile materialiste.

Deci nu este vorba aici de Soarele din ziua de azi, ci de vechiul Soare, care era alcătuit într-adevăr din focul primordial şi din ceea ce s-ar putea numi „ceață de foc" sau foc-aer. Această expresie se întâlneşte în Faust, iar Goethe ştia despre ce este vorba. Trebuie deci să ne închipuim vechiul Soare ca fiind făcut dintr-un amestec al celor două substanțe. Dar această stare nu s-a produs de la sine. Globurile cosmice nu se condensează singure; această condensare trebuie să fie provocată de entități spirituale. Care sunt entitățile care au determinat condensarea substanței, atunci când s-a trecut de la vechiul Saturn la Soare? Acestea sunt Dominările. Aceste entități au comprimat masa lui Saturn, care era atât de enormă la început, au redus-o până când au adus-o la dimensiunile unui glob care s-ar întinde astăzi până la orbita lui Jupiter, considerând Soarele ca centru. Deci pe când vechiul Saturn era un glob enorm, care se întindea până la orbita de astăzi a lui Saturn, vechiul Soare nu ajungea decât până la cea a lui Jupiter. Jupiter este limita de expansiune a vechiului Soare. Trebuie să ne închipuim planetele exterioare ca marcând limitele de expansiune ale vechilor globuri cereşti. Ajungem astfel încetul cu încetul să ne reprezentăm planetele ca rod al acțiunii Ierarhiilor.

Să mergem mai departe: următoarea etapă consistă dintr-o nouă condensare. Cea de a treia stare a sistemului nostru cosmic este cea a Lunii vechi. Cei care pot să citească în cronica Akasha ştiu că această Lună veche s-a născut din faptul că substanța gazoasă a Soarelui s-a condensat până la starea lichidă. Pe acea Lună nu exista încă pământ solid, ci foc, aer şi apă. Elementul lichid s-a adăugat gazului; acesta se condensase până la starea lichidă. Ce a provocat această nouă condensare? A doua grupă a celei de a doua Ierarhii, adică Virtuțile sau Dynamis. Acestea au comprimat masa gazoasă a vechiului Soare, restrângând limitele sale până la orbita actuală a lui Marte. Acest astru este ca un stâlp de hotar care indică astăzi care erau dimensiunile Lunii vechi. Dacă vă închipuiți un glob

având ca punct central Soarele şi a cărui masă se întinde până la orbita lui Marte, veți avea imaginea dimensiunilor Lunii vechi.

Am ajuns acum în punctul în care trebuie să ne reamintim că atunci când după Saturn şi Soare a urmat Luna veche s-a întâmplat ceva cu totul nou: o parte a substanţei dense a fost expulzată şi s-au format două corpuri cereşti. Unul dintre ele a luat cu el substanțele şi ființele cele mai subtile; acesta a devenit Soare. Celălalt a devenit Lună, cu mult mai densă. Deci în a treia stare a sistemului planetar acesta nu a mai rămas o planetă unică, omogenă, decât un timp. Această planetă a scos din sânul său un alt astru, care de atunci există alături de ea. Cât timp vechea Lună a fost un corp omogen, ea se întindea până la Marte. După aceea, atunci când s-a despărtit de Soare, ea a început să se învârtească în jurul lui, urmând aproximativ orbita actuală a lui Marte, aflându-se deci la periferia spațiului ocupat mai înainte de acel glob primitiv.

Cum s-a produs această despărțire? Cum au luat naştere două corpuri cosmice dintr-unul singur? Aceasta s-a făcut sub influența Virtuților, Dynamis. Ştiți că în Univers se petrece ceva analog cu ce se întâmplă în decursul vieții obişnuite a oamenilor. Atunci când ființele se dezvoltă, unele progresează, pe când altele rămân în urmă. La şcoală, unii elevi repetă clasa, pe când alții progresează cu repreziciune. Nu se dezvoltă toți la fel de repede. Acelaşi lucru se petrece în întregul Cosmos. În clipa în care Virtuțile au început să-şi îndeplinească misiunea, să-şi exercite rolul, s-a produs ceva deosebit: pentru motive pe care le vom afla mai târziu, a avut loc ceea ce în esoterismul Misterelor a fost numit întotdeauna „lupta din ceruri". Acest fapt face parte integrantă din învățătura tuturor misterelor. El cuprinde de asemenea taina originii răului.

La un moment dat în evoluția lunară Virtuțile sau Dynamis erau la niveluri de maturitate foarte diferite; unele tindeau să se înalțe spiritual cât mai mult posibil; altele rămăseseră în urmă sau îşi continuau în ritm normal cursul evoluției. Deci unele erau mai avansate decât altele. Ca urmare cele două feluri de virtuți s-au despărțit. Entitățile avansate au determinat desprinderea globului solar; cele rămase în urmă au format Luna, care se învârtea în jurul Soarelui. Deci în cer a avut loc o luptă şi fragmentarea Lunii vechi. Planeta secundară, Luna veche propriu-zisă, a trecut atunci sub dominatia Virtuților rămase în urmă, iar Soarele vechi sub cea a Virtuților mai evoluate.

În primele versete din Bhavagad Gita se întâlneşte o referire ca un ecou simbolic al acestei „lupte în ceruri". De fapt a fost o luptă teribilă. A durat din momentul în care Dominările sau Kyriotetes au lucrat la formarea vechiului Soare până când s-a format Luna veche, adică atunci când Dynamis şi-au împlinit misiunea. Dominările au condensat masa vechiului Soare până la orbita de astăzi a lui Jupiter. Apoi Dynamis au condensat întregul sistem până la limita trasată acum de Marte. În spațiul dintre cele două orbite s-a aflat câmpul de bătaie al acestei lupte din ceruri. Imaginați-vă acest întins câmp de bătaie. Doar în secolul al XIX-lea s-a descoperit cu mijloace fizice ce distrugeri a provocat acea luptă. Între orbita lui Marte şi cea a lui Jupiter se află o mulțime de mici asteroizi dispersați. Ei reprezintă resturile părăsite pe câmpul de bătaie unde s-a desfăşurat gigantica încleştare în intervalul dintre două momente cosmice; cel în care sistemul solar a fost comprimat până la orbita lui Jupiter şi cel ulterior, când limita corespundea cu orbita lui Marte. Când astronomii de astăzi îşi îndreaptă telescopul spre spațiul ceresc şi descoperă mereu alți asteroizi, este vorba de fapt despre rămăşițele provenite din lupta gigantică care s-a dat între Virtuțile cele mai înaintate şi cele mai puțin avansate; tot ele au provocat fragmentarea Lunii şi desprinderea ei de Soare. Iată

cum faptele exterioare ne apar ca expresia, ca fizionomia exterioară a Entităților divine, spirituale.

CONFERINȚA a VI-a

Rolul diverselor entități în evoluția omenirii• Sistemul solar în Misterele lui Zoroastru • Aspectele spirituale ale sistemului lui Ptolemeu

Düsseldorf, 15 aprilie 1909

După cum am văzut, fenomenele cosmice rezultă din viața spirituală a unor entități aflate mai presus de ființa omenească. Aceasta a fost situația şi pentru evenimentul descris la sfârşitul conferinței precedente sub numele de „lupta din ceruri", care a lăsat pe câmpul de bătaie, între Jupiter şi Marte, atâtea trupuri moarte – asteroizii, pe care astronomii îi descoperă în număr tot mai mare. Acest eveniment este de cea mai mare importanță; vom reveni asupra lui şi vom vedea reflectarea sa în unele evenimente de pe Pământ, reflectare pe care o găsim şi la începutul Bhagavad Gitei.

Astăzi vom continua descrierea, pe scurt, a entităților spirituale care aparțin unor ierarhii de care ne-am ocupat mai puțin până acum, cele care sunt cele mai apropiate de om şi care în esoterismul creştin sunt numite Îngeri, Arhangheli şi Principate (sau Principi primordiali, Forțe originare). În literatura antroposofică, Arhanghelii sunt numiti şi Spirite ale focului iar Principatele Spirite ale personalității. Aceste entități, care se situează între oameni şi acele spirite despre care am spus în ultima conferință că-şi întind influența până la Jupiter, Marte etc., se află desigur într-o relape mai strânsă cu omul. Este vorba în primul rând de Îngeri sau Angeloi. Aceştia au trecut prin „stadiul uman" în timpul evolutiei lunare anterioare şi se află acum la nivelul pe care va trebui să-l atingă omul pe viitorul Jupiter. Deci se află cu o treaptă mai sus decât omul. Vom vedea care este în realitate misiunea acestor entități spirituale, analizând modul cum se dezvoltă omul pe pământ.

Omul evoluează trecând din încarnare în încarnare. Acest fel de dezvoltare datează din era lemuriană şi a străbătut întreaga eră a Atlantidei; de fapt ea a început în epoca cea mai veche a erei lemuriene şi va continua trecând prin diverse încarnări încă mult timp, până atunci când, aproape de sfârşitul pământului, omenirea va cunoaşte alte forme de dezvoltare. Ştiți că ceea ce trece din încarnare în încarnare este individualitatea, adevărata esență a ființei omeneşti, dar ştiți de asemenea că în marea lor majoritate oamenii de astăzi nu sunt deloc conştienți de faptul că au trăit o viață anterioară, nu pot să-şi amintească că ar fi trăit unele evenimente într-o încarnare din trecut. Doar cei care s-au ridicat până la un anumit nivel de clarviziune pot să-şi cufunde privirile în viețile lor anterioare.

Ce continuitate ar putea fi între încarnările pământeşti ale unui om care nu-şi aminteşte de viețile sale anterioare, dacă n-ar fi existat entități care leagă într-un fel între ele aceste încarnări, care veghează asupra trecerii sale de la una la alta. Într-adevăr pentru fiecare ființă omenească există o ființă spirituală care, având în vedere faptul că se găseşte mai presus de nivelul omenesc, conduce individualitatea umană de la o încarnare la alta. Luați aminte; nu este vorba de entitățile care reglementează Karma, despre acelea vom

vorbi mai târziu. Este vorba pur şi simplu despre entităţi de pază care păstrează, ca să zicem aşa, amintirea de la o încarnare la alta, deoarece omul însuşi nu poate face aceasta. Aceste entităţi sunt Îngerii. Se poate spune că în fiecare dintre încarnările sale omul este o persoană, dar că asupra lui veghează o entitate a cărei conştiinţă urmăreşte încarnările lui succesive. Din această cauză, deşi în stadiile inferioare ale iniţierii omul nu ştie încă nimic despre încarnările sale anterioare, el capătă în unele dintre aceste stadii posibilitatea de a pune întrebări Îngerului său. Acest lucru este pe deplin posibil. Fiinţele, care, ca Îngeri, sunt superioare cu un grad omului, trebuie deci să aibă în grijă firele care străbat întreaga omenire trecând pentru fiecare om din încarnare în încarnare.

Să ne ridicăm acum privirile până la următorul grup, cel format din Arhangheli sau Spirite ale focului. Aceştia nu se ocupă de o fiinţă individuală; misiunea lor este mai amplă: ei asigură armonia dintre viaţa individuală şi cea a colectivităţilor umane, cum ar fi popoarele, neamurile ş.a. Pe parcursul evoluţiei Pământului, Arhanghelii au ca însărcinare să stabilească într-un fel legăturile între sufletele individuale şi ceea ce numim suflete ale popoarelor sau neamurilor. Căci pentru cel care accede la cunoaşterea spirituală sufletele popoarelor sau ale neamurilor sunt cu totul altceva decât pentru cei care trăiesc cu abstracţiunile ştiinţei sau în general cu cele ale culturii de astăzi. Pe un anumit teritoriu – Franţa, Germania, Italia, trăiesc colectivităţi de fiinţe omeneşti, şi aşa cum ochii fizici nu văd decât forma exterioară a acestor fiinţe, tot aşa se consideră că ceea se numeşte sufletul sau spiritul acelui popor nu este decât o noţiune abstractă care îi reuneşte pe toti. Se crede că nu este real decât individul, nu spiritul sau sufletul poporului. Dar pentru cel care poate să pătrundă cu privirile în viaţa spirituală adevărată, ceea ce numim suflet sau spirit al popoarelor este o realitate. În sufletul unui popor trăieşte şi acţionează un Arhanghel, un Spirit al focului, care reglementează relaţiile dintre individ şi ansamblul acelui popor sau neam.

Ne ridicăm apoi până la entităţile pe care le numim Spirite ale personalităţii sau Archai. Aceştia se află la un nivel şi mai înalt, ei exercită o acţiune şi mai înaltă asupra relaţiilor omeneşti. Într-adevăr, ei reglementează condiţiile de existenţă pe pământ ale întregului neam omenesc şi trăiesc în aşa fel încât în decursul timpului, din epocă în epocă, se transformă luând, ca să spunem aşa, un corp spiritual diferit. Ştiţi cu toţii că ceva care pentru mentalităţile de astăzi nu este decât o simplă abstracţiune, dar care este o realitate pentru acela care poate să vadă realitatea spirituală, este ceea ce se cheamă spiritul timpului. Spirtele timpului sunt implicate în sensul şi misiunea unei anumite epoci a omenirii. Gândiţi-vă, de exemplu, la sensul şi misiunea primelor milenii de după scufundarea Atlantidei. Spiritele timpului înglobează ceva ce depăşeşte un popor sau un neam anume. Ele nu se limitează la un popor sau altul; ele depăşesc cadrul popoarelor. Adevăratul spirit al timpului, spiritul unei epoci, este de fapt corpul spiritual al unui Arheu, un Spirit al personalităţii. Lui îi datorăm apariţia pe Pământ a unor personalităţi. Înţelegeţi desigur că treburile pământeşti trebuie să fie făcute de fiinţe omeneşti; trebuie ca într-o anumită epocă să apară anumite personalităţi eminente. Dacă totul ar fi lăsat la voia întâmplării s-ar produce un haos nemaipomenit, de exemplu dacă Luther sau Carol cel Mare s-ar fi născut în altă epocă. Trebuie ca lucrurile să se desfăşoare în funcţie de evoluţia omenirii pe pământ; trebuie ca într-o anumită epocă să apară sufletul care este în acord cu sensul întregii evoluţii terestre. Acest lucru este reglementat de Spiritele personalităţii, Archaii.

Mai presus de Archai se află Ierarhia la care ne-am referit în ultima noastră conferinţă, cea a Puterilor, Exousiai sau Spirite ale formei. Misiunea acestora depăşeşte sfera terestră. În dezvoltarea omenirii distingem într-adevăr fazele de Saturn, Soare, Lună,

Pământ, Jupiter, Venus şi Vulcan. Am văzut că tot ce se referă la Pământul propriu-zis este reglementat de Îngeri în ceea ce priveşte individul, de Arhangheli când este vorba despre raporturile acestui individ cu colectivitățile omeneşti şi de Spiritele personalității pentru ansamblul evoluției omeneşti, începând din era lemuriană şi până în cea în care omul va fi atât de spiritualizat încât se va desprinde tot mai mult de Pământ. Dar este nevoie în plus ca omenirea să fie condusă de la o stare planetară la alta. Trebuie ca alte entități spirituale să vegheze de-a lungul întregii evoluții terestre, ca la sfârşitul acestei evoluții omenirea să poată să treacă în starea de Pralaya şi să-şi găsească drumul spre noul său țel, spre Jupiter. Acesta este rolul Puterilor, al Spiritelor formei. În conferința precedentă, am caracterizat misiunea lor plecând de la ceea ce le era superior; acum o analizăm dintr-un punct de vedere opus. La început trebuie să ne facem o idee asupra poziției pe care o ocupă în Univers aceste entități. În ştiința spirituală, care trebuie să se continue în zilele noastre sub formă de antroposofie, deci după înțelepciunea Misterelor, întotdeauna s-a vorbit de aceste diferite entiăți şi despre ierarhizarea lor, aşa cum am făcut şi noi.

Am văzut în conferința precedentă că orbita actuală a lui Saturn marchează limita până la care acționează Tronurile; cea a lui Jupiter pe cea a Dominărilor şi cea a lui Marte pe cea a Virtuților. Vom vedea acum ce câmp de acțiune au în sistemul nostru solar Puterile sau Spiritele formei. Vă voi expune unele notiuni legate de acest subiect, care deşi concordă perfect cu realitatea, pot să pară surprinzătoare chiar şi acelora dintre voi care sunt deja familiarizați cu ştiința spirituală.

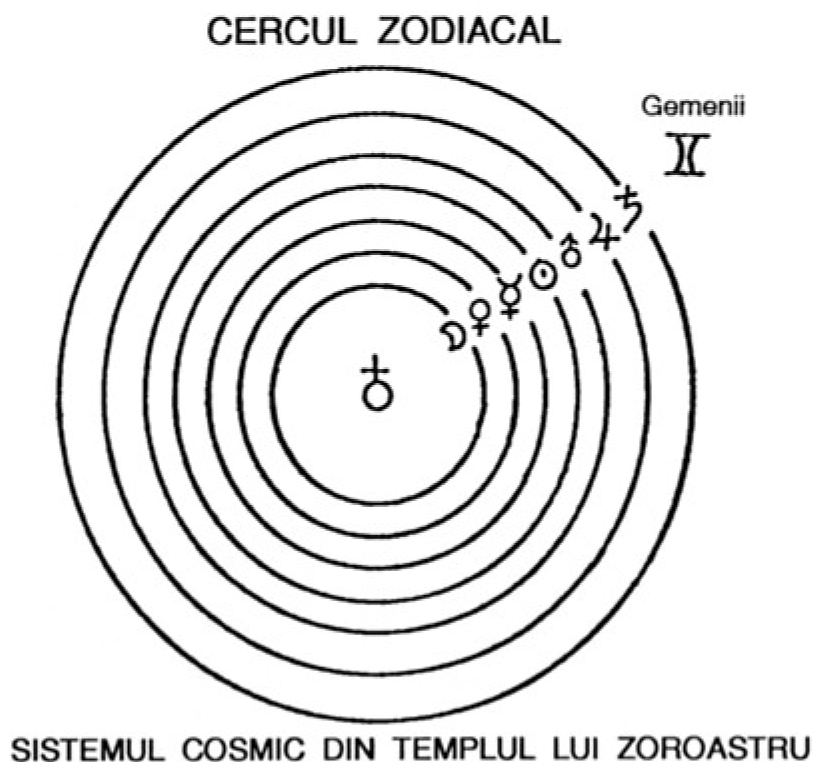
Se învață acum în şcoli că din Antichitate şi până la Copernic concepția asupra sistemului solar era cea numită a lui Ptolemeu. Se credea pe atunci că pământul ocupă centrul acestui sistem iar planetele se învârt în jurul lui, aşa cum de altfel ni se înfățişează aparent lucrurile prin vederea fizică. Se spune că de la Copernic încoace se ştie în sfârşit, ceea ce oamenii de altădată ignorau, adică faptul că Soarele se află în centrul sistemului şi că planetele se învârt în jurul lui pe orbite circulare sau mai degrabă eliptice. Dar pentru a fi cinstit până la capăt, ar trebui, descriind astfel sistemul solar, să ai onestitatea de a atrage atenția asupra unui lucru. Ar trebui spus: până la Copernic nu se cunoşteau decât unele mişcări cereşti, în funcție de care se calcula ce ar putea fi sistemul nostru solar. De fapt Copernic n-a mers în spațiu, ca să observe dacă Soarele se află într-un anume punct din interiorul unui cerc sau a unei elipse şi dacă planetele se învârt în jurul lui; el a realizat un calcul care explică mai simplu ceea ce vedem decât calculele mai vechi. Sistemul lui Copernic nu este altceva decât un produs al gândirii.

Să facem pentru moment abstracție de ce credea Ptolemeu. Să admitem că Soarele ocupă punctul central şi să calculăm poziția diferitelor planete, apoi să vedem în ce măsură concordă acest calcul cu experiența. În cazul observației pur fizice, această concordanță se realizează. Este drept că apoi s-au alcătuit pe această bază tot soiul de sisteme cosmice, de exemplu cel al lui Kant şi Laplace. Dar în urma unor noi descoperiri s-a ajuns la ceva diferit sub aspect ştiințific, căci observatia fizică a pus în evidență existența a încă două planete: Uranus şi Neptun*. N-am vorbit încă de ele; vom vedea apoi ce semnificație au acestea pentru sistemul nostru solar. Aceste două planete, Uranus şi Neptun, nu erau prevăzute în calcul. Acceptând sistemul cosmic Kant-Laplace, Uranus şi Neptun ar fi trebuit să se mişte în alt mod; una dintre planetele recent descoperite se comportă în mod foarte ciudat. Ar trebui presupus că axa ei a fost deviată cu 90% după desprinderea planetelor, căci ea parcurge o orbită total diferită. Uranus şi Neptun diferă destul de mult de celelalte planete ale sistemului solar. Vom vedea mai târziu despre ce este vorba.

* La data când R.Steiner făcea aceste aprecieri nu era încă cunoscută existența planetei Pluton, care determină modificarea traiectoriei lui Neptun. Descoperirea a fost realizată în 1930: calculele astronomice anticipaseră această descoperire tocmai datorită perturbărilor despre care vorbeste Steiner (n. red.).

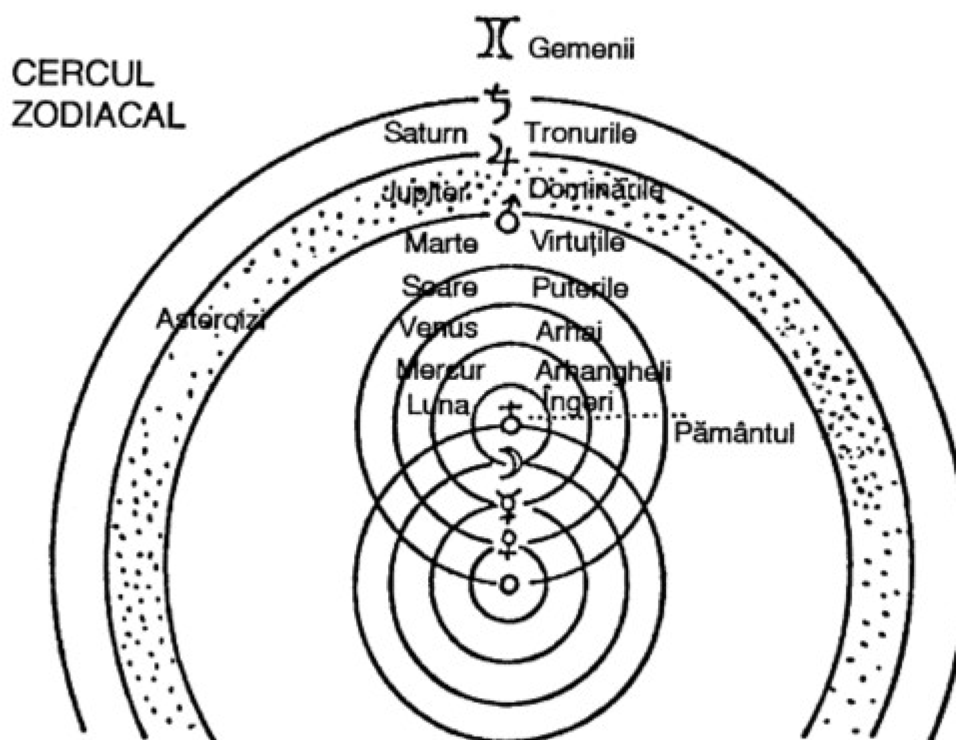
Pentru moment vreau numai să remarc că în sistemul lui Copernic este vorba despre un calcul realizat într-o epocă în care se pierduse cunoaşterea raporturilor spirituale; când nu se mai ştia să se întrevadă ce se află din punct de vedere spiritual la baza oricărui fenomen exterior. Dar sistemul lui Ptolemeu nu este numai un sistem fizic, el se bazează şi pe observații spirituale; în vremea lui se ştia că planetele sunt semne care indică domeniile în care domnesc anumite entități spirituale. Este evident că întregul nostru sistem solar şi planetar trebuie prezentat într-un mod anume, dacă vrem să punem în evidență această corespondență.

Vedeți în desen sistemul solar aşa cum era conceput în Misterele lui Zoroastru. Am putea la fel de bine să ne inspirăm şi din alte Mistere, dar îl vom lua pe acesta ca exemplu pentru a caracteriza raporturile dintre sistemul nostru solar şi entitățile spirituale active aici.

Sistemul lui Zoroastru lua în considerare altfel de observatii decât cele care se pot face în prezent în cer. Ştiti că se poate observa o progresie – reală sau aparentă – a Soarelui de-a lungul semnelor zodiacale pe o perioadă foarte îndelungată. Se consideră – şi aşa este – că aproximativ din secolul VIII î.e.n. Soarele răsărea primăvara în semnul Berbecului; dar în fiecare an punctul acesta vernal se deplasează puțin, astfel că într-o perioadă extrem de îndelungată el a străbătut în întregime gradele corespunzătoare Berbecului. Înainte de anul 800 î.e.n. Soarele nu răsărea primăvara în semnul Berbecului ci în cel al Taurului, pe care punctul vernal l-a străbătut în întregime în curs de circa 2 200 de ani. Cu şi mai mult timp înainte. el răsărea primăvara în semnul Gemenilor, pe care de asemenea l-a străbătut în întregime. Dacă adunăm 800 cu 2 160 ani, vom ajunge în

mileniile IV şi V înainte de Christos. Or aceasta este epoca în care au înflorit Misterele lui Zoroastru, care datează din Antichitatea foarte îndepărtată. Când se făceau observații asupra fenomenelor cereşti, toate calculele erau făcute în raport de punctul din Gemeni, astfel că pentru a desena Zodiacul din punetul de vedere pe care l-am prezentat în comferința precedentă ar fi trebuit să fie plasat în partea de sus a schemei semnul care corespunde constelației Gemeni, apoi imediat mai jos trebuia trasată linia care delimitează domeniul Tronurilor, adică orbita lui Saturn. Urma orbita lui Jupiter, care delimitează domeniul Dominărilor sau Spiritelor înțelepciunii, şi cea a lui Marte care marchează limita domeniului Virtuților sau Spiritelor mişcării. Am văzut că în acest interval se situează câmpul de bătaie unde s-a desfăşurat „lupta din ceruri".

Trebuie apoi să marcăm sfera limitată de Soare, cea a Puterilor sau Spiritelor formei. Ajungem apoi la Venus, care trasează limita domeniului în care acționează Archaii sau Spiritele personalității, la Mercur, care marchează limita domeniului Arhanghelilor, şi la Lună, a cărei orbită limitează sfera Îngerilor. Urmează apoi Pământul. Deci trebuie să vă reprezentați Pământul ca punct de pornire, centrul în jurul căruia se extind domeniul Lunii, al lui Mercur, al lui Venus şi al Soarelui. Probabil că vă miră felul în care am plasat planetele Mercur şi Venus. Vă gănditi că ar fi trebuit să-l situez pe Mercur în imediata apropiere a Soarelui şi pe Venus după el. Dar aceasta nu ar fi exact, pentru că astronomii au inversat mai târziu numele acestor doi aştri. În vechile tradiții, ceea ce astăzi este numit Mercur era numit Venus şi invers. De aceea vechile doctrine nu mai sunt înțelesc, dacă se atribuie ceea ce s-a scris despre Venus sau despre Mercur planetelor care poartă astăzi aceste nume. Ceea ce se referă la Mercur priveşte de fapt actuala planetă Venus şi invers, deoarece aceste denumiri au fost inversate ulterior. Când a fost modificată concepția sistemului cosmic, când Pământul a pierdut poziția sa centrală în

Univers, nu numai că s-a modificat perspectiva, dar în acelaşi timp Venus a fost înlocuit cu Mercur.

Acum vă va fi uşor să corelaţi schema aceasta cu sistemul cosmic actual. Este de ajuns să puneţi Soarele în centru; în jurul lui se mişcă Venus, mai departe Mercur, apoi Pământul împreună cu Luna, apoi Marte, Jupiter, Saturn. Trebuie să vă reprezentaţi mişcările fizice ca pe o rotire a fiecărei planete în jurul Soarelui. Dar ne putem imagina şi că, faţă de Pământ, celelalte planete s-au deplasat aşa încât acum se află de cealaltă parte a Soarelui. Ne-am putea imagina lucrurile ca în această schemă a sistemului fizic actual: în centm se află Soarele, în jurul lui se învârt Venus şi Mercur (după vechile lor denumiri), apoi Pământui împreună cu Luna. Urmează Marte, zona asteroizilor, Jupiter şi în sfârşit Saturn.

Inchipuiţi-vă acum că Pământui fiind în partea de jos, Mercur şi Venus urmând după el, Marte ar rămâne în partea de sus, ca şi Jupiter ş.a. Această situaţie se poate întâlni deoarece planetele îşi schimbă mereu poziţiile unele în raport cu altele. Acest lucru poate fi admis. Deci în felul acesta sistemul fizic este respectat, dar se alege un moment când Pământul, Luna, Mercur şi Venus se găsesc de o parte (faţă de Soare), iar celelalte planete, Marte, Jupiter şi Saturn, de cealaltă parte. Aşa cum se vede în desen şi nimic altceva. Iată Pământul însotit de Lună, Mercur, Venus; de partea cealaltă a Soarelui Marte, Jupiter şi Saturn. Deci este vorba pur şi simplu de unghiul de perspectivă. Acest sistem deosebit este pe deplin conceptibil, dar numai atunci când se produce această configuraţie. Or aceasta a avut loc într-adevăr în epoca în care Gemenii se găseau deasupra lui Saturn. Prin clarviziune se putea foarte bine observa atunci raportul dintre Ierarhiile spirituale şi câmpul lor de acţiune şi se putea vedea, de exemplu, că sfera Îngerilor se întinde în jurul Pământului până la Lună. Dacă nu luăm ca bază sistemul fizic ci această configuraţie particulară, cercul Îngerilor se întinde într-adevăr până la Lună, cel al Arhanghelilor până la Mercur, cel al Arheilor sau Spiritelor personalităţii până la Venus, cel al Puterilor, Exousiai sau Spirite ale formei până la Soare; urmează cercul Virtuţilor sau Dynamis, cel al Dominărilor, în sfârşit, cel al Tronurilor.

Astfel, când este vorba de sistemele lui Copernic şi Ptolemeu, trebuie să vedem că în cel de al doilea a rămas urma acelei configuraţii a forţelor spirituale şi că în acest caz Pământul trebuie luat ca punct de pornire. Va veni o vreme când acest sistem va fi din nou învăţat, căci omul va cunoaşte iar lumea spirituală. Să sperăm că atunci oamenii vor fi mai puţin fanatici decât acum. Contemporanii noştri pretind că înainte de Copernic nu se spuneau decât prostii, că exista o concepţie puerilă asupra Universului. De la Copernic încoace am aflat în sfârşit adevărui. După ei, orice altă concepţie este falsă şi în viitorul cel mai îndepărtat, chiar peste milioane de ani, se va învăţa mereu concepţia lui Copernic, pentru că este singura adevărată. Iată cum gândesc şi cum vorbesc oamenii de astăzi. Trebuie să nădăjduim că generaţiile viitoare vor fi mai tolerante şi vor gândi aşa: Începând din secolele XV-XVI omenirea a pierdut cunoştinţa faptului că există o lume spirituală, că în acea lume există alt mod de a privi lucrurile decât în lumea noastră şi că acolo corpurile cereşti au altă poziţie decât cea pe care o vedem în lumea fizică. Înţelegem aceasta, vor zice oamenii viitorului. În secolul XVI acest mod de a vedea lucrurile era just. Trebuia ca pentru un timp oamenii să-şi desprindă privirile din lumea spirituală. Dar apoi ei şi-au amintit de existenţa acesteia şi au revenit la perspectiva originară, spirituală.

Vedem deci că dacă sistemul lui Copernic este diferit de cel al lui Ptolemeu, aceasta se datorează faptului că este bazat pe concepţii fizice. În sistemul lui Ptolemeu persistau unele concepţii spirituale şi doar cu ajutorul acestui sistem ne putem face o idee asupra

acțiunilor şi reacțiunilor entităților spirituale în sânul sistemului nostru solar. Respectăm condițiile fizice, dar în acelaşi timp spunem că Îngerii domnesc până la Lună, Arhanghelii până la Mercur şi Spiritele personalității până la Venus, Puterile până la Soare, Virtuțile până la Marte etc. Este de ajuns să includem alte linii în schița sistemului fizic şi vom obține limitele acestor sfere în care domnesc Ierarhiile. Într-adevăr, în ce priveşte influențele spirituale, nu Soarele ci Pământul se află în centrul sistemului. De aceea, în toate epocile în care evoluția spirituală era considerată esențială, se spunea: „Desigur Soarele este astrul cel mai sublim; acolo evoluează entități mult superioare omului; dar ceea ce contează în evoluție este omul care trăieşte pe Pământ". Dacă Soarele s-a despărțit de Pământ, a fost pentru ca omul să se poată dezvolta aşa cum trebuie. Altfel n-ar fi evoluat niciodată cu viteza necesară. Acest lucru a fost posibil numai penlru că Soarele s-a retras împreună cu entitățile care suportă condiții de existență total diferite. A lăsat Pământul de sine stătător, ca să zicem aşa, pentru ca omui să se poată lansa în evoluție în maniera sa proprie.

Un sistem cosmic se prezintă într-un fel sau în altul în funcție de punctul de vedere, de perspectiva adoptată. Dacă ne întrebăm care este centrul sistemului solar în raport cu ceea ce pot vedea simțurile noastre fizice, trebuie să recurgem la sistemul lui Copernic. Dacă cercetăm felul cum se încadrează în acest sistem solar sferele Ierarhiilor spirituale, în centru trebuie plasat Pămânlul; atunci planetele sunt cu totul altceva, adică ele indică limilele domeniilor proprii diferitelor ierarhii spirituale.

Acum puteți să faceți legătura cu usurință între ceea ce s-a spus despre repartiția acestor domenii în spațiu şi menirea, misiunea fiecărei Ierarhii. Entitățile care acționează în anturajul imedial al Pământului, în spațiul sublunar, sunt Îngerii. Din sfera aceasta ei dirijează viața fiecărei ființe omenesti, în trecerea sa dintr-o încarnare în alta. Dar este nevoie de ceva mai mult pentru a repartiza populații întregi pe suprafața pământului, dând o misiune fiecărui popor. Ne putem da seama, chiar prin simplă reflecție, că la aceasta trebuie să contribuie spațiul universal. Căci nu depinde numai de condițiile de pe Pământ, ci şi de cele care domnesc în Cosmos, faptul că un popor are o caracteristică sau alta. Gândiți-vă că o rasă are o anumită culoare a pielii, un anumit tip de păr. Aici sunt în joc condițiile cosmice, condiții care depind de spațiul ceresc, adică de o sferă care se întinde până la Mercur şi care este cea a Arhanghelilor. Iar când întreaga omenire, aşa cum se dezvoltă ea pe Pământ trebuie să fie îndrumată, condusă, această orientare provine dintr-o sferă şi mai vastă, cea care se întinde până la Venus. În sfârşit, atunci când este vorba de Pământul însuşi, impulsul trebuie să provină din centrul întregului sistem.

V-am spus că omenirea noastră se dezvoltă străbătând etapele Saturn, Soare, Lună, Pământ, Jupiter, Venus şi Vulcan. Entitățile spirituale care dirijează misiunea omenirii dintr-o întrupare planetară în alta sunt Puterile sau Spiritele formei. Acestor entități le trebuie un domeniu anume şi acesta nu este altul decât sfera Soarelui. Soarele era deja un astru deosebit în timpul Lunii vechi. Este şi acum deosebit de Pământ şi aşa va fi şi în timpul lui Jupiter. Domeniul său se întinde dincolo de planete. Deci existența sa trebuie să fie legată de entități al căror domeniu îl depăşeste pe cel al diferitelor planete. Din această cauză Soarele este un astru de excepție.

Vedeți deci că locuința exterioară a Ierarhiilor nu este atât pe planeta respectivă cât în sferele a căror limită este determinată de aceste planete ca de nişte pietre de hotar. Astfel că spațiul care se întinde de la Pământ la Lună este impregnat de activitatea Îngerilor, spațiul de la Pământ la Mercur este câmpul de acțiune al Arhanghelilor şi aşa mai departe. Este vorba de sfere spațiale şi planetele marchează hotarele activităților spațiale

ale entităților spirituale. Astfel, de la om în sus se înalță o linie continuă de perfecționare. Omul este înlănțuit de Pămant; ceea ce este veşnic în el şi trece dintr-o încarnare în alta este dirijat de entități care nu sunt legate numai de Pământ; ele brăzdează atmosfera şi spațiul care se întinde până la Lună şi dincolo de ea.

Ființa omenească a pornit pe calea evoluției pământeşti din timpuri imemoriale şi se află în situația unui copil în relațiile cu un adult. Acesta îl instruieşte pe copil. Acelaşi lucru se petrece cu Ierarhiile în Univers. Omul, țintuit de Pământ, nu se poate ridica decât treptat apre cunoaştere, spre capacitățile de care are nevoie în lumea noastră. El trebuie să învețe totul de la entitățile spirituale. De ce era nevoie pentru a se realiza aceasta? A fost nevoie ca la începutul existenței terestre ființe care nu ar fi lost legate de Pământ să coboare din sferele superioare. Ceea ce s-a şi întâmplat. Entități care ar fi putut să trăiască pe deasupra Pământului au coborât pe Pământ pentru a le transmite oamenilor lucruri pe care le ştiau, pentru că se aflau la un nivel mai înalt decât omul. A trebuit ca ele să se încarneze în trupuri omenesti, dar nu pentru propria lor evoluție, căci ele nu mai aveau nevoie de aşa ceva, aşa cum adultul nu are nevoie să spună alfabetul decât ca să-i învețe pe copii.

Astfel, mergând înapoi spre era Atlantidei, apoi spre cea lemuriană, regăsim ființe care au coborât din lumea care înconjoară Pământul, căreia ele îi aparțin, pentru a deveni Învățători ai omenirii. Este vorba despre entități care fac parte din Ierarhii, cele de pe Mercur şi Venus; fiii lui Mercur şi lui Venus au devenit Învățătorii din tinerețea omenirii, astfel că în această omenire tânără se găseau ființe care nu erau de fapt decât o aparență, o Maya pe Pământ. Au existat astfel de ființe. Să ne imaginăm că, de exemplu, în era lemuriană un om cu o dezvoltare normală pentru vremea sa ar fi întâlnit pe vreunul dintre aceştia. Sub aspect exterior n-ar fi fost prea diferiți unul de altul, dar în cel de al doilea coborâse într-un fel un spirit al cărui domeniu se întindea până la Mercur sau la Venus. Deci aspectul lui exterior nu era decât Maya, iluzie; deşi semăna cu ceilalți oameni, era cu totul deosebit: era un fiu al lui Mercur sau al lui Venus. Aceste lucruri s-au întâmplat în realitate în zorii evoluției omeneşti. Fiii lui Mercur şi lui Venus coborau pe Pământ, mergeau încolo şi încoace printre oameni, cu toate că firea lor lăuntrică era cea a locuitorilor lui Mercur şi Venus. Fii lui Venus erau, aşa cum am spus, Spiritele personalității. Cei care coborau pe Pământ păreau că nu au decât o personalitate omenească, dar prin puterea lor nemărginită îi conduceau pe oameni. Aceasta era situația în era lemuriană: fiii lui Venus dirijau întreaga omenire. Cât despre fiii lui Mercur, aceştia conduceau doar unele părți ale acesteia. Ei erau la fel de puternici ca cei pe care îi numim Spiritele popoarelor sau neamurilor.

Maya, iluzia, există nu numai in general în lume, ci şi în ceea ce priveşte omenirea. Omul pe care îl vedem poate avea un aspect conform cu ceea ce este el în realitate, ca ceea ce se află în sufletul său, sau acest aspect poate să fie numai Maya. În acest caz el are misiunea unui fiu al lui Mercur sau al lui Venus. Despre aceasta este vorba când se spune că marii conducători de altădată erau „Maya". Aceasta a vrut să spună H.P.Blavatsky când făcea remarca că unii Buddha sunt Maya. Aceste noțiuni ne vin direct din Misterele sacre, trebuie numai să ştii să le înțelegi. Trebuie să ne întrebăm acum cum se face că un fiu al lui Venus poate să coboare pe Pământ, că un Bodhisattva poate să trăiască pe Pământ. Cele referitoare la natura unui Bodhisattva, natura unui fiu al lui Mercur sau al lui Venus, fac parte dintr-un capitol important al evoluției terestre în raporturile ei cu Cosmosul. Vom vorbi despre acestea în conferința viitoare.

CONFERINȚA a VII-a

Principiile din care este alcătuit omul • Natura Îngerilor şi a Arhanghelilor • Intervenția Spiritelor personalității, a Arhanghelilor şi a Îngerilor în evoluția omenirii în timpurile vechi

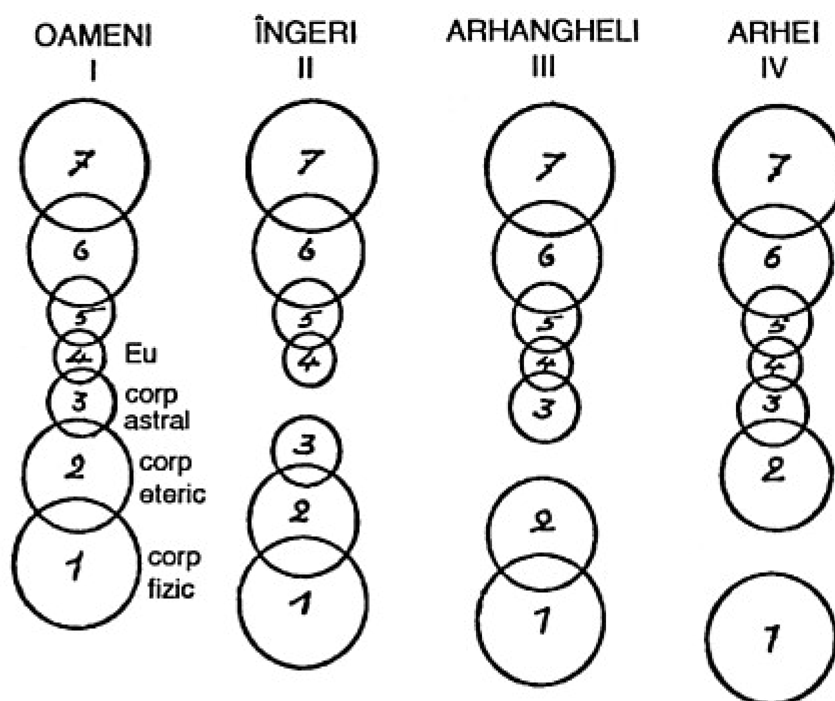
Düsseldorf, 16 aprilie 1909

Permiteți-mi pentru început să fac o remarcă în legătură cu ceea ce am discutat la sfârşitul conferinței precedente. Mai mulți ascultători mi-au atras atenția – şi este norrnal că le-a venit această idee – asupra faptului că în schema în care am reprezentat diferitele planete pe una şi aceeaşi linie ar putea fi vorba de ceea ce este numit conjuncție generală. Aş vrea să vă atrag atenția în mod deosebit că nu este vorba de aşa ceva. Pentru a ne putea continua studiul, este neapărat necesar să nu rămânem cu impresii greşite.

Aşezăm la început Soarele în centru, după sistemul lui Copernic, apoi ceea ce este numit acum Mercur (care din punct de vedere esoteric este Venus), apoi Venus (adică Mercur pentru esoterism). Urmează, tot după sistemul lui Copernic, Pământul cu Luna sa, orbita lui Marte, cea a lui Jupiter, în fine, cea a lui Saturn. Acesta ar fi sistemul lui Copernic. Am încercat apoi să reproduc ceea ce se învăța, ca nişte adevăruri elementare, dacă nu chiar direct de către Zoroastru, cel puțin în şcolile discipolilor săi. Se pornea de la constelația zodiacală Gemeni, mergându-se până la Soare, ca şi cum prin diversele sfere planetare ar fi trecut o linie. Nu contează dacă planetele se află sau nu în conjunctie; nu contează în ce punct din spațiu se află Saturn, Jupiter, Marte etc. Am reprezentat în desen semnele lor numai pentru a marca orbitele lor, adică limitele diferitelor Ierarhii.

Dacă vrem să trasăm limita domeniului lui Saturn, trebuie să ne reprezentăm Pământul ca fiind în centru, nu Soarele, şi să trasăm un fel de cerc, mai exact o linie ovală, în aşa fel încât Pământul să devină centrul sistemului. Acelaşi lucru trebuie făcut şi pentru celelalte corpuri cereşti. Insist asupra acestor aspecte, ca să nu considerați esențial ceea ce este accesoriu. Esențial este să ne reprezentăm astfel domeniile corespunzătoare diferitelor Ierarhii.

Ne vom ocupa acum mai îndeaproape de entitățile care se află imediat deasupra omului. Vom lua ca punct de plecare chiar omul. Într-adevăr, trebuie mai întâi să înțelegem bine ceea ce s-a zis de mai multe ori privitor la natura şi la dezvoltarea sa, pentru a ne putea imagina ființele care aparțin unor Ierarhii superioare. Ştim că aşa cum este şi cum evoluează pe Pământ, omul este alcătuit în esență din patru elemente: corpul fizic, cel eteric, cel astral şi Eul. Putem reprezenta pe fiecare dintre acestea printr-un cerc, Eul fiind cercul cel mai mic. Ştiți cum se realizează dezvoltarea omului: în cursul evoluției sale pe Pământ, el acționează prin Eul său asupra corpului astral. În linii generale se poate spune că în măsura în care acest corp astral a fost modelat de Eu până când a ajuns să fie stăpânit de el, acest corp devine Manas sau Eu spiritual. Deci Manas nu trebuie considerat un element nou care vine să se alăture celorlalte, ci ca un produs, o metamorfoză a corpului astral. Luați aminte: ceea ce am spus nu se referă decât la ființa omenească. Nu trebuie să generalizăm, ci trebuie să ținem seama că în Univers ființele sunt foarte diferite unele de altele. În desen este reprezentat corpul astral transformat, Manas-ul, ca un cerc aparte; în realitate acesta ar trebui inclus în cel al corpului astral.

În desen apare, de asemenea, corpul eteric transformat de către Eu, căci pe măsură ce se produce această transformare, el devine Budhi sau Spirit al vieții. Dacă s-a transformat în întregime, el va fi în întregime Budhi. Cât despre corpul fizic, el este menit să devină Atma sau Om-Spirit atunci când va atinge perfecțiunea la care poate ajunge după ce va evolua pe Jupiter, Venus şi Vulcan. Deci, dacă am vrea să reprezentăm schematic omul ajuns la apogeul perfecțiunii sale, ar trebui să-l arătăm ca fiind constituit din şapte principii: Atma, Budhi, Manas, Eu, corp astral; corp eteric, corp fizic; aceste şapte principii se întrepătrund şi formează un tot indivizibil. Acest fapt este foarte important.

Căci atunci când este vorba de Ierarhiile superioare, în cazul nostru de Îngeri, această schemă nu se mai potriveşte. Îngerii şi-au dezvoltat corpul fizic, pe cel eteric şi pe cel astral în aşa fel încât acestea formează un tot, pe când Eul lor, ca şi Manas, Budhi şi Atma sunt la ei distincte. De fapt numai Manas-ul este pe deplin dezvoltat la Îngeri, pe când celelalte elemente vor ajunge mai târziu la aceasta. Ei se află încă în lumea spirituală, planând pe deasupra lumii fizice. Îngerul nu are ca omul un Eu axat pe un corp fizic. În stadiul de evoluție în care se află, el nu-si dezvoltă nici Manas-ul pe pământ. De aceea partea din el care există pe Pământ nu pare deloc că ar aparține unei ființe spirituale. Omul, asa cum il ştim, îşi are principiile în sine însuşi, la el totul este organizat, centralizat. În ce priveşte Îngerul, trebuie să ținem seama de faptul că în lumea noastră corpul său fizic nu este decât o imagine, o oglindire a principiilor spirituale, care, de altfel, nu pot fi văzute decât în lumea spiritului. Corpul fizic al unei făpturi îngereşti se ascunde în apa care curge, şerpuieşte sau se evaporă, în adierile de vânt şi în fulgerele care brăzdează cerul. Omul îşi închipuie că un corp trebuie în mod obligatoriu să fie limitat, îi este greu să creadă văzând ceața sau pâcla care se ridică, izvorul care tâşneşte din pământ, vântul care vuieşte, fulgerele care brăzdează cerul că acestea sunt manifestări ale Îngerilor şi că dincolo de acest corp fizic – care nu este mărginit în spațiu – trebuie văzut un element spiritual.

Omul trebuie să dezvolte toate principiile care sunt reunite în el; de aceea îi vine greu să creadă că un corp fizic poate să fie evanescent, fluctuant, fără limite precise. Trebuie să ne dăm seama că optzeci de Îngeri la un loc pot să aibă drept corp fizic o anumită întindere de apă. Nu este nevoie ca acest corp să aibă un contur precis. El poate să fie parțial într-un loc şi partial în altul, foarte departe de primul. Pe scurt, trebuie să ne imaginăm că în tot ceea ce ne înconjoară pe Pământ – apa, aerul şi focul – se află corpurile Ierarhiei situate imediat deasupra oamenilor. Cine vrea să observe Eul şi Manas-ul Îngerilor, trebuie să îndrepte o privire clarvăzătoare înspre lumea astrală. Ei ne privesc de acolo, de sus. În sistemul solar, domeniul care trebuie explorat pentru a-i întâlni se întinde până la orbita Lunii. În ce priveşte Îngerii totuşi lucrurile sunt relativ simple. Clarvăzătorul care descoperă corpul fizic al unui Înger într-o oglindă de apă sau în adierea vântului, găseşte acolo şi corpul său eteric şi pe cel astral. De aceea aceste trei elemente sunt reunite în schema noastră. Desigur, adierea vântului, scurgerea sau evaporarea apei nu sunt numai fenomenele materiale observate de rațiunea obişnuită; în apă, aer şi foc trăiesc în forme multiple elementul eteric şi cel astral al Îngerilor. Dar dacă vrem să descoperim natura sufletului şi a spiritului lor, trebuie să ne îndreptăm privirea clarvăzătoare spre lumea astrală.

Situația este alta la treapta următoare, cea a Arhanghelilor. La aceştia corpul astral nu este legat de cel fizic şi de cel eteric. Cele două elemente inferioare sunt despărțite de cele superioare, care se găsesc într-o lume mai elevată. Deci nu poți avea imaginea completă a unui Arhanghel decât cercelând în două locuri, nu ca în cazul omului la care toate principiile sunt reunite într-o singură entitate. La Arhanghel elementul spiritual se află în înălțimi şi se reflectă în lumea de jos. Corpul său fizic şi corpul eteric nu se pot uni ca atare decât dacă cel fizic este numai aer şi foc. Nu ați putea de exemplu să simțiți într-o masă lichidă oarecare corpul fizic al unui Arhanghel; n-ați putea să-l percepeți decât în vânt şi în foc şi ar trebui să căutați prin clarviziune în lumea spirituală replica spirituală a acestui foc, a acestui vânt, replică care nu este legată direct de corpul fizic şi nici măcar de corpui eteric al Arhanghelului.

Ajungem apoi la entitățile pe care le numim Principate, Archai sau Spirite ale personalității. La aceştia, numai corpul fizic se găseşte în lumea materială; toate celelalte sunt în lumea spirituală. Dar corpul lor fizic nu poate trăi decât în foc. Numai în flăcări poate fi sesizat corpul fizic al Principatelor. De fiecare dată când fulgeră, ne putem spune că se întrevede ceva din corpul acestor spirite, dar trebuie să te ridici prin clarviziune în lumea spirituală dacă vrei să găseşti echivalentul spiritual, care în acest caz este despărțit de corp. Pentru cei înzestrați cu clarviziune este relativ uşor să realizeze asta. Amintiți-vă că Spiritele personalității se află în sfera care se întinde până la planeta numită Mercur de astronomi şi Venus în vechile Mistere. Să presupunem că cineva a dobândit capacitatea de a observa ce se întâmplă în această sferă; el ar putea să perceapă entități foarte elevate, Spiritele personalității. Dacă îşi îndreaptă privirea clarvăzătoare asupra acestor spirite în ansamblu şi după aceea vede fulgerul țâşnind din nori, el va vedea oglindindu-se în el, căci corpul lor se află acolo.

Entitățile spirituale şi mai înalte, al căror domeniu se întinde până la Soare, ne preocupă mai puțin în momentul de față. Să spunem numai că organele lor de execuție sunt entitățile de pe Venus şi de pe Mercur, ale căror corpuri fizice se află în foc şi respectiv în aer. Mai pe înțeles se poate spune aşa: entitățile spirituale care trăiesc în Soare au în subordine ca intermediari spiritele de pe Venus în flăcările focului şi spiritele de pe Mercur în vuietul vântului. „Dumnezeu a făcut ca flăcările să-i fie slujitori şi vânturile

mesagerii săi" (Psalmul 104). Trebuie să recitim aceste texte din cărțile sfinte, căci ele sunt inspirate din fapte spirituale şi corespund perfect cu cele observate prin clarviziune.

Cele trei Ierarhii care se află imediat deasupra noastră sunt în contact strâns cu propria noastră existență. Omul este aşa cum este pentru că a primit ceva de la Pământ, elementul solid. Acest fapt îl deosebeşte de toate celelalte ființe; de aceea în ființa lui se concentrează toate elementele care îl alcătuiesc. Pe vechea Lună, el era asemănător cu alte entități; se transforma mereu, ca apa care ia mereu forme noi. Doar pe Pământ putem zice că a fost întemnițat în propria sa piele; acum este o ființă independentă, care este constituită dintr-un corp fizic, un corp eteric, un corp astral şi un Eu. Această individualizare nu datează de prea multă vreme. În prima perioadă a erei Atlantidei, omul nu simțea încă în e1 prezența Eului său, ci doar se pregătea să-l primească în întregime. Într-o perioadă şi mai veche a evoluției terestre, în era lemuriană, el era alcătuit numai dintr-un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral. Reunirea cu Eul s-a făcut treptat, începând din era lemuriană, continuându-se pe toată durata erei Atlantidei. Existau deci în era lemuriană oameni care mergeau încolo şi încoace pe Pământ, dar nu aveau decât un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral, ca şi Îngerii; nu erau ființe omeneşti capabile să gândească, să se dezvolte în sensul actual al cuvântului.

Atunci s-a petrecut pe Pământ un lucru cu totul deosebit. Oamenii de atunci, din era lemuriană, care nu aveau decât corp fizic, corp eteric şi corp astral nu puteau să se descurce singuri; nu ştiau ce trebuie să facă pe Pământ. Atunci spre ei au coborât din cer mai întâi locuitori de pe Venus, care având, am putea spune, un oarecare raport cu corpul fizic au impregnat şi animat corpurile primilor locuitori ai Pământului. Printre locuitorii Lemuriei circulau ființe omeneşti al căror corp era diferit de al celorlalți, adică era impregnat, animat, de un spirit de pe Venus, un Spirit al personalității. Omul avantajat în acest fel exercita o influență puternică asupra celor din jurul său. Sub aspect exterior aceşti lemurieni nu prea se deosebeau de ceilalți, dar prin faptul că purtau în corpul lor un Spirit al personalității ei aveau o acțiune intensă de sugestie asupra celor din jur. Astăzi nu există nimic care să se poată compara cu respectul, venerația cu care erau înconjurați şi supunerea care rezulta din aceasta. Toate migrațiile întreprinse pentru a popula diferite părți ale Pământului au fost conduse de către astfel de ființe în care se încarnaseră Spirite ale personalității. Nu aveau nevoie de o limbă (care de altfel nici nu exista încă), nici de semne; doar prezența unei asemenea personalități era de ajuns. iar când această persoană considera că trebuie să ducă dintr-o regiune în alta mulțimile de oameni, acestea o urmau orbeşte, fără să stea pe gânduri. Căci nici gândirea nu exista pe atunci. Ea nu s-a dezvoltat decât mai târziu.

Unele spirite de pe Venus, Spirite ale personalității, au coborât deci în lumea noastră la începutul erei lemuriene. Acțiunea celor ce luaseră astfel chip omenesc (asa cum era chipul omenesc pe atunci) avea o importanță cu totul deosebită pentru Cosmos în ansamblul său. Ei puteau să conducă popoarele dintr-o țară în alta deoarece ştiau lucruri care pot fi ştiute când cunoşti nu numai Pământul, ci şi tot ce-l înconjoară.

Pe măsură ce evoluția omenirii a continuat, a apărut necesitatea unei intervenții a Arhanghelilor, Spiritele de pe Mercur, în această evoluție. A fost nevoie ca aceştia, la rândul lor, să însuflețească lumea noastră, să-i dea un nou avânt. Aceasta s-a petrecut mai ales în vremurile Atlantidei. Spiritele legate de Mercur, Arhanghelii, au putut atunci să anime, să însuflețească corpurile fizice şi eterice ale unor oameni care totuşi nu se deosebeau prea mult de ceilalți ca aspect exterior. V-am spus în conferința precedentă că Arhanghelii aveau ca misiune să dirijeze popoarele în totalitatea lor. Ființa omenească

care purta în sine un Arhanghel putea să transmită întregului neam atlant legile înscrise în ceruri.

În era lemuriană, când era încă nevoie să se acționeze în mod general, marii conducători ai popoarelor erau însuflețiti de Spiritele de pe Venus. În era Atlantidei cei în care se încarnau Arhanghelii aveau de condus populații mai puțin numeroase. „Preoții regi" din era Atlanlidei erau de fapt Maya. Nu erau în nici un caz ceea ce păreau să fie sub aspect exterior. În corpul lor fizic şi în cel eteric trăia un Arhanghel; el era cel care acționa de fapt. Mergând înapoi până în vremurile Atlantidei, putem afla locurile sacre ale acestor conducători ai omenirii. Ei acționau din centre secrete, de unde căutau să sondeze misterele universului. Căutările şi hotărârile provenind din aceste centre pot fi grupate sub numele de „oracole", cu toate că originea acestui cuvânt este mai târzie. El este corespunzător pentru acele locuri sacre în care predicau sau unde domneau aceşti oameni din Atlantida care adăposteau fiecare câte un Arhanghel. Aceşti mari magiştri chemau la sine alți oameni, pe care îi pregăteau să devină slujitori, preoți, ai acestor oracole.

Este important să se ştie că în străvechea Atlantidă existau oameni în ale căror corpuri fizice şi eterice se încarna câte un Arhanghel. Dacă cineva înzestrat cu clarviziune s-ar fi găsit în fața unuia dintre aceşti Învățători, ar fi văzut bineînțeles un om fizic, dar dincolo de acest corp fizic ar fi văzut cum se înalță o formă uriaşă pierzându-se în înălțimi neconturate: acesta era Arhanghelul inspirator. Această ființă avea o dublă personalitate. La moartea sa, corpul fizic se destrăma, cu toate că purtase în el un Arhanghel, dar corpul său eteric nu se destrăma. În domeniul spiritual este necesar să se producă unele excepții de la regulile valabile în cazuri generale. Spunem – şi este în general perfect adevărat – că la moarte omul îşi părăseşte la început corpul fizic, apoi după un timp corpul eteric, cu excepția unor slabe rămăşițe. Dar acest lucru este aşa numai în general. Exista o diferență substanțială între corpul eteric al unui inițiat al oracolelor Atlantidei animat de un Arhanghel şi cel al unui om obişnuit. Un corp eteric atât de prețios nu se pierde, el este păstrat în lumea spirituală. De aceea cele şapte corpuri eterice ale celor şapte mari magiştri ai oracolelor din Atlantida au fost conservate de către cel care conducea cel mai elevat dintre aceste oracole. Căci aceste corpuri eterice se formaseră inițial prin faptul că în ele au viețuit Arhanghelii; la moartea celui inițiat, aceştia se înălțau bineînțeles în sfere superioare. Sigur că păstrarea acestor corpuri eterice nu se făcea în mod fizic, ci conform unor legi ale spiritului.

Inițiatul atlant al oracolului solar nu este altul decât cel numit atât de frecvent „Manu", cel care a condus spre Asia pe supraviețuitorii populației atlante, cu intenția de a fonda acolo civilizații postatlante. El a instruit mai multe generații de oameni, şi când şapte dintre aceştia au fost destul de pregătiți, dezvoltați, el a făcut să pătrundă în corpul lor eteric cele şapte corpuri eterice care fuseseră marcate de pecetea Arhanghelilor. Aceste şapte personaje menite astfel să fondeze prima civilizație de după Atlantida sunt sfinții Rishi ai vechii civilizații hinduse. Aşa au conlucrat trecutul, prezentul şi viitorul. Cei şapte oameni pe care îi numim sfinții Rishi ni s-ar fi părut oameni foarte simpli, căci corpul lor astral şi Eul lor nu erau la înălțimea corpului lor eteric. Ceea ce puteau să realizeze se datora acelui corp eteric în care în unele momente acționa inspirația; atunci vorbeau într-un fel în care n-ar fi putut vorbi de la sine. Din gura lor ieşeau cuvinte inspirate de corpul lor eteric. Când erau lăsați să judece cu propriile lor puteri, erau oameni simpli, dar în ceasurile de inspirație ei dezvăluiau, prin virtuțile corpului lor eteric, cele mai mari mistere ale sistemului nostru solar şi ale Universului în general.

Căci la începuturile erei postatlante omenirea nu era destul de înaintată pentru a se putea lipsi de inspirația venită de sus. Am văzut că pentru populația lemuriană această

inspirație se datora faptului că trupul fizic era animat de Spiritele personalității; în timpul Atlantidei, corpul fizic şi cel eteric erau însuflețite de Arhangheli. Marii conducători ai erei de după Atlantida au fost la început animați de Îngeri care pătrundeau în corpul fizic, eteric şi astral. Acesti mari îndmmători din primele timpuri ale erei de după Atlantida nu aveau deci numai un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral uman; în ele se întrupa un Înger, ceea ce le dădea posibilitatea să-şi revadă încarnările anterioare. Omul obişnuit nu poate asta, deoarece nu s-a dezvoltat încă până la starea de Manas. Trebuie ca la început să atingă el însusi treapta de Înger. Aceşti mari îndrumători, deşi ieşiți din rândurile populației obişnuite, purtau în ei o făptură îngerească care îi însufleiea, îi impregna. Deci şi ei erau „Maya", adică ființe diferite de ceea ce păreau că sunt. Marii îndrumători din vremurile străvechi erau astfel călăuziți de Îngeri, care le dădeau ceea ce le trebuia ca să fie învățători şi conducători ai omenirii. Marii întemeietori de religii purtau şi ei în corp Îngeri care vorbeau prin intermediul lor.

Am prezentat astfel evoluția care a avut loc de regulă în lume, dar fenomenele nu se desfăşoară totdeauna atât de ordonat. Este drept că unele ființe omeneşti serveau ca purtători de cuvânt pentru Spiritele personalității în era lemuriană, pentru Arhangheli în era atlantă şi pentru Îngeri în era postatlantă. Totuşi, chiar în această din urmă epocă, mai găsim ființe care adăpostesc, chiar în corpul lor fizic, un Spirit al personalității, aşa cum se întâmpla în alte cazuri în era lemuriană. Deci pot să existe, în era post-Atlantida, oameni care prezintă trăsături caracteristice ale popoarelor în care se află, fiind totuşi încarnarea unuia dintre aceste Spirite, căci omenirea are încă nevoie de acesti mari îndrumători. Tot în această epocă se pot întâlni şi oameni care poartă în ei un Arhanghel, un Spirit al lui Mercur, care le însuflețeşte corpul fizic şi îndeosebi corpul eteric. Există, în sfârşit, şi aceia care sunt animați în corpul fizic, în cel eteric şi în cel astral, sunt inspirați de către o făptură îngerească, deci prin gura cărora vorbeşte un Înger.

În doctrina orientală aceste personaje au primit nume speciale. Cel care are aspect exterior de om din era postatlantă, deşi este animat chiar până în corpul său fizic de un Spirit al personalității, este numit Dhyani-Buddha. Este numele general dat acestor oameni. Cei care, în aceleaşi vremuri, sunt animați până în corpul lor eteric de către un Arhanghel sunt numiți Bodhisattva. Iar cei animați de către un Inger în corpul lor fizic, eteric şi astral sunt numiți Buddha omeneşti. Există astfel trei grade, cele de Dhyani-Buddha, de Bodhisattva şi de Buddha omenesc. Aceasta este adevărata doctrină despre diverşii Buddha şi clasificarea lor în corelație cu Ierarhiile.

Astfel de fapte impresionante ni se dezvăluie atunci când ne întoarcem la omenirea de la începuturi, din primele faze de dezvoltare: printre oamenii de atunci existau unii prin intermediul cărora se exprimau marile Ierarhii ale Cosmosului. Apoi, încetul cu încetul, Spiritele din Ierarhiile superioare care acționau deja pe când Pământul nostru nu exista încă au părăsit pe locuitorii acestei planete, pe măsură ce acestia se dezvoltau. O înțelepciune profundă a fost revelată astfel şi este foarte important să vedem cum a fost transmisă oamenilor de odinioară această înțelepciune originară.

Când auzim ca se vorbeste de Buddha, trebuie să ținem seama de următorul fapt: în doctrina orientală nu este vorba de un singur Buddha, ci de mai mulți, aflați desigur pe trepte diferite de perfecțiune. Un Buddha poate trăi pe pământ, dar îndărătul lui s-ar putea găsi un Bodhisattva sau chiar un Dhyani-Buddha. Se poate întâmpla ca aceştia să nu coboare până în corpul fizic, ca Bodhisaltva să nu anime decât corpul eteric. În cazul acesta el rămâne nevăzut, dar inspiră pe un Buddha omenesc deja posedat de către un Înger și al cărui corp eteric este inspirat de către un Arhanghel. Esențial este ca noi să ne adâncim astfel privirile în minunata complexitate a naturii omeneşti. Nu putem să

înțelegem bine personalitățile din vechime decât dacă le considerăm ca puncte de întâlnire a diferitelor entități care trăiesc şi se manifestă prin intermediul lor. Căci, de fapt, în unele epoci nu există destui oameni de seamă capabili să fie inspirați de Spiritele care trebuie să-şi exercite acțiunea lor. Atunci se întâmplă ca un singur personaj să fie inspirat, animat de diverse ființe aparținând Ierarhiilor spirituale. Uneori nu numai Spiritele de pe Mercur dar şi cele de pe Venus ne vorbesc prin cei pe care îi vedem în fața noastră. Aceste noțiuni ne dau posibilitatea să înțelegem ce reprezintă evoluția omenirii, care este natura adevărată a unor personalități cărora nu le vedem decât aparența fizică, care este „Maya".

În conferința următoare, vom căuta să ne facem o idee asupra originii planetelor; până acum am vorbit despre ele doar ca elemente de demarcație pentru diferitele sfere; le vom vedea acum ca locuință a entităților care sunt legate de fiecare dintre ele.

CONFERINȚA a VIII-a

Semnele zodiacale • Primele elemente ale corpului omenesc • Corespondența lor cu semnele Zodiacului

Düsseldorf, 17 aprilie 1909

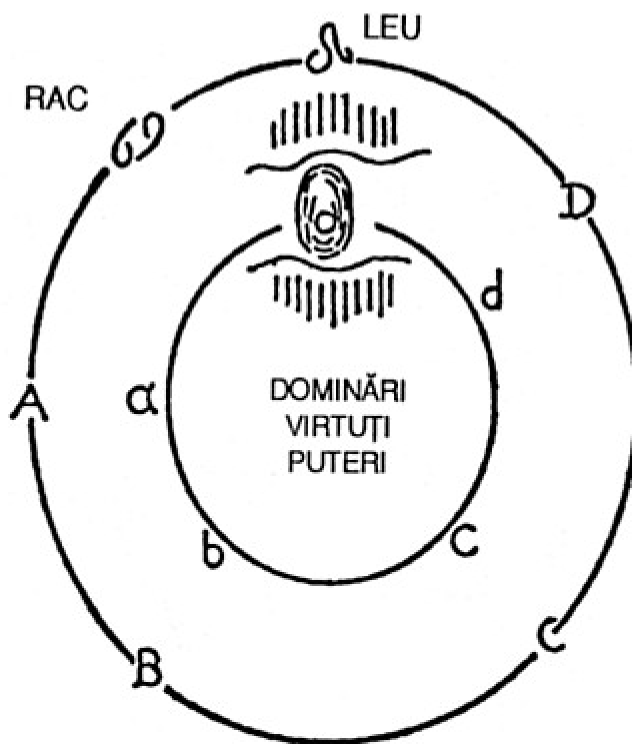
Capitolul pe care îl abordăm astăzi în cadrul studiului nostru referitor la entitățile superioare şi la raporturile lor cu Universul poate să pară foarte tulburător pentru omul modern, ale cărui cunoştințe privind lumea şi condițiile existenței terestre se bazează pe lucrări de popularizare a ştiinței, căci astăzi vom vorbi despre lucruri asupra cărora savanții noştri nu au nici cea mai mică idee. Dar reciproca nu este valabilă; cel care este preocupat de ocultism poate să înțeleagă perfect, din punctul său de vedere, faptele stabilite de ştiința modernă şi nu veți găsi nici o contradicție între ceea ce s-a spus în aceste conferințe şi faptele respective, dar nu este întotdeauna uşor să stabileşti un echilibru între cele două puncte de vedere. Totuşi, cei dintre dumneavoastră care vor avea răbdarea să-şi continue studiile vor vedea că până la urmă aceste lucruri alcătuiesc un singur tot.

Am mai tratat acest subiect, de exemplu în ciclurile de conferințe de la Stuttgart şi de la Leipzig, dar din alt punct de vedere. Şi aici, cel care examinează superficial lucrurile ar putea sesiza unele contradicții. Aceasta deoarece eu nu am misiunea să expun, în aceste conferințe, teorii fondate pe speculații, ci fapte dezvăluite prin clarviziune. Însă aceste fapte se înfățişează diferit, în funcție de punctul de observație în care te afli. Un arbore văzut din diverse părți prezintă aspecte diferite, deşi nu este decât acelaşi arbore. Acelaşi lucru se petrece şi în domeniul faptelor spirituale, atunci când lumina cade asupra lor din părți diferite. Desigur, nu ne-ar fi greu să clădim, plecând de la câteva concepte abstracte, un întreg sistem mai mult sau mai puțin coerent: dar noi pornim din partea de jos şi unitatea armonioasă va apărea ca o încoronare a întregului edificiu. Trebuie însă să analizăm întotdeauna în ce sens şi cu ce scop a fost spus un lucru.

Când citim, de exemplu, într-o lucrare de popularizare că aerul, gazul, ar trebui să aibă pe Jupiter aceeaşi consistență ca mierea sau smoala şi când spunem că din punctul de vedere al ştiinței spirituale această idee este absurdă, ni se poate răspunde: „Nu ştiți că în prezent se poate produce aer cu această consistență?" Desigur, acest fapt a fost stabilit ştiințific,

dar nu despre asta este vorba; considerațiile noastre nu urmăresc această linie. Ceea ce ştiința numeşte aer poate fi condensat, tot aşa cum prin îngheț apa poate deveni dură ca o piatră. Dar problema este să ştim dacă privim lucrurile în funcție de modul lor de a acționa în viață sau dacă, după sistemul științei noastre actuale, le considerăm ca pe nişte substanțe moarte. Este evident că gheața este apă solidificată; dar ce ar spune cel căruia i s-ar sugera să folosească gheața pentru a pune în miscare roata morii? Ceea ce ne interescază nu este ideea abstractă că gheața este de fapt apă, important este să înțelegem cum se desfăşoară lucrurile în Univers. Din acest punct de vedere lucrurile sunt total diferite față de poziția pe care ne aflăm când vorbim de metamorfoza pur materială reprezentată de această condensare. Aşa cum roata morii nu poate să se învârtească datorită gheții, tot aşa aerul de consistența mierii nu poate fi respirat. Acesta este aspectul care interesează pentru cunoaşterea spirituală. Pentru aceasta, globurile cereşti nu sunt numai corpuri materiale cu un anumit volum, mişcându-se în spațiul universal, aşa cum le consideră mitologia astronomică modernă. Ştiința spirituală le studiază în existența lor vie, spirituală, adică în mod integral. Deci în felul acesta vom analiza ceea ce se poate numi geneza fiecăruia dintre ele.

Să luăm mai întâi ca exemplu apariția vechiului Saturn, care, după cum am văzut, este punctul de plecare al întregii noastre evoluții. V-am spus că la începuturile sale Saturn egala ca mărime întregul nostru sistem solar, dar nu trebuie să ni-l închiptum doar ca un simplu glob material; ştim că în el nu se găsea nici una din stările materiei care astăzi este numită solidă, lichidă sau gazoasă; el era alcătuit numai din foc, din căldură. Să-l reprezentăm printr-un cerc (a,b,c,d,), ca în desenul alăturat.

Am mai spus, după cum cred că vă amintiți, că atunci când globul acesta al lui Saturn s-a transformat în glob solar, în spațiul dimprejurul lui au apărut entitățile care alcătuiesc

Zodiacul. Totuşi Zodiacul exista deja în jurul vechiului Saturn, dar era mai puţin dens decât în perioada următoare. Să ne închipuim cum acţionau în jurul vechiului Saturn Tronurile, Heruvimii şi Serafimii. Linia A, B, C, D reprezintă în desen Zodiacul spiritual. Am putea să ne punem întrebarea dacă această concepţie este în concordanţă cu denumirile actuale ale semnelor zodiacale. Aşa este. Să vedem cum trebuie să vă reprezentaţi acest lucru.

Închipuiţi-vă că aţi fi pe vechiul Saturn şi că, ridicând mâinile, arătaţi cu degetul partea de cer care este deasupra voastră; aceasta cuprinde unele Tronuri, unii Heruvimi şi Serafimi; dacă v-aţi deplasa mai departe şi aţi face aceleaşi lucruri, aţi indica partea de cer în care se află alte Tronuri, alţi Heruvimi şi Serafimi, căci acesle trei grupuri de entităţi formează un cerc în jurul vechiului Saturn. Fiinţele din aceste Ierarhii nu sunt toate la fel, ci se deosebesc foarte clar unele de altele; ele sunt individualizate, astfel că cele care se găsesc într-o parte a cerului se deosebesc de cele din alte părţi. Ţinând seama de aceste diferenţe, fiecărei părţi i-a fost atribuită o anumită constelaţie. Este semnul distinctiv al acelei porţiuni. Am putea spune: în această direcţie se află Tronurile, Heruvimii şi Serafimii cunoscuţi sub numele de Gemeni; în alta cei cunoscuţi sub numele de Leu, Rac etc. Acestea sunt semne indicatoare, ca să zicem aşa, stâlpii care marchează în ce direcţie se află anumite entităţi. Constelaţiile în sine nu sunt decât aceasta, dar trebuie să ne dăm seama că atunci când vorbim de Zodiac este vorba înainte de toate de entităţi spirituale.

Tronurile au fost cele care şi-au exercitat acţiunea în primul rând. Ele erau atât de avansate în evoluţia lor, încât puteau să-şi răspândească propria lor substanţă. Ele au revărsat încetul cu încetul această substanţă calorică în masa lui Saturn, ceea ce a dat naştere, de jur împrejurul acestui glob, formaţiunilor pe care le-am numit „ouă de căldură"; expresia are în ea ceva grotesc, dar a fost vorba într-adevăr de forme ovoide. Aţi putea să vă întrebaţi ce este cu această substanţă calorică şi dacă ea exista de mai înainte. Ceea ce exista deja era un fel de foc cosmic neutru, care de fapt se confunda cu spaţiul cosmic. Deci am putea spune ca mai înainte exista numai spaţiul, care într-un fel a fost mărginit, delimitat de o suprafaţă prin care s-a instilat substanţa calorică a vechiului Saturn. În momentul când această substanţă pătrunde în globul lui Saturn, unele entităţi intervin din două părţi. Am văzut deja că în interiorul acestui glob acţionează Spiritele formei, ale mişcării şi ale inţelepciunii, în timp ce Tronurile, Heruvimii şi Serafimii îşi exercită acţiunea din afară. Astfel aceste entităţi colaborează.

Aţi văzut în prima conferinţă că există un foc interior, psihic, pe care îl resimtim în noi ca o senzaţie de mulţumire, şi un foc care este perceput din afară. Între acestea două se află căldura neutră, care constituie „ouăle de căldură". Deasupra lor se întinde căldura psihică, care radiază din exterior înspre interior, dar înfrânându-se. Este ca şi cum această căldură psihică radiantă ar avea o reţinere să pătrundă în căldura neutră închisă în spaţiul lor; în înteriorul acestora căldura care poate fi percepută în mod real este reflectată, astfel că „oul de căldură" este prins între doi curenţi de căldură, un curent psihic exterior şi un curent interior, singurul perceptibil sub raport fizic pentru simţurile noastre. Atunci, sub acţiunea conjugată a acestor două feluri de căldură, fiecare dintre „ouăle de căldură" începe o mişcare de rotaţie. El descrie un cerc în jurul lui Saturn, expunându-se astfel acţiunii succesive a diferitelor grupuri de Tronuri, Heruvimi şi Serafimi.

Atunci se petrece ceva cu totul deosebit: fiecare dintre aceste ouă ajunge iarăşi în punctul de unde a plecat, la locul unde a fost produs. Se opreste aici, nu poate merge mai departe (acestea sunt lucrurile pe care ni le dezvăluie observaţia spirituală). Formarea acestor ouă nu durează decât un timp. Apoi ca încetează şi nu se mai reia. Când toate se opresc, ele

cad unul peste altul şi ajung să formeze unul singur. Astfel, după un timp se formează un glob, constituit din materia calorică cea mai densă; poate fi numit în mod justificat Saturn, deoarece se află pe orbita actuală a lui Saturn. Şi cum într-un anumit fel totul se repetă, acelaşi proces a avut loc la începutul evoluției terestre. Planeta Saturn de astăzi s-a format ea însăsi prin faptul că a fost oprită într-un anumit punct, cu toate că nu exact în acelaşi în care s-a oprit vechiul Saturn, căci a existat un decalaj. Însă procesul de formare a fost acelaşi. Deci din marele Saturn inițial, a apărut un glob mic, ca urmare a acțiunii concomitente a entităților cosmice care fac parte din Ierarhii.

Să ne oprim acum asupra locului unde s-au adunat toate ouăle pe acel Saturn originar. Iată ce spuneau despre aceasta înțeleptii de odinioară: primul element al corpului fizic omenesc a apărut pe Saturn. În forma sa de la început, acesta era făcut din căldură şi în această căldură se prefigurau toate organele care s-au dezvoltat mai apoi. Acolo unde s-a oprit primul ou care se pusese în mişcare s-a format prima schiță a acelui organ care, atunci când se opreşte, imobilizează, face să se oprească întregul organism fizic: inima. Prima schițare a inimii a avut deci ca punct de pornire primul impuls dinamic, dar ea nu a apărut decât atunci când mişcarea a încetat. De aceea inima este organul care opreşte toate funcțiile corpului fizic, atunci când încetează să mai bată.

În limbajul inițiaților de altădată se dădea câte un nume special fiecărei părți a trupului omenesc. Inima era numită Leu. Când se punea problema în ce parte a Zodiacului a apărut primul element al inimii omeneşti, înțelepciunea primordială îi desemna pe Serafimii, Heruvimii şi Tronurile care acționau într-un loc anume: în Leu. Ca şi cum s-ar fi proiectat pe sine însuşi în spațiul universal, omul dădea astfel unei regiuni a Zodiacului numele de Leu, pe care obişnuia să-l atribuie unei părți a organismului său. Corespondențele s-au stabilit în acest fel.

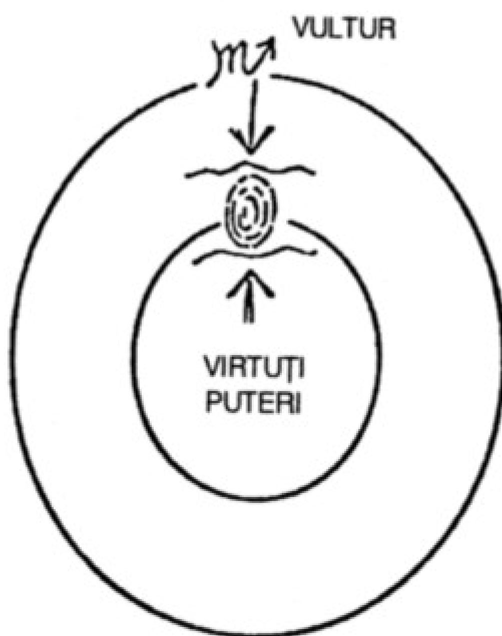
La fel s-a întâmplat cu toate celelalte părți ale corpului omenesc; toate au fost formate de către Zodiac. Inima s-a schițat în regiunea Leului. Ceea ce se află în apropierea inimii şi are rolul să o protejeze era numit platoşă; aceasta s-a prefigurat într-o regiune care o preceda pe cea a inimii, căreia i s-a dat apoi numele unui animal înzestrat de la natură cu o platoşă, Racul*. De aceea regiunea vecină cu Leul poartă acest nume. Toate celelalte regiuni ale Zodiacului au fost numite după acelaşi principiu. De fapt, numele care desemnează diferitele regiuni ale cercului zodiacal provin de la corpul omenesc proiectat în spațiu, cu toate că nu este prea uşor să descoperim intențiile care au dus la acordarea acestor denumiri. Numele nu au ajuns la noi în toate cazurile în linie dreaptă; adesea trebuie să cauți sensul inițial al termenului pentru a vedea clar.

* Numit şi Cancer, după numele său latin (n. red.).

Pentru moment nu ne ocupăm de felul cum a dispărut, s-a destrămat vechiul Saturn; vom vedea cum s-a continuat evoluția după Pralaya. Căci după dispariția acestei formațiuni a apărut alta şi a avut loc o nouă evoluție. La început s-a produs o repetare a ceea ce se petrecuse pe Saturn. Apoi, după ce toată existența de pe Saturn s-a repetat în acest mod, a început noua evoluție, cea pe care o cunoaştem sub numele de vechiul Soare. Acum nu se mai sacrifică Tronurile, ci alte entități spirituale, cele pe care le numim Dominări sau Spirite ale înțelepciunii. Tronurile sunt entități mai puternice; ele au putut să dea din propria lor substanță, din făptura lor de căldură, căldura vechiului Saturn. Dominările nu pot da ca ofrandă decât un corp eteric mai diafan. Omul poseda deja germenul corpului fizic; la acesta Spiritele înțelepciunii au adăugat acum un corp eteric, şi lucrul acesta se petrece, am putea spune, într-un al doilea spațiu în interiorul primului. Imensa sferă originară a vechiului Saturn s-a comprimat şi ca urmare a devenit mai densă.

Prin aceasta a fost posibil ca în vechiul Soare să nu fie numai substanță calorică, ci, datorită faptului că aceasta s-a condensat, şi o substanță gazoasă, aeriană. De la margine, Dominările colaborau acum cu entitățile pe care le-am numit mai înainte, iar în interiorul acestei sfere solare nu mai erau decât Spiritele formei şi ale mişcării. Toate celelalte acționau din afară.

Apoi, ca şi pe vechiul Saturn, s-au format diverşi curenți; ei se datorau Spiritelor din cercul exterior, din care fac parte acum Dominările, ceea ce face ca aceşti curenți să fie ceva mai denşi decât cei produşi mai înainte de către Tronuri. Masa gazoasă se strânge şi între aceste două feluri de curenți se formează un glob vaporos, care se distinge de globul lui Saturn şi de ființele care erau legate de acela prin faptul că nu este constituit numai din substanță calorică, ci este impregnat de eteric. Cu toate că are densitatea gazului, acest glob solar este plin de viață. Globul întreg trăieşte, este o ființă înzestrată cu viață interioară. Pe când Saturn era înzestrat cu mobilitate internă, cu vioiciune, până în clipa când mişcarea lui a fost oprită de Leu, Jupiter (putem să-l numim aşa, căci planeta Jupiter de astăzi constituie o repetare a unei părți a Soarelui care s-a desprins din el) este înzestrat cu vitalitate internă.

Bulele ovoide care se învârtesc pe vechiul Soare sunt deci ființe vii de mari dimensiuni. Dar ele nu mai apar în regiunea Leului, ci în cea care poartă numele de Vultur. Din acea parte a cerului vine impulsul spre globul solar, spre acea ființă trăitoare în spațiul cosmic. După ce o astfel de bulă vie a făcut înconjurul soarelui, ea revine în regiunea Vulturului, dar atunci se întâmplă altceva. Sub aceeaşi influență care a adus-o la viață, ea moare, este ucisă. Una după alta, toate bulele sunt ucise, şi când altele noi nu se mai nasc se termină şi viața Soarelui. Deci această viață consta în apariția bulelor pe care un impuls venind din spațiu le omora acolo unde se adunaseră în cele din urmă. Această lovitură de moarte venită din spațiul universal, pe care a primit-o Soarele, a fost resimțită ca fiind datorată Scorpionului. De aceea această regiune a fost numită Vultur, pentru că dădea viață materiei neînsuflețite, dar şi Scorpion, pentru că din ea emanau forțe ale morții.

Se poate spune deci că în regiunea Leului se află forțe zodiacale care au fixat, au imobilizat, primele elemente ale vieții fizice omenești, iar din regiunea Scorpionului provin acele forțe care pot ucide viața. Vom vedea mai departe ce raport este între situația de atunci şi cea de acum. Un văl des, o Maya deasă acoperă condițiile care domneau la începuturi.

Acum, după ce am înțeles sensul acestor denumiri şi ansamblul procesului cosmic, nu mai avem nevoie să ne pierdem în amănunte. Totuşi trebuie să revenim la o problemă: ce este deci Saturn? Este un glob de căldură. Greşiți total dacă privind acest astru îl comparați cu altele, ca de exemplu Marte sau Jupiter. Ceea ce vedeți în cer nu este decât un spațiu cald şi puteți să-l vedeți pentru că vă apare printr-un spațiu luminat. Cum arată un obiect lipsit de lumină văzut printr-un spațiu luminat? Are o nuanță albastră. Vă puteți da seama de asta privind flacăra unei lumânări. Ea este albăstruie în centru şi e înconjurată de un fel de aureolă luminoasă. Întunericul văzut dincolo de lumină pare întotdeauna albastru. Ştiu că ceea ce vă spun riscă să fie considerat o absurditate din punctul de vedere al opticii actuale, totuşi acesta este adevărul. Fizicienii de astăzi nu ştiu de ce tot spatiul ceresc pare albastru. El pare astfel pentru că în realitate este întunecat, negru, dar îl vedem dincolo de un spațiu luminat. Tot ce este întunecos, văzut printr-un spațiu luminat, pare albastru. De aici şi aspectul albăstrui al lui Saturn. Cele spuse de noi se potrivesc pe deplin cu faptele ştiintifice, dar nu cu teoriile mai mult sau mai puțin fanteziste referitoare la ele.

Ajungem acum la Marte, pe care putem să-l explicăm în acelaşi fel. Ar trebui să ni-l reprezentăm ca pe un mare glob gazos, care s-a condensat prin răcire până la consistența unui lichid. Din mediul apos foarte fluid se detaşează într-un punct o bulă lichidă condensată şi toate câte mai apar apoi ajung să se oprească; dar în timp ce pe Saturn mişcarea de rotație este oprită de Leu şi pe Jupiter (sau Soare) moartea este produsă de Scorpion, bulele de apă de pe Marte se opresc şi ele, cu toate că aici lucrurile se petrec puțin mai altfel.

Actualul Marte este deci o repetare a vechii Luni. Orbita lui delimitează spațiul ocupat odinioară de ea. Este partea de Lună care a rămas vie; este polul opus al Lunii noastre, care nu este decât zgură. Ceea ce a rămas viu se menține în actualul Marte. Acesta corespunde celei de a treia stări de evoluție a sistemului nostru planetar, cea a vechii Luni. Este deci în esență un corp lichid. Or, tocmai pe această Lună veche – sau dacă vreți Marte vechi – omului i s-a adăugat un corp astral, adică prima formă de conştiință. Corpul omului era alcătuit atunci din substanța lichidă a lui Marte – sau a Lunii vechi. Aşa cum pe Pământ el este făcut din substanță terestră, pe vechea Lună era alcătuit din foc, aer şi apă. Din acest motiv ar fi putut fi considerat ca un om acvatic, ceea ce devenise de fapt prin adăugarea corpului astral. Nu era încă o individualitate umană, un Eu, ci doar o ființă înzestrată cu astralitate, datorită unui impuls primit dintr-o anumită parte a Zodiacului. Acest impuls a făcut să oscileze mişcarea sa de rotație şi l-a făcut să revină în punctul de unde plecase. El venea din regiunea numită Vărsătorul de apă. Vărsătorului îi datorează omul faptul că pe vechea Lună – sau vechiul Marte – a primit conştiința.

Ajungem acum la Pământ, a patra stare a evoluției cosmice. La început se repetă primele trei stări; se formează un Saturn, apoi un Soare, care dă naştere lui Jupiter, apoi o Lună, care dă naştere lui Marte. În sfârşit, apare Pământul, din care se separă Soarele şi partea care constituie Luna actuală. Ştiți că omul a primit primul germen al Eului în epoca lemuriană, când Luna s-a despărțit de pământ; aceasta nu s-a putut realiza decât datorită unui nou impuls venind din exterior, care a determinat o mişcare de rotație; după ce a

avut loc o primă rotație, cel care a primît impulsul respectiv a fost destul de matur ca să absoarbă un Eu în prima sa formă. Toate acestea s-au petrecut în era lemuriană şi sub semnul numit astăzi al Taurului. În epoca în care au fost alese aceste nume, lucrurile acestea mai erau încă simțite foarte clar, foarte concret. Este mai ales cazul Misterelor egiptene şi caldeene iar semnificația reală a acestor denumiri nu mai este cunoscută decât în şcolile de inițiere adevărate.

Primul germen al Eului se exprimă prin cuvânt, prin sunetul vorbit. Formarea vocii se află într-un raport cu totul deosebit – asupra căruia nu insistăm aici, dar pe care îl cunosc toți ocultiştii – cu fenomenul reproducerii, ceea ce se poate deduce din faptul că la băieți vocea se schimbă la pubertate. Există un raport ascuns. Dar tot ce ține de aceste facultăți, de aceste procese, era considerat odinioară că este pentru om natura sa de taur. De aici vine denumirea acestui semn zodiacal, care are pentru Pământ aceeaşi importanță ca Leul pentru Saturn, Scorpionul pentru vechiul Soare, Vărsătorul pentru vechea Lună.

Epoca egipteană a fost a celei de a treia civilizații de după Atlantida, prima fiind cea a Indiei antice, iar a doua cea a Persiei străvechi. Or, aşa cum am arătat de multe ori, există corespondențe între aceste civilizații post-Atlantida şi marile faze ale evoluției terestre. Era lemuriană a fost a treia dintre aceste faze. De asemenea, doctrina secretă a egiptenilor era în esență reflectarea spirituală a evenimentelor care avuseseră loc în decursul acelei ere. Preoții Misterelor egiptene ştiau mai bine ca oricine ce se petrecuse atunci, căci aceste lucruri se reflectau în civilizația cu totul deosebită a Egiptului, de unde legăturile acestei civilizații cu semnul Taurului, în general cu cultul Taurului.

Vedeți că nu este uşor să cunoaştem faptele care s-au desfăşurat cu adevărat când s-au format marile corpuri cercşti. Am văzut totuşi că nu poate fi vorba de un proces mecanic, asa cum presupune teoria lui Kant şi Laplace, ci de o creație vie, datorată Ierarhiilor spirituale, a ceea ce vedem astăzi sub formă de aştri ca Saturn, Jupiter şi Marte.

CONFERINȚA a IX-a

Omul macrocosmic • Punctul şi circumferința • Karma planetelor • Conducătorii spirituali ai omenirii şi Karma popoarelor • Transformarea corpurilor omului

Düsseldorf, 18 aprilie 1909, dimineața

După o expunere ca cea din conferința anterioară este normal să apară o mulțime de întrebări, iar în privința marilor adevăruri care se referă la Cosmos unele detalii pot să rămână de neînțeles. Am insistat deja asupra faptului că această expunere nu se bazează pe date speculative sau schematice, ci pe fapte reale consemnate în cronica Akasha. De aceea aceste fapte nu pot fi reunite decât ulterior într-un sistem coerent. Vom răspunde totuşi la una din întrebările pe care unii dintre voi ar fi putut să şi le pună: ce se întâmplă cu planetele care şi-au terminat evoluția? În ultima noastră conferință am urmărit evoluția planetei până când ea a devenit autonomă, vizibilă. Dar acum s-ar putea spune: planetele pe care le vedem astăzi pe cer nu au apărut înainte de epoca descrisă, totuşi ele nu sunt acum în curs de formare. Aşa este.

Când se ajunge la punctul despre care am vorbit în ultima conferință, începe o nouă fază pentru planete. Să presupunem că dorim să urmărim geneza unei planete, nu aşa cum a avut loc în cazul vechiului Saturn – care atunci era singurul care exista –, ci ca atunci când se forma Pământul, iar fazele de Saturn, Soare şi Lună se terminaseră. S-a produs la început un fel de repetare a vechiului Saturn, adică s-a format un imens glob de foc sau de căldură în care se regăseau condițiile caracteristice pentru vechiul Saturn. A venit apoi faza când, sub influența regiunii zodiacale numită Leu, o parte a acestui imens glob de foc în rotație s-a desprins şi a devenit astrul pe care îl numim acum Saturn şi care prin aceasta şi-a finalizat evoluția. Aşa s-a născut această planetă.

Totuşi nu trebuie să ne închipuim că în acel moment oprirea determinată de Leu l-a imobilizat complet pe Saturn. Mişcările care aveau loc înainte au fost într-adevăr oprite. Saturn a devenit o ființă în care s-a interiorizat, s-a adunat tot ceea ce era înainte răspândit în afară, şi toate acestea s-au produs sub influența semnului Leului. Dar marele glob cosmic din care s-a desprins Saturn s-a comprimat apoi şi nu mai există acum decât sub forma unei mici sfere. Deoarece toată această formațiune s-a concentrat, s-a redus, Saturn cel de astăzi continuă să urmeze mişcarea care i-a fost imprimată la origine, după ce, sub influența Leului, activitatea lui interioară a fost oprită. La începuturi fusese necesar un impuls deosebit ca să-l pună în mişcare, căci el trebuia să se mişte în sânul sferei universale, într-un fel să înoate în ea. Dar când această sferă mare s-a despărțit de el, mişcarea s-a continuat de la sine, urmând primul elan imprimat, cu toate că impulsul interior a încetat. Ea se continuă încă în rotația lui Saturn.

Acelaşi lucru este valabil şi pentru Jupiter. Când a început să se formeze Pământul, s-a petrecut ceea ce am descris acum; apoi a intervenit o diferențiere în globul cel mare, care s-a redus, s-a concentrat. Sub acțiunea semnului Scorpionului, „bulele" au fost ucise. După ce Jupiter a fost, am putea zice, omorât în calitate de mare ființă vie, a început o viață independentă pentru entitățile care trăiau pe el, şi când întregul glob s-a redus, el a continuat să urmeze mişcarea imprimată de un impuls devenit interior. Ce observăm noi acum ca mişcări ale lui Saturn, Jupiter ş.a. sunt de fapt consecințe, efecte care nu au apărut decât după ce s-a terminat procesul de formare pe care l-am descris în conferința precedentă.

O altă problemă s-a ivit atunci când am spus că cea de a doua planetă care s-a desprins era actualul Jupiter, cel de al treilea Marte, pe când mai înainte vorbisem de succesiunea în timp a fazelor de Saturn, Soare şi Lună. De fapt, planetele actuale repetă într-un fel vechile etape în decursul celei de a patra faze, cea a Pământului. În epoca când s-a format Saturn, el era singurul care exista. Când a apărut vechiul Soare, condițiile de pe acest corp ceresc erau de aşa natură încât trebuia cu adevărat să-l numim Soare. Dar aceste două întrupări planetare, ajunse la deplina împlinire, n-au lăsat urme. Cu Pământul este cu totul altceva. Faza de Saturn, apoi cea solară, se repetă, dar interiorizarea se continuă şi Jupiter persistă ca un reziduu al repetiției vechiului Soare. Acelaşi lucru s-a întâmplat cu planeta Marte; aceasta este ceea ce a rămas după repetarea vechii Luni. Trebuie deci să considerăm planetele actuale, pe care le vedem acum pe cer, ca formate în cursul celei de a patra etape de evoluție, cea a Pământului. (Bineînțeles că nu putem acum să vorbim de întregul univers în mod amănunțit.)

Ați mai remarcat ceva: vorbind despre Saturn, am spus că era un glob de foc cu o mişcare de rotație, un fel de ou de căldură. Ni-l putem reprezenta chiar aşa. Când acest glob a început să se învârtă, s-a format încetul cu încetul un fel de centură care nu înconjura tot oul, ci era ca o bandă lată. În această centură s-au adunat diferitele corpuri care se formaseră în jur. Această formațiune care încercuia planeta era rezultatul unei legi

cosmice foarte generale. După această lege totul se adună în lungul unui fel de ecuator de centură; ea se manifestă în Cosmos pe toată întinderea pe care o putem vedea prin observație astronomică, căci datorită ei există Calea Laptelui. Dacă vedeti în spațiul ceresc această Cale Lactee ca o imensă eşarfă presărată ici-colo cu stele, aceasta se întâmplă deoarece atunci când există rotație totul se adună într-un fel de centură. De aceea sistemul nostru cosmic nu are de fapt forma sferică care i se atribuie, ci forma unei lentile a cărei centură s-a format la ecuator. Corpurile menite să devină aştri de sine stătători se înşiră în lungul unei centuri de acest fel.

Am văzut că forma şi modul de distribuție a aştrilor care ne înconjoară în spațiu sunt rodul activității entitătilor spirituale, al Ierarhiilor. Căci atunci când vorbim de o condensare a masei globului trebuie să ne dăm seama că această condensare nu se produce de la sine, ci sub acțiunea Ierarhiilor despre care am vorbit. Să ne amintim ce am mai spus: pe când se forma vechiul Saturn, pe când acea uriaşă masă de foc din care a ieşit întregul nostru sistem solar dădea naştere vechiului Saturn, Spiritele personalității parcurgeau stadiul lor „omenesc". Acelaşi lucru îl făceau Arhanghelii sau Spiritele focului în timpul vechiului Soare şi Îngerii în timpul Lunii vechi. Omul a ajuns în acest stadiu pe Pământ. Dar aceasta nu înseamnă că nu a participat la tot ce s-a petrecut mai înainte. Ceea ce numim acum corp fizic era deja în germen la începutul evoluției lui Saturn. El nu era atunci impregnat de un corp eteric, nici de un corp astral, dar era deja alcătuit în aşa fel, încât după ce a trecut prin câteva transformări a putut să constituie un suport pentru actualul spirit omenesc. Foarte încet, puțin câte puțin, acest corp fizic s-a tot dezvoltat în timpul evoluției lui Saturn. În timp ce se forma, trecând de la un semn zodiacal la altul, apăreau unul câte unul primele contururi ale diferitelor părți ale corpului omenesc. Atunci când Saturn s-a găsit sub semnul Leului, a apărut în germen inima; sub semnul Racului s-a schițat cuşca toracică, apoi, sub semnul Gemenilor, s-a conturat conformația simetrică (adică faptul că cele două jumătăți ale corpului sunt pereche). Partea de sus a capului a apărut pentru întâia oară atunci când Saturn se afla sub semnul Berbecului. Germenul organului vorbirii a fost inclus în corp cât timp Saturn se afla sub semnul Taurului. Aşa că în Zodiac se pot găsi forțele generatoare ale fiecărei părți a trupului omencsc.

Iată ce era reprezentat simbolic în vechile Mistere când se desena Zodiacul. Altădată Zodiacul nu era desenat ca fiind alcătuit din forme animale; fiecărui semn al său i se adăuga desenul organului corespunzător: Berbecului capul, Taurului regiunea laringelui, Gemenilor cele doută brațe, adică elementul care exprimă cel mai bine simetria, Racului cuşca toracică, Leului inima şi, continuând aşa, Vărsătorului picioarele mai jos de genunchi, iar Peştilor laba piciorului. Reprerentați-vă un Zodiac astfel desenat, întinzându-se în Cosmos sub forma unei ființe omeneşti, şi veți obține imaginea originii primilor germeni ai corpului fizic al omului, aşa cum l-au creat forțele cosmice, adică cele ale Tronurilor, Heruvimilor si Serafimilor. Din acest uriaş om cosmic - de care vorbesc atâtea legende, atâtea mituri - s-a format, sub multiplele sale aspecte, omul pământean. Amintiți-vă de uriaşul Ymir, care s-a răspândit în întregul Univers; omul microcosmosului a provenit din acel uriaş, din acea gigantică ființă macrocosmică creatoare, care conține în afară ceea ce la omul actual se află în interior. La baza acestor legende se află un adevăr profund, un adevăr care se dezvăluie, mai mult sau mai puțin fragmentar, în funcție de puterea de clarviziune a diferitelor popoare. El străluceşte şi în străvechea înțelepciune care se exprimă în Vechiul Testament: Adam Kadmon al Kabbalei nu este altul decât acest om macrocosmic pe care l-am reprezentat în Cosmos. Numai că trebuie să ne dăm seama de acest lucru.

Tot ceea ce v-am expus până în acest punct culminant reprezentat de noțiunea de om macrocosmic este o doctrină care se referă în realitate la misterele cele mai profunde ale Universului; această doctrină se va răspândi din ce în ce mai mult. Astăzi suntem încă departe de a o înțelege, căci dacă un om de ştiință ar fi ascultat aceste conferințe probabil că ne-ar fi considerat nebuni. Dar ne aflăm în zorii unei epoci în care faptele vor dezminți teoriile clădite de ştiința actuală şi-i vor sili pe oameni să caute calea care ne duce la marile adevăruri ale înțelepciunii originare.

De exemplu, niciodată nu va putea fi descifrată taina a ceea ce numim fecundație şi asupra căreia astăzi se fac atâtea speculații puerile, până nu va fi înțeleasă doctrina omului macrocosmic. Cât este de mică în raport cu Cosmosul celula în interiorul căreia se produce fecundația! Totuşi numai misterele Cosmosului ne permit să explicăm ce se petrece în ea, căci această taină nu poate fi examinată cu instrumentele de cercetare obişnuite. Nu vrem să spunem că cercetările ştiințifice asupra fecundatiei nu-şi au rostul lor; ele sunt cu adevărat meritorii, dar nu sunt decât jocuri de copii față de marele mister de care este vorba şi care se va lămuri doar atunci când va fi recunoscut faptul că răspunsul privind ce se petrece într-un punct se află la nivelul circumferintei. De aceea, în vechile Mistere, Învățătorul spunea: „Dacă vrei să înțelegi punctul, întreabă circumferința, căci în ea se află soluția".

Dacă ne amintim că diferitele corpuri cereşti continuă să se deplaseze chiar după ce au atins punctul cel mai înalt al dezvoltării, deci după ce evoluția lor s-a terminat, vom înțelege noțiunea de Karma a aştrilor. Începând din momentul în care o planetă a ajuns la capătul evoluției entitățile legate de ea trebuie să aibă în vedere dispariția, destrămarea ei în Univers. De exemplu, în ceea ce priveşte vechiul Saturn, se poate spune că până la condensarea totală a acelui glob de căldură evoluția lui a urmat o curbă ascendentă, sau mai degrabă descendentă, pentru că este vorba de o condensare. Începând din momentul când acest vechi Saturn a ajuns la final, el mai există ca atare, dar Spiritele care au contribuit la formarea sa trebuie, în vederea disparitiei sale, să facă bilanțul celor petrecute până atunci, şi aceasta este Karma. Acest lucru nu poate fi evitat; lucrurile trebuie să se destrame aşa cum s-au format. Karma generată în prima jumătate a evoluției se îndeplineşte în cea dea doua jumătate; în această parte a doua a evoluției se destramă ceea ce s-a clădit în prima. Naşterea unei lumi înseamnă naşterea unei Karma; dispariția unei lumi, în sensul larg al cuvântului, înseamnă pentru ea să-şi îndure Karma, să realizeze extincția sa. Aceasta se petrece în mare, dar şi în mic, pentru fiecare planetă în parte, căci pe fiecare dintre ele se repetă cu fidelitate, în linii mari, aceleaşi condiții.

Acelaşi lucru se petrece şi cu popoarele. Să ne gândim la un popor tânăr, în plină dezvoltare, plin de forță, de energie, la care, din etapă în etapă, apar nenumărate manifestări de cultură şi civilizație: acestea ajung la un punct culminant, dar, în acelaşi timp ca o consecință, se acumulează Karma acelui popor. Aşa cum evoluția lui Saturn a pregătit o Karma, ținând seama de ceea ce a fost, un popor îşi acumulează Karma pe măsură ce se dezvoltă civilizația sa. Popoarele care au generat forțele cele mai originale, cele mai influente, au şi Karma cea mai pronunțată.

Peste tot se simte acțiunea entităților conducătoare. Am văzut, vorbind despre Pământ, că o serie de ființe spirituale: Îngeri, Arhangheli, Arhei au coborât pe Pământ pentru a îndruma omenirea, în vremea când ea nu era în stare să se conducă singură, pentru a o ridica la un anumit nivel. Aceste ființe spirituale ajunseseră la perfectiune, la maturitate, în decursul unor epoci anterioare. Or, după ce au dobândit această maturitate şi au coborât în lumea noastră pentru a îndruma popoarele, aceste entități şi-au îndeplinit misiunea şi era rândul altor entități să o preia. Dacă un popor este menit să se înalțe la un

anumit nivel, este nevoie ca fiinţe omeneşti deosebit de evoluate să se ofere de bună voie să servească drept suport unor entităţi spirituale superioare. Doar atunci se va putea realiza ceea ce era prevăzut în planul iniţial, pentru a păşi peste anumite praguri. Iată ce trebuie să se petreacă în acest caz: cei care se oferă să fie conducători spirituali ai popoarelor, cei care vor să împingă civilizaţia dincolo de un anumit prag, trebuie să-şi asume Karma acestor popoare. Această mare lege care îi face să ia asupra lor Karma unor popoare sau neamuri s-a aplicat fiecărei individualităţi cu rol conducător de la un anumit punct încolo. Astfel, de exemplu, Hermes a trebuit să ia asupra lui Karma poporului său, aşa cum se acumulase ea până în epoca lui. Astfel se reflectă, pe fiecare planetă, marile procese cosmice.

Există şi alte imagini, alte reflectări de felul acesta. Am văzut că Tronurile deveniseră Tronuri deoarece din făpturi au devenit făptuitori, trecând astfel de la starea celui care ia la cea a celui care dă. Tronurile au îndeplinit evoluţia lor deosebită în sânul altor sisteme cosmice şi au mers cu ea destul de departe, ca să poată da în dar propria lor substanţă. S-a ajuns la un grad foarte elevat al evoluţiei, atunci când în loc să înmagazinezi pentni tine substanţa Cosmosului poţi să o dai, să o oferi ca jertfă. Şi acest lucru se reflectă în evoluţia omenească. Ce este de fapt evoluţia omenească?

Să ne întoarcem cu gândul spre erele Atlantidei şi Lemuriei, apoi să ne îndreptăm privirile spre viitor: omul şi-a dobândit la început corpurile sale fizic, eteric şi astral, apoi Eul său. Acest Eu acţionează asupra celorlalte elemente, transformând treptat corpul astral în Manas sau Eu spiritual, corpul eteric în Budhi sau Spirit al vieţii, corpul fizic în Atma sau Om-Spirit. Înţelepciunea originară predica odinioară faptul că omul îşi transformă corpul astral în aşa fel, încât la început el nu este decât în parte Manas, dar că acest corp va ajunge până la urmă să fie supus în întregime conducerii Eului. Să luăm un om al cărui corp astral nu a ajuns încă la punctul unde el este transformat în întregime de acţiunea Eului; în această situaţie se află, cu rare excepţii, toate fiinţele omeneşti. Ceea ce omul a transformat deja îl însoţeşte în veci, în timp ce cele care în interiorul său nu sunt încă în puterea Eului se desprind de el ca un fel de coajă astrală, după ce omul a trecut prin faza de Kamaloca, şi se destramă în lumea astrală, unde produc o perturbare importantă, dacă corpul astral a fost plin de sentimente rele, de pasiune. Deci se poate spune că dezvoltarea omului duce la faptul că el lasă din ce în ce mai puţine resturi în lumea astrală. Ceea ce a fost transformat rămâne în Eul său pe veci; va reveni cu el în noua sa întrupare.

Cel care este destul de avansat pentru ca în Kamaloca să nu mai rămână nici un fel de resturi din corpul său astral, şi ca urmare nu mai face rău nimănui pe acest pământ prin ceea ce ar rămâne din corpul său, dobândeşte astfel posibilitatea să vadă în lumea spiritului, căci nu se poate să ajungi la acest nivel fără să obţii o oarecare clarviziune în domeniul astral. Atunci întregul corp astral este spiritualizai; a devenit Eu spiritual, şi sub această formă cu totul nouă el se imprimă în corpul eteric, care devine astfel efigia corpului astral transformat. Aceasta nu implică obligaţia ca şi corpul eteric să fie metamorfozat, decât în măsura necesară pentru a putea primi amprenta a ceea ce a putut fi elaborat în corpul astral. Am descris astfel o fiinţă deosebit de avansată, care şi-a dezvoltat în întregime Eul său spiritual. În înţelepciunea orientală este numit Nirmana-kaya cel care a ajuns la stadiul în care n-a mai rămas nimic din corpul său astral, din „kaya" astral.

Omul poate continua să lucreze, mai întâi asupra corpului său eteric, apoi asupra corpului său fizic. Ce se întâmplă când aceste două corpuri sunt supuse dominaţiei Eului? Când omul nu are numai un Eu spiritual, ci dezvoltă pe Budhi sau Spiritul vieţii în corpul său

eteric, iar apoi acest Budhi marchează corpul fizic cu amprenta sa, s-a ajuns la o nouă etapă în evoluție, un fel de etapă intermediară. Atunci omul nu mai lasă în urma sa nimic din corpul lui eteric. El îl păstrează pentru totdeauna, l-a transformat în Spirit al vieții.

Astfel, omul va deveni din ce în ce mai stăpân pe corpul astral şi pe cel eteric, ceea ce îi va da posibilitatea să le dirijeze în oarecare măsură. Cel al cărui Eu nu stăpâneşte încă corpul său astral, desigur că nu poate să-l dirijeze şi trebuie să aştepte să mai avanseze pentru a putea dispune după voie de el şi pentru a putea să-şi spună: trăind prin Eul meu toate încarnările care m-au învățat să-mi transform corpul astral şi pe cel eteric, am devenit capabil ca, dacă voi reveni pe Pământ, să extrag din substanța astrală şi din cea eterică un nou corp astral şi un nou corp eteric, la fel de perfecte. Acest om va fi atunci în stare să-şi dea ca jertfă propriul său corp astral şi eteric, să le ofere altora. Există astfel de individualități care, devenind stăpânii corpului astral şi al celui eteric, au dobândit posibilitatea de a-şi sacrifica corpurile pentru că au învățat să-şi constituie altele noi, ceea ce şi fac dacă vor să revină pe Pământ. Dar transmit ceea ce au făcut astfel să fie perfect altor personalități, care au de îndeplinit unele misiuni în lumea noastră. În felul acesta, unor oameni dintr-o epocă le sunt încorporate, încredințate, corpurile astrale şi eterice care au aparținut unor personalități dintr-o epocă anterioară. Când se întâmplă aceasta, personalitățile respective nu acționează numai în locul unde au trăit ci, datorită a ceea ce este în ele, pot acționa şi în viitor.

De exemplu Zoroastru, care dobândise stăpânirea corpului său astral, a putut să-l cedeze mai târziu în beneficiul lui Hermes, în perioada de început a civilizației egiptene. Deci o personalitate ca Zoroastru are un corp astral, un „kaya", care nu acționează numai în locul unde trăieşte, ci intervine în evoluția ulterioară, impunând o lege. Astfel de lege valabilă pentru viitor se numeşte Dharma iar Dharma-kaya este un corp de acest fel. Regăsim frecvent aceşti termeni în înțelepciunea orientală; aceasta este explicația care le-a fost dată întotdeauna.

Trecând acum în revistă ceea ce s-a spus în ultimele conferințe, ne putem pune următoarea întrebare: ce înțelegem noi prin termenul „om"? El corespunde unui anumit grad de evoluție. Am văzut că Spiritele personalității deveniseră „oameni" pe vechiul Saturn şi chiar Tronurile au trebuit să parcurgă acest stadiu. Am văzut că omul se dezvoltă, că el trebuie să ajungă la niveluri superioare; am văzut primele etape ale acestei ascensiuni realizate de către Îngeri şi Arhangheli, aceste entități care au putut da ceva ca jertfă. Începutul acestei jertfe în forma sa cea mai elevată l-am întâlnit la Tronuri. Vedem primele licăriri ale unei activități creatoare la cei care au fost mari conducători de popoare şi neamuri, cei care au ştiut să-şi transforme trupurile astfel că au putut să facă să radieze ceva din ele. Aşa cum Tronurile au dat din propria lor substanță, dar în mai mică măsură Nirmana-kaya au dat propriile lor învelişuri unor individualități mai recente, care fără acest aport nu ar fi putut să atingă punctul dorit în dezvoltarea lor.

Există deci două faze ale evoluției: cea în care iei şi cea în care dai, în care creezi. Orice ființă se înalță de la rangul de făptură la cel de creator. Arhaii au devenit „oameni" pe vechiul Saturn, Arhanghelii pe vechiul Soare, Îngerii pe vechea Lună; noi am devenit „oameni" pe Pământ şi aşa vor merge mai departe lucrurile. Vor fi întotdeauna ființe care vor deveni „oameni".

Dar acest lucru va continua la nesfârşit? Va exista mereu o succe-siune de cicluri, Soarele, de. exemplu, reproducând ceea ce exista pe Saturn, doar că apare aici un nou grup de entități, Spiritele focului, care iau locul Spiritelor personalității? Ființele, la început făpturi neputincioase, se vor dezvolta mereu, până la stadiul când vor putea să se

jertfească? Nu, în nici un caz. Se pune într-adevăr o problemă foarte importantă: starea omenească pe care au atins-o Arheii pe Saturn, Arhanghelii pe Soare şi Îngerii pe Lună este comparabilă cu a noastră de pe Pământ? Dacă analizăm, de exemplu, natura Îngerilor, nu vedem în ea altceva decât imaginea a ceea ce vom fi pe Jupiter? Pe Venus vom avea natura Arhanghelilor? Este într-adevăr cazul să ne gândim aşa: ne aflăm pe Pământ, vom atinge stadii superioare, ne vom înălța pe scara Ierarhiilor, dar ființe la fel cu cele ce vom putea deveni există deja, iar starea noastră de acum a fost mai înainte cea a altor Entități? Este într-adevăr aşa? Aceasta este marea întrebare pe care trebuie să şi-o pună fiecare, dacă a urmărit cu atenție aceste conferințe.

Dacă ar fi vorba numai de o „umanizare" care se repetă fără încetare, dacă am fi la fel cu Spiritele personalității de pe Saturn, cu Arhanghelii de pe Soare, Îngerii de pe Lună, aceasta ar putea avea importanță pentru noi, dar pentru Zeii supremi nu ar însemna decât o multiplicare a creației lor; nu s-ar înregistra pentru ei nici un progres deosebit. Ne putem deci întreba dacă nu cumva oamenii, tocmai pentru că au devenit oameni pe Pământ, nu vor evolua într-atât încât să poată să facă ceva ce nu pot face nici Îngerii, nici Arhanghelii, nici Spiritele personalității. Creația a obținut ceva nou pentru că, pe lângă Arhangheli şi Îngeri, a realizat şi făpturi omeneşti? A progresat prin asta? Deoarece a coborât mai jos, omul nu poate oare spera să se înalțe mai sus?

În următoarea conferință ne vom strădui să răspundem la aceste întrebări: Care este rolul omului în Cosmos? Care sunt raporturile sale cu Ierarhiile superioare? Ce loc va ajunge să ocupe în seria de trepte ierarhice?

CONFERINȚA a X-a

Locul omului în Cosmos • Rolul Ierarhiilor spirituale • Entitățile luciferice • Libertatea de acțiune a omului • Acțiunea lui Christos pe Pământ

Düsseldorf, 18 aprilie 1909, seara

Pe lângă problema pusă la sfârşitul conferinței precedente, multe altele ar necesita un studiu mai complet, dar nu este posibil să rezumăm în zece conferințe tot ce ar fi de spus asupra diferitelor lumi. Înainte de a răspunde la această problemă, permiteți-mi să fac câteva observații care se leagă şi de conferința anterioară. Prima dintre acestea se referă la ceva ce este foarte greu, dacă nu chiar imposibil de înțeles pentru gândirea modernă; totuşi este bine să ştim că există. Este vorba de modul în care dispar formațiunile planetare. Aveți în minte o imagine a felului cum s-a petrecut evoluția: entitățile s-au ridicat la un nivel superior şi, ridicându-se, ele au părăsit vechiul lor câmp de acțiune, vechea locuință care le-a dat posibilitatea, pentru un timp, să-şi dezvolte anumite facultăți, lucru pe care altfel nu l-ar fi putut face. În zorii erei pe care o numim lemuriană, omul ajunsese în dezvoltarea sa la stadiul în care el era în posesia a tot ce putuse să păstreze din repetarea stărilor de Saturn, Soare şi Lună. Avea acum ca locuință Pământul, aşa cum se formase acesta chiar în scopul dezvoltării omului. A evoluat, străbătând era lemuriană şi pe cea a Atlantidei, până în epoca actuală, şi se va dezvolta în viitor trecând din încarnare în încarnare. Va veni însă o vreme când el va trebui să părăsească Pământul acesta, care nu va mai avea ce să-i dea, nu-i va mai oferi nici o posibilitate de progres.

Am putea să ne închipuim că atunci când omul va părăsi această planetă ea nu va mai fi decât o grămadă de vechituri, ca un oraş pe care locuitorii săi l-au părăsit. Ştiţi cum arată un astfel de oraş după puţină vreme: devine un morman de ruine, cum putem vedea în cazul oraşelor peste care s-a întins nisipul deşertului. Aşa se întâmplă acum, dar nu aşa se va întâmpla cu Pământul în viitor. Ne putem face o idee de cum va fi acest viitor dacă ne întrebăm ce semnificaţie are de fapt, pentru evoluţia planetei noastre, existenţa unui Leonardo da Vinci, Rafael sau a altor genii. Ce înseamnă, pentru această evolutie, faptul că Michelangelo şi Rafael au creat capodopere minunate, care ne încântă şi astăzi? Poate că unii dintre voi aţi simţit o oarecare strângere de inimă când, privind la Milano *Cina cea de taină* a lui Leonardo da Vinci v-aţi întrebat cât timp va mai rezista această minunăţie. Căci nu trebuie să uităm că dacă Goethe, în timpul primei sale călătorii în Italia, a putut să o vadă încă în toată splendoarea sa, astăzi ea nu mai arată aşa. Pentru cei care vor trăi după noi la un interval egal cu cel care ne desparte pe noi de Goethe, ea nici nu va mai exista*. Este soarta tuturor celor create de oameni, a tot ce se realizează pe plan material. Este ceea ce se va întâmpla chiar cu Pământul, ca şi cu toate creaţiile gândirii omeneşti. Duceţi-vă cu gândul la epoca în care oamenii spiritualizaţi vor fi ajuns în sfere superioare. Gândurile lor – nu numai concepţiile ştiinţifice, care îşi vor pierde orice semnificaţie în trei-patru secole, ci chiar ideile generale care, emanând dintr-un creier omenesc, au în prezent o semnificaţie pe Pământ –, aceste gânduri nu vor avea nici o importanţă pentru lumile superioare; ele au valoare numai pe Pământ. Însă omul va părăsi Pământul. Ce se va întâmpla atunci cu tot ce au creat fiinţele omeneşti de-a lungul mileniilor?

* Celebra frescă a lui Leonardo da Vinci ajunsese într-adevăr la mijlocul acestui secol într-un stadiu foarte avansat de deteriorare. Ea a fost restaurată recent cu mari eforturi (n.red.).

Trebuie să analizăm mai întâi, din punct de vedere spiritual, evoluţia individuală. Leonardo da Vinci s-a înălţat mai sus pentru că a creat. Acesta a fost progresul său personal. Dar marile gânduri, marile impulsuri pe care creatorii plini de forţă le-au imprimat materiei terestre, acestea sunt oare lipsite de importanţă pentru viitorul Pământului? Viitorul va transforma în pulbere tot ce a făcut omul din această planetă? Toate acestea vor dispărea când va înceta existenţa sa? Admiraţi acum Domul din Köln. Într-un timp relativ scurt nu va mai rămâne din el piatră peste piatră; dar faptul că omul a imprimat pietrei această idee de catedrală nu va avea nici o semnificaţie pentru Pământ?

Să facem abstracţie acum de ce iau cu ei oamenii din experienţa lor terestră; să analizăm planeta însăşi. O planetă, în cursul evoluţiei sale, devine de fapt din ce în ce mai mică, se reduce. Este soarta corpului său material, dar aceasta nu este totul, este numai ceea ce este perceptibil pentru ochii fizici şi pentru instrumente materiale. Chiar şi pentru materie există o evoluţie şi dincolo de acest punct. Ne vom ocupa de această evoluţie şi voi ajunge acum la ceea ce vă spuneam că este greu de înţeles, dacă nu chiar imposibil, pentru mentalitatea modernă.

Fapt este că Pământul se tot contractă. Din toate părţile, materia tinde către centru. Ştiu că există o lege a conservării energiei, dar vă spun în cunoştinţă de cauză un fapt cunoscut de toţi ocultiştii, şi anume că, deoarece se contractă din ce în ce mai mult, materia ajunge până la urmă să dispară în neant în centrul Pământului. Dar nu numai atât: particulele materiale, pe măsură ce dispar în centru, reapar la periferie, în mediul înconjurător. Materia dispare într-un punct din spaţiu şi reapare din exterior. Iar atunci când revine ea este purtătoarea a tot ce i-au imprimat fiinţele care au trăit pe planetă, desigur nu sub aspectul lor actual, ci sub cel care rezultă din această transformare. Veţi

revedea Domul din Köln, ale cărui particule materiale au dispărut din centru, revenind la periferie. Nimic, absolut nimic nu se pierde din ceea ce a fost elaborat pe o planetă.

Ceea ce exista la începutul evoluției noastre, chiar înainte de vechiul Saturn, trebuie situat dincolo de Zodiac, în ceea ce înțelepciunea primordială numea Cerul de cristal; în acest cer erau incluse toate acțiunile entităților care aparțineau unei evoluții anterioare. Acolo se afla baza pe care într-un anumit fel au început să creeze noile entități.

Dacă aceste lucruri sunt greu de înțeles pentru inteligența modernă, pentru că ea este obişnuită să nu țină seama decât de elementul material, nu poate concepe că materia poate să dispară dintr-un spațiu tridimensional şi să revină în altă parte, după ce a trecut, în acest răstimp, prin alte dimensiuni. Acestea sunt de neînțeles cât timp rămânem în spațiul tridimensional; trebuie totuşi să înțelegem aceasta în prezent, căci faptele care privesc apariția lumii noastre au multiple fațete şi ceea ce există într-un loc dat este strâns legat, uneori într-un mod foarte complicat, cu ceea ce se petrece în cu totul alt loc al spațiului tridimensional.

Evoluția planetei noastre a început deci cu o repetare a vechiului Saturn. Apoi a avut loc repetarea vechiului Soare, cu formarea lui Jupiter. Atunci când întreaga Creație ajunsese în acest stadiu, toate entitățile care ocupă spațiul cosmic participau la ea. Atât entitățile care ocupă interiorul sistemului planetar, cât şi cele care se află în afara acestui spațiu acționau şi evoluau. Apoi unele dintre acestea, şi de o parte şi de alta, s-au retras. Dacă pe de o parte Jupiter s-a condensat, retragerea anumitor entități a dus la apariția a ceva ce nu avea legătură cu evoluția noastră pe Pământ, adică planeta Uranus şi, în cursul repetării vechii Luni şi formării lui Marte, planeta Neptun. Numele Uranus şi Neptun, desigur, nu au fost alese aşa cum erau cele date în Antichitate, deşi denumirea de Uranus are un sens, pentru că a fost dată într-o epocă în care mai exista o vagă amintire a modului în care trebuie să se facă această alegere. Deci acest nume cuprinde ceea ce se află în afara cercului nostru.

Aceste două planete, pe care astronomia actuală le consideră cu totul asemănătoare cu celelalte, nu sunt prea mult legate de evoluția lumii noastre. Ele fac parte din lumile care au apărut atunci când unele entități, care în perioada lui Saturn mai aveau legătură cu noi, s-au retras şi şi-au clădit locuința în afara sferei noastre. Putem astfel să înțelegem unele fapte privitoare la aceste planete, printre altele mişcarea sateliților lor.

Am schițat astfel formarea sistemalui nostru solar.

Dar ce legătură există cu adevărat între om şi entitățile din Ierarhiile superioare care l-au precedat pe drumul umanizării? Să începem cu cele mai elevate, Serafimii, Heruvimii şi Tronurile; caracterizându-le, ne vom putea da seama mai bine ce este ființa omenească. Dacă ne ridicăm mai sus de domeniul Serafimilor, intrăm în cel al Trinitătii divine. Ceea ce deosebeste Serafimii, Heruvimii si Tronurile de toate celelalte entități din Univers este faptul că ele „îl cunosc pe Dumnezeu în chip nemijlocit". Ceea ce omul tinde să atingă prin dezvoltarea sa, ele îl au în veşnicie. Noi trebuie să plecăm de la ceea ce suntem astăzi, să ne întărim prin cunoaştere, voință etc., ca să ne apropiem tot mai mult de Divinitate; ea va fi din ce în ce mai prezentă pentru noi. Dar această Divinilate este încă ascunsă pentru noi, şi prin aceasta ne deosebim de Serafimi, Heruvimi şi Tronuri. De la începuturile evoluției noastre, aceste entități superioare, cele mai sus-puse dintre Ierarhiile spirituale, înconjoară Sfânta Treime, se bucură de vederea ei. Este extrem de important să ştim că aceste entități, de când există, şi chiar prin faptul că trăiesc, îl contemplă pe Dumnezeu. Ceea ce fac, ceea ce îndeplinesc, este rezultatul acestei

contemplări; Dumnezeu o face prin ele. N-ar putea să acționeze altfel decât o fac, căci contemplarea Divinității este o forță atât de puternică, are un efect atât de mare asupra acestor entități, încât acestea îndeplinesc cu o siguranță absolulă, sub un impuls direct, ceea ce le însărcinează Divinitatea să facă. Nimic la ele nu este de domeniul judecății, al reflecției. Pentru ele totul este viziunea poruncilor dumnezeieşti, de unde le vine imboldul să realizeze ceea ce au contemplat. Ele văd Divinitatea sub aspectul ei real, originar, aşa cum este. Ele nu se consideră decât executante ale voinței, ale înțelepciunii divine. Aşa este Ierarhia cea mai înaltă.

Când este vorba de Ierarhia care urmează după aceasta, cea a entităților pe care le numim Dominări sau Spirite ale înțelepciunii, Virtuți sau Spirite ale mişcării şi Puteri sau Spirite ale formei, nu mai putem spune că aceste spirite au o viziune la fel de directă asupra Divinității. Ele nu-l văd pe Dumnezeu aşa cum este El, ci doar prin manifestările sale, prin revelația chipului, feței sale, aş îndrăzni să spun. Desigur, pentru ele este evident că este chipul Divinității; ca şi Serafimii, Heruvimii şi Tronurile, primesc de la El direct impulsul care îi face să asculte revelațiile divine, dar acest impuls, cu toate că este direct, nu mai este atât de puternic. Nu este cu putință ca Serafimii, Heruvimii şi Tronurile să refuze îndeplinirea poruncilor lui Dumnezeu; aşa ceva este de neconceput, căci ei se află foarte aproape de Dumnezeu; de asemenea, este exclus ca acest al doilea grup ierarhic să facă ceva ce nu a fost indicat de Divinitate.

A trebuit deci, pentru ca evoluția cosmică să meargă mai departe, ca ceva cu totul deosebit să intre în joc. Atingem aici un domeniu care a fost întotdeauna greu de înieles pentru oameni, chiar pentru cei care s-au ridicat la un anumit nivel în cadrul înțelepciunii Misterelor. În vechile Mistere, se încerca să se ajungă la înțelegerea acestui lucru în felul următor: ajuns la un anumit grad de inițiere, discipolul era pus în fața unor puteri duşmănoase, cu aspect înspăimântător şi crud, care sub ochii lui înfăptuiau lucruri groaznice. Cei care făceau aceasta erau chiar preoții, înțelepții, purtând măşti. Pentru ca ei să treacă prin încercările necesare trebuia ca preoții să se deghizeze astfel în figuri demonice, în ființe care fac lucrurile cele mai cumplite pe care şi le poate imagina cineva. De ce? Pentru a arăta celui care trebuia să fie inițiat în ce măsură se poate îndepărta evoluția de linia dreaptă, i se arăta inițiatul, preotul, sub masca celui Viclean, celui Rău. Trebuia să aibă iluzia că se află în prezența Răului, şi doar când se scoteau măştile iluzia sa se risipea. Înțelegea atunci că a fost pus la încercare. Pentru a-l întări, a-l înarma împotriva Răului, acesta era reprezentat sub aspectul cel mai înfricoşător. Aceasta nu era decât o reconstituire a ceea ce se petrecuse în decursul evoluției cosmice.

În perioada intermediară între formarea lui Jupiter şi cea a lui Marte, unele dintre entitățile care aparțineau sferei Virtutilor au fost, ca să zicem aşa, „declasate", aşezate în aşa fel în cursul evoluției, încât în loc s-o facă să înainteze, ele i-au pus pierdici. Este ceea ce am descris sub numele de „lupta din ceruri". Ierarhiile care conduc Universul, văzând că scopurile evoluției n-ar fi fost atinse niciodată dacă aceasta mergea în linie dreaptă, au hotărât să introducă în ea ceva nou, mai amplu.

Gândiți-vă că trebuie să împingeți o roabă. Pentru ca ea să înainteze trebuie să folosiți o anumită forță. Dacă roaba ar fi încărcată mai tare, efortul vostru ar fi mai mare, dar prin aceasta forța s-ar mări. Dacă Divinitatea ar fi lăsat evoluția cosmică aşa cum era după vechiul Soare, omenirea s-ar fi dezvoltat, dar ea a devenit mult mai puternică prin faptul că a întâlnit piedici în cale. Deci a fost spre binele omenirii faptul că o parte dintre Dynamis au fost abătute de la calea normală. Aceste Dynamis nu erau rele; nu trebuie să le considerăm rele şi putem spune chiar că ele s-au sacrificat, opunându-se astfel evoluției, frânând-o. Ar putea fi numite divinităii ale obstacolelor, în sensul cel mai

general al cuvântului. Din acest moment a devenit posibil tot ceea ce s-a realizat apoi. Cu toate că nu erau rele în sine, cu toate că au stimulat evoluția dezlănțuind furtuna în sânul ei, aceste Dynamis declasate au fost cele care au declanşat Răul, căci Răul îşi are originea în această furtună.

Evoluția acestor entități „întârziate" a fost desigur cu totul alta decât cea a fraților lor. Activitatea lor total diferită a avut ca urmare că ele au fost, ca să zicem aşa, cele care i-au ispitit pe Îngeri în decursul evoluției lunare. Atunci îngerii treceau prin stadiul lor omenesc. Unii dintre ei, văzând efectul pe carc îl au „piedicile" în Univers, şi-au zis: am putea încerca să învingem aceste obstacole şi să ne cufundăm în străfundurile curentului evoluției lunare, dar nu vom face asta, deoarece preferăm să rămânem lângă zeii cei buni. Deci, într-o anunută perioadă a vechii Luni, aceşti Îngeri s-au smuls de sub influența spiritelor Dynamis, care frânau dezvoltarea lunară. Alți Îngeri însă şi-au zis, dimpotrivă: să nu-i urmăm pe aceştia. Dacă ne retragem, evoluția nu şi-ar mai urma cursul; nu s-ar mai întâmpla nimic nou. Căci datorită acestor obstacole a apărut un nou element în această perioadă.

Îngerii care nu voiau să participe la ceea ce urma să se întâmple, cei care nu voiau să fie atinşi de nimic inferior, s-au retras de pe Lună şi s-au alălurat ființelor care trăiau în Soare; nu s-au mai interesat de ce se întâmpla pe Lună, unde apăruseră piedicile. Alții, dimpotrivă, s-au cufundat aici şi au acceptat tot ce făcea parte din vechea Lună, inclusiv faptul că se producea o condensare a corporalității lor. Au trebuit să se „întărească" mai mult decât ar fi fost cazul, dacă nu erau aceste schimbări. Deci au resimțit chiar şi în corpul lor consecințele celor făptuite de Dynamis. Dar nu trebuie să uităm nici o clipă că acțiunea realizată de acestea făcea parte din planul cosmic divin. De aici a rezultat şi o altă consecință: atunci când evoluția lunară a fost înlocuită de cea terestră şi totul s-a repetat în oarecare măsură, entitățile care se cufundaseră din plin în curentul vieții lunare rămăseseră în urmă față de cele care refuzaseră aceasta, iar altele, şi mai rămase în urmă, au fost atrase într-o evoluție regresivă. De aceea, în faza terestră, există Îngeri mai avansați şi alții care nu au progresat în aceeaşi măsură. Primii s-au ataşat de om în epoca în care, în Lemuria, el devenise destul de matur ca să primească Eul şi i-au dat posibilitatea să aleagă, ca să zicem aşa, înălțarea chiar de atunci în lumile spirituale, posibilitatea să nu mai participe la cele care fuseseră încorporate în evoluție din faza lunară. Cât despre entităiile rămase în urmă, pe care le numim luciferice, ele au acționat asupra corpului astral al omului - ele nu puteau să atingă Eul - şi i-au infuzat toate consecințele „luptei din ceruri". Deşi rostul lor fusese să creeze obstacole, acțiunea lor a provocat prin consecințele ei în corpul astral al omului posibilitatea greşelii şi a Răului. Dar în acelaşi timp omul are şi posibilitatea de a se ridica prin propriile forțe deasupra greşelii şi a Răului.

Entități de nivelul acestor Dynamis care aparțin celei de a doua Ierarhii n-ar fi avut niciodată posibilitatea să devină rele prin ele însele; ele au trebuit să fie „declasate". Doar începând de la a treia Ierarhie şi mai ales de la ființele cele mai apropiate de om - Îngerii - a fost posibil să urmezi sau nu puterile care trag înapoi. Pe cei care s-au împotrivit, îi vedem reprezentați în toate imaginile care simbolizează izbânda din ceruri şi care reprezintă de fapt ce s-a petrecut în timpul Lunii vechi, epocă în care omul a progresat în aşa măsură, încât a primit un corp astral şi a ajuns astfel în starea de „om-animal". Îngerii care rămăseseră „buni" au părăsit atunci vechea Lună, s-au retras, şi această imagine s-a păstrat în multiple forme în sufletul omenesc. Iată ce însemna la origine lupta Sfântului Arhanghel Mihail cu Balaunil. Dar aceasta a supraviețuit în mod izbitor şi în imaginea taurului lui Mithra. Nu trebuie să deducem de aici că acei îngeri s-au sustras de la datoria

lor; ei sunt prezentați ca un ideal pentru viitor, ca prefigurând ascensiunea în lumi spirituale. Noi am coborât pe Pământ şi împreună cu noi şi alte ființe care au urmat spiritele Dynamis ale obstacolelor. Trebuie acum să transformăm prin activitatea noastră ceea ce am primit în felul acesta; pentru ca să ajungă la nivelul lumii spirituale; trebuie, înălțându-ne, să devenim ca şi Arhanghelul Mihail, învingători ai Balaurului sau Taurului. Căci orice simbol de felul acesta trebuie interpretat în aceste două feluri.

Deci numai datorită faptului că unele Dynamis au rămas în urmă i s-a dat omului posibilitatea să atingă prin sine însuşi ținta la care cei mai înalți Serafimi nu pot ajunge prin propriile puteri. Acesta este un aspect esențial. Serafimii, Heruvimii şi Tronurile nu pot face altceva decât să urmeze impulsurile date de Divinitate. Dominările şi, de altfel, cea de a doua Ierarhie în ansamblul său, nu pot nici ele să acționeze în alt fel. Chiar acele dintre Dynamis care au stat în calea evoluției nu puteau face altceva decât să asculte de Divinitate. Chiar în ceea ce putem numi originea Răului, n-au făcut altceva decât să îndeplinească voința Divinității care, pe această cale ocolită, a dorit să întărească Binele. Să coborâm acum mai jos de Dynamis; nici Puterile sau Exousiai n-ar fi putut să devină rele prin sine; tot aşa şi în cazul Spiritelor personalității, ca şi al Arhanghelilor; când aceştia erau „oameni" pe vechiul Soare, spiritele Dynamis nu fuseseră încă „declasate"; nu au avut ocazia să se facă răi. Îngerii au fost primii care au avut această posibilitate, pentru că ea a apărut pentru prima dată în era lunară. „Lupta din ceruri" a avut loc în intervalul dintre vechiul Soare şi vechea Lună. Dintre Îngeri, unii nu s-au oprit la posibilitatea de a face rău, nu s-au lăsat ispitiți de forțele care puneau piedici şi au rămas legați de ordinea normală. Astfel, toate entitățile din Ierarhiile spirituale aflate mai presus de Îngeri, şi chiar unii dintre aceştia, nu au făcut altceva decât să se conformeze voinței divine; nu aveau nici o posibilitate de neascultare.

Ajungem deci acum să distingem două categorii de Îngeri. Sunt mai întâi cei căzuti în urma spiritelor Dynamis în timpul „luptei din ceruri", pe care, datorită acțiunii lor ulterioare, îi numim „luciferici". Aceştia au acționat asupra corpului astral al omului în decursul evoluției terestre şi i-au dat omului, pe lângă posibilitatea de a face rău, şi pe cea de a se dezvolta prin propria sa voință liberă. Deci în întreaga serie a Ierarhiilor, doar oamenii şi o parte dintre Îngeri au posibilitatea de a fi liberi. Această posibilitate a existat şi pentru Îngeri, dar s-a confirmat într-adevăr în cazul oamenilor.

Este drept că atunci când omul a coborât pe Pământ,el a trebuit mai întâi să cadă în puterea spiritelor luciferice, care au impregnat corpul lui astral cu forțele lor; de aceea, Eul său a fost atât de intens aspirat de această putere luciferică încât, în era Lremuriei, în cea a Atlantidei şi chiar mai târziu, acest Eu a trăit încă învăluit într-un nor produs de influența lui Lucifer. Omul nu a scăpat de primejdia de a fi învins de aceste forțe degradatoare decât pentru că unele entități l-au luat sub protecția lor. Unii dintre Îngerii rămaşi în înălțimi şi unii Arhangheli s-au încarnat în anumiți oameni, pentru a le fi călăuze. Aşa au mers lucrurile până în clipa când s-a petrecut ceva absolut excepțional: o ființă care era legată numai de existența solară a ajuns să poată să pătrundă nu numai în corpul fizic, eteric şi astral al omului, aşa cum au făcut-o entitățile de care am vorbit până acum, ci chiar în Eul său.

V-am spus că, în timpuri foarte vechi, unele entități spirituale coborau în lumea noastră şi însuflețeau corpurile fizice, eterice şi astrale ale oamenilor. Dar acum era vorba de o ființă omenească care a primit în sine o entitate, cea mai înaltă dintre toate, o entitate care, legată până atunci de evoluția solară, a intervenit, inspirând acea făptură omenească până în adâncul Eului său.

Eul îşi găseşte expresia fizică în sânge. Aşa cum sângele este expresia materială a Eului, căldura sângelui, focul din sânge, ca o rămăşiță a vechiului foc saturnian, este expresia Eului în elemente. Marea Ființă de care vorbim s-a manifestat fizic în două feluri. Mai întâi în foc. El i s-a revelat lui Moise în Rugul de foc şi în fulgerele de pe Sinai, căci ființa care a putut mai apoi să pătrundă în Eul unui om este aceeaşi cu cel care i-a vorbit lui Moise din Rugul în flăcări, în fulgerele şi tunetele de pe Muntele Sinai. După ce şi-a pregătit astfel venirea, el a putut să intre într-un trup prin care circula sânge, trupul lui Iisus din Nazaret. Şi astfel entitatea solară a pătruns într-o ființă pământeană. De atunci, cu cât Eul omenesc se pătrunde, este saturat de forța care a intrat în el în acea epocă, cu atât mai mult dobândeşte capacitatea de a se înălța prin propriile forțe deasupra tuturor influențelor care pot să-l tragă în jos. Ființa care pătrunde în felul acesta până în Eu este de fapt de cu totul altă natură decât entitățile spirituale care coborâseră mai înainte pe Pământ pentru a însufleți corpul fizic, eteric şi astral al omului.

Să ne gândim, de exemplu, la străvechii Rishi. În corpul lor eteric trăia, am mai spus-o, spiritul unei entități superioare. Ei moşteniseră de fapt acest corp eteric de la marii lor precursori din Atlantida, în care trăise acea entitate. Ei nu puteau să urmărească prin corpul lor astral şi prin Eul lor ceea ce le venea prin inspirație din corpul lor eteric. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi în epocile următoare: când unii oameni erau inspirați astfel, în ei exista întotdeauna un fel de forță superioară, ceva care s-ar putea spune că îi poseda. Ei erau într-un fel scutiți de destinul omenirii – de a fi lăsată să se descurce singură –, pentru a putea deveni mai buni sub influența unei entități superioare. Acest lucru s-a petrecut cu toți fondatorii de religii: în ei s-a întrupat o entitate care nu participase la „lupta din ceruri", astfel că ei nu erau lăsați fără îndrumare.

În persoana lui Christos a apărut însă o entitate de cu totul altă natură, o ființă care de la început nu a vrut să îi împingă în nici un fel pe oameni să vină spre El - şi acest lucru este esențial. Urmăriți felul în care s-a răspândit creştinismul şi veți avea dovada vie a faptului că în timpul vieții sale Christos nu a făcut ceea ce au făcut mai târziu creştinii. Gânditi-vă la întemeietorii religiilor din Antichitate. Aceştia au fost mari Învățători; începând dintr-un moment al vieții lor au început să predice şi predicile lor acționau cu putere asupra celor din jur. Dar Christos a acționat îndeosebi prin predici? Dacă credem că acestea reprezintă esențialul, înseamnă că nu-l înțelegem. Christos a acționat în primul rând nu prin predici, ci prin ceea ce a făcut, adică prin moartea sa, care este cea mai importantă dintre acțiunile sale. Christos a îndeplinit un act al cărui efect s-a răspândit în lume după ce el nu a mai fost prezent într-un corp fizic. Aceasta este marea diferență dintre acțiunea lui Christos şi cea a altor întemeietori de religii. Această diferență nu prea este înțeleasă, dar este esențială.

Învățăturile creştine, ceea ce este propovăduit de religia creştină, se pot regăsi fără discuție şi în alte sisteme religioase. Dar oare creştinismul acționează numai prin conținutul doctrinei sale? Cel care a făcut atât de mult pentru răspândirea creştinismului, Apostolul Pavel, s-a sprijinit pe această doctrină? Conținutul Evangheliilor este ceea ce a făcut ca Saul să devină Apostolul Pavel? El i-a prigonit pe discipolii lui Christos până în ziua când Cel care a murit pe cruce i s-a arătat printre nori, până în ziua în care el însuşi, Pavel, a avut experiența ocultă, personală, a sa proprie, a faptului că Christos este viu. Impulsul pe care l-a primit vine de la actul morții pe cruce. Alte sisteme religioase se bazează pe doctrina lor, care poate să se potrivească cu doctrina creştină, dar creştinismul se bazează mai puțin pe o doctrină şi mai mult pe un fapt. Iar acest fapt este de asemenea natură încât el nu influențează decât pe cel care primeşte de bună voie această influență, ceea ce înseamnă că această influență nu contravine deplinei libertăți a Eului său. Căci nu

este de ajuns numai prezența lui Christos în corpul astral al omului; pentru a fi cu adevărat înțeles el trebuie să pătrundă în Eu şi acesta trebuie să se hotărască în mod liber să-l primească. Or, atunci când Eul se uneşte astfel cu Christos el primeste în sine nu numai o învățătură, ci o realitate, o forță divină. Oricâte dovezi s-ar aduce că toate învățăturile creştine se găseau deja în alte religii, aceasta nu are nici o importanță, pentru că esențial este ceva ce nu se poate obține decât prin înălțare liberă în lumile superioare. Nimeni nu poate primi în sine puterea lui Christos decât printr-o hotărâre liberă, un act liber care a devenit posibil datorită menirii omului de a deveni om pe Pământ.

Îngerii căzuți, care, ca ființe luciferice, participă la viața Pâmântului, sunt în cu totul altă situație. Ei ar fi trebuit în realitate să devină oameni pe Lună; ei au rămas în urmă în dezvoltarea lor şi de aceea pot să intervină asupra corpului astral al omului, dar în epoca noastră nu pot să ajungă la Eul său. În timpurile Lemuriene, aceste entități luciferice s-au infiltrat din toate părțile în corpul astral al omului, exercitând acolo o acțiune care apare în om sub forma pasiunilor inferioare. Tot ceea ce împinge pe om în greşeală şi spre rău îşi are sediul în corpul astral, unde a fost sădit de spiritele luciferice. Dacă aceste spirite n-ar fi facut asta, omul n-ar fi avut niciodată posibilitatea să se înşele sau să facă rău; ar fi ajuns în sfera înaltă în care şi-ar fi primit Eul fără să fie atins de nici o influență potrivnică. Marii îndrumători ai omenirii l-au apărat totuşi pentru a nu cădea prea jos.

Atunci a cohorat pe pământ Christos. Sa ne gânditn că un om îl primeşte în sine, fără nici o constrângere pe Christos. Acesta este un caz ideal, căci creştinismul este numai la începuturile sale; dar să presupunem că acest lucru se înfăptuieşte. Dacă acest Eu este destul de avansat pentru ca forța lui Christos să-l impregneze, aceasta radiază păna în corpul său astral. Ea acționează din interior asupra acestui corp astral căruia spiritele luciferice i-au inoculat germenii răului. Ce se va întâmpla mai departe? Eliminând cu ajutorul lui Christos, numai cu acest ajutor, ceea ce îi vine de la Lucifer, omul va elibera treptat puterile luciferice. Va veni o vreme când spiritele luciferire care pentru binele omului, pentru a-i asigura libertatea, au trebuit să râmână pe Lună la un nivel inferior de dezvoltare şi deci nu au putut sa-l cunoască pe Christos, îl vor cunoaşte şi vor fi mântuite. Omul îl va mântui pe Lucifer, dacă primestc în el forța lui Christos şi prin acetsta devine mult mai puternic. Să presupunem, în adevăr, că omul nu ar fi primit ceea ce i-a dat Lucifer: forța lui Christos ar fi strălucit, dar nu s-ar fi izbit de forțele luciferice, şi omului nu i-ar fi fost cu putință să se înalțe spre Bine, Adevar, Înțelepciune, până la culmile pe care poate ajunge dacă învinge aceste puteri potrivnice.

Astfel omul ne apare ca făcând parte din şirul Ierarhiilor, dar deosebindu-se în mod esențial de toate celelalte. Situația lui este cu totul alta decât cea a Serafimilor, Heruvimilor, Tronurilor, decât cea a Dominărilor, Virtuților şi Puterilor, ca şi de a Spiritelor personalității, a Arhanghelilor şi a unei părți a Îngerilor. El îşi poate spune, privind în viitor: sunt menit să caut, în adâncul sufletului meu, impulsurile care determină acțiunile mele, să le primesc nu din contemplarea Divinității, aşa cum fac Serafimii, ci din adâncurile ființei mele. Christos este un Dumnezeu care acționează în aşa fel, încât impulsurile sale nu trebuie urmate necondiționat, ci doar prin faptul că sunt înțelese în deplină libertate. Acest Dumnezeu nu se împotriveşte niciodată dezvoltării individuale şi libere a Eului într-un sens sau altul. Christos a putut spune, dând acestor cuvinte sensul cel mai înalt: „Veți cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi" (Evanghelia după Ioan, 8, 32). Cât despre ființele luciferice din Ierarhia care a precedat-o pe a noastră, care au avut posibilitatea să facă rău, ele vor fi din nou eliberate, salvate de forțele omului.

Toate acestea ne arată că de fapt evoluția cosmică nu face decât să se repete, dar că intervine aici un element nou. Căci o „umanizare" așa cum a trăit-o omul nu a mai existat înainte, nici pentru Îngeri, nici pentru Arhangheli, nici pentru Arhei. Omul are de îndeplinit în lume o misiune cu totul nouă, pe care am prezentat-o acum. El a coborât pe Pământ pentru a îndeplini această misiune, iar Christos a venit sa-i dea ajutor în mod liber, nu ca un Dumnezeu care domnește din înălțimi, ci ca „cel dintâi născut" dintre cei mulți. Doar așa putem înțelege pe deplin rangul, importanța omului în sânul Ierarhiilor. Înălțându-ne privirile spre splendoarea, spre maiestatea Ierarhiilor superioare, ne putem spune: ele sunt atât de înalte, atât de înțelepte, atât de bune, încât nu pot să părăsească niciodată calea cea dreaptă; dar marea misiune a omului este să introducă libertatea în lume și, odată cu ea, ceea ce se numește în adevăratul sens al cuvântului Dragoste. Căci dragostea nu e posibilă fără libertate. O ființă care trebuie să urmeze un impuls nu-l poate da la o parte, dar cel care ar fi putut să nu-l urmeze este împins să o facă din dragoste. Dragostea și libertatea sunt doi poli inseparabili. Deci, dacă dragostea a pătruns în Cosmos, aceasta s-a datorat libertății, adică a devenit posibilă pe de o parte prin Lucifer și pe de alta prin cel care trebuia să-l învingă pe Lucifer, mântuindu-i pe oameni: Christos.

Pământul este astfel universul dragostei și al libertății și este important ca oamenii, fără ca prin aceasta să-și piardă modestia, să știe să caracterizeze Ierarhiile în felul următor - așa cum a făcut-o întotdeauna esoterismul occidental: Serafimii, Heruvimii și Tronurile ascultă direct de impulsurile de la Divinitate; Dominările, Virtuțile și Puterile sunt atât de dependente de aceste Ierarhii încât a fost nevoie ca unele ca unele din ele să fie „declasate", pentru ca evoluția să poată progresa până la om. Nici Arheii, nici Arhanghelii nu pot să înșele sau să facă rău prin propria lor voință. De aceea aceste Ierarhii superioare au fost numite „trimiși, mesageri", pentru a arăta că ele nu acționează numai prin propria lor voință, ci ascultă de porunci venite de sus. Dar în oameni se zămislește o Ierarhie care va executa propriile ei porunci. În viitoarele etape pe Jupiter, Venus și Vulcan omul se va desăvârși în asemenea măsură încât va ajunge să poată să-și realizeze propriile impulsuri. Nu a ajuns încă în acest stadiu, dar va ajunge. Atunci, în șirul Ierarhiilor, el o va alcătui pe cea a Spiritelor libertății sau dragostei, adică cea de a zecea Ierarhie, care este încă în curs de dezvoltare, dar care totuși face parte din Ierarhiile spirituale.

În Univers, lucrurile nu se repetă identic: de fiecare dată când un ciclu s-a terminat, se introduce un element nou și întotdeauna Ierarhia care trece prin faza de „umanizare" este cea care are misiunea să integreze acest element în desfășurarea evoluției.

Am încercat astfel să înțelegem menirea omului în Cosmos; am căutat care este semnificația omului - acest punct pierdut în Univers -, pornind de la circumferință, după cum o cere doctrina Misterelor. În felul acesta cunoașterea se bazează pe realitate. Orice Știință spirituală autentică este reală, concretă, deci din ea reiese direct imaginea Cosmosului și a Ierarhiilor spirituale.

Ne aflăm în centrul Universului. Tot ceea ce ne înconjoară își pierde semnificația pentru noi, căci ne dăm seama că lumea exterioară, cea a simțurilor, nu ne ajută să-i dezlegăm tainele. Este ca și cum totul s-ar concentra într-un punct. Dar în acest caz circumferința cercului ne dă soluția acestei taine cosmice, în mod tot atât de real ca și materia însăși, imagine și simbol al spiritului. Materia se strânge, dispare în punctul central și reapare la periferie. Acesta este adevărul. Iar cunoașterea noastră este reală atunci când ni se înfățișează ca un proces de zidire a întregului Univers. Atunci ea nu mai este o simplă speculație; atunci ea ne vine din Cosmos. Să simțim deci cu întreaga noastră ființă că

înțelepciunea trebuie să fie un ideal pornit de la marginile Cosmosului, care ne dă tăria să ne îndeplinim propriul nostru destin, să realizăm marele ideal pe care îl concepem pentru Univers şi, mai aproape de noi, pentru făptura omenească.

Răspunsuri date de R. Steiner la întrebările cursanților

Düsseldorf, 21 aprilie 1909

C.: — Ați vorbit despre „sfere ale puterilor". Aceasta înseamnă că ar trebui să concepem spațial Ierarhiile spirituale?

R.S.: — Se poate spune despre viața omului că se desfăşoară în spațiu; spațiul însuşi trebuie să ni-l reprezentăm – din punct de vedere ocult – ca rezultatul unei creații. Această creație a avut loc înainte de intervenția şi de lucrarea Ierarhiilor celor mai înalte; trebuie deci să luăm în considerare existența spațiului. Însă nu trebuie să ne reprezentăm spațial înalta Trinitate, căci spațiul este creația Sa. Trebuie să ne reprezentăm entitățile spirituale ca nonspațiale; spațiul este ceva creat, dar activitatea Ierarhiilor în lumea noastră este limitată în spațiu, ca şi cea a oamenilor.

C.: — Noțiunea de timp poate fi aplicată proceselor spirituale?

R.S.: — Bineînțeles, dar în cazul omului procesele spirituale cele mai elevate fac să se nască gânduri care se desfăşoară în afara timpului. Activitatea Ierarhiilor este atemporală. Este greu să vorbim despre apariția timpuiui. Cuvântul „apariție" include deja conceptul de „timp". Ar trebui mai degrabă să spunem „natura timpului", iar despre aceasta nu este uşor să ne pronunțăm. Dacă toate făpturile s-ar fi aflat la acelaşi nivel de dezvoltare, timpul n-ar fi existat. Cooperarea dintre entitățile inferioare şi entitațile superioare duce la apariția timpului. În netemporal sunt posibile diferite grade de evoluție; acțiunea lor reciprocă dă posibilitatea existenței timpului.

C.: — Dar conceptul de evoluție?

R.S.: — Acest concept cuprinde totalitatea lumilor; dar nu şi Divinitatea.

C.: — Ce diferență este între entitățile luciferice şi cele ahrimanice sau mefistofelice?

R.S.: — Cele din a doua categorie doresc răul cu mai multă intensitate, cu mai multă forță. Aceste două feluri de entități provin din Ierarhii diferite. La începutul evoluției, acestea erau cam la acelaşi nivel, apoi unele dintre ele au rămas în urmă. Gradele de evoluție se întrepătrund. Entitățile ahrimanice pătrund mai adânc în domeniul răului şi provin din mai multe Ierarhii; unele au rămas în urmă pe Soare, altele pe Lună; cele dintâi au avut posibilitatea să recupereze această întârziere pe Lună, celelalte pe Pământ şi aşa mai departe. Entitățile ahrimanice sau mefistofelice se află, în Ierarhia răului, fie mai sus fie mai jos de cele luciferice; ele provin din şirul de Ierarhii de la Arhangheli până la Dynamis.

C.: — Ființele elementale pot deveni oameni?

R.S.: — Există ființe care s-au născut datorită faptului că unele entități superioare nu şi-au dezvoltat toate elementele lor; acestea s-au desprins şi au devenit elementali. Există legiuni, cete întregi de astfel de ființe. Durata vieții lor este foarte diferită. În general au o

evoluție descendentă şi treptat îşi pierd ființa; nu poate fi vorba de o evoluție care să le permită transformarea în oameni.

C.: — De ce v-ați referit atât de puțin la doctrina hindusă atunci când ați vorbit despre corpul eteric?

R.S.: — Ceea ce am spus face parte din doctrina ocultă în ansamblul ei. Aceasta nu este numai „hindusă", aşa cum nu există nici o „teosofie hindusă". Am utilizat în expunerile mele terminologia comună întregii doctrine oculte.

C.: — Elohimi se află mai presus de cele nouă Ierarhii?

R.S.: — Elohimii sunt entități care, atunci când Soarele s-a despărțit de Pământ şi de Lună, au rămas unite cu Soarele; fac parte din Ierarhia numită Puteri sau Spiritele formei, şi din Ierarhiile superioare. Elohim este o denumire generală dată ființelor solare; la vremea respectivă ele au ales Soarele ca locuință, nu ca domeniu de acțiune. Christos, cel mai înalt dintre Elohimi, este Regentul lor. Dar el nu aparține Ierarhiilor, ci Sfintei Treimi. Christos este o Ființă atât de puternică, încât influența lui se exercită asupra întregului sistem solar.

C.: — Cum va fi întoarcerea lui Christos?

R.S.: — A doua venire a lui Christos va fi un fapt real; va avea loc atunci când o mare parte a omenirii va fi destul de avansată ca să-l poată recunoaşte pe Christos sub forma în care va apărea, şi astfel acest eveniment va aduce ceva omului. Căci despre asta este vorba: trebuie ca un număr cât mai mare de ființe omeneşti să fie în stare să-l recunoască.

C.: — Ce ne puteți spune despre Asuras?

R.S.: — Asuras – cei răi – sunt entități a căror dorință de a face rău este cu o treaptă mai sus față de ființele ahrimanice şi cu două trepte mai sus de cele luciferice.

C.: — Cum ne putem apăra de magia neagră?

R.S.: — Cel mai bun lucru este să-ți păstrezi libertatea, să-ți foloseşti în mod sănătos puterile de judecată, să te bazezi pe rațiune. Dacă avem grijă de asta, nu ne pândeşte nici o primejdie de acest gen şi deci nu avem nevoie să ne apăram. Desigur că astăzi, când s-a raspândit atât de mult credința oarbă şi mania de a face tot felul de experiențe într-o stare nebuloasă de conştiență, intruziunea forțelor magiei negre se poate produce cu mare uşurință. Este necesar să te protejezi de ele atunci când ai atins un anumit grad de dezvoltare ocultă. Un antrenament ocult bine gândit, care are ca scop armonizarea forțelor sufleteşti, asigură deja o protecție împotriva agresiunilor de acest fel. Dar nu există o regulă generală.

C.: — Se constată vreo diferență între sufletul-grup al albinelor, cel al furnicilor şi cel al coralilor?

R.S. — Bineînțeles – există numeroase diferențe de grad. Sufletul-grup al stupului este o entitate foarte înaltă, superioară celei a furnicilor; este atât de înaltă, încât se poate zice că este în avans față de celelalte sub raport cosmic. A ajuns la un nivel de evoluție pe care omul îl va atinge doar pe Venus. Trebuie considerat ca un copil care s-a născut înainte de termen; el se înalță deasupra evoluției normale. Acelaşi lucru se poate spune şi despre sufletul-grup al furnicilor, dar la un nivel inferior. Sufletul-grup al madreporilor

este şi el o fiinţă superioară, de asemenea prematură; este mai înalt decât sufletul-grup al bovinelor. Înălţimea nu este în funcţie de epocă; unele trepte de evoluţie sunt atinse cu anticipaţie. De aceea fiinţele sunt expuse unor pericole pe care încă nu sunt în stare să le înfrunte. Zoologia ocultă este foarte complicată şi nivelurile de dezvoltare ale sufletelor-grup sunt foarte diferite.

C.: — Cărei Ierarhii îi corespund zeii greci şi germani?

R.S.: — Ierarhiei Îngerilor. Este vorba de entităţi care şi-au exercitat acţiunea în era Atlantidei. La început omul a trăit împreună cu aceste fiinţe, care apoi s-au retras, dar nu au devenit „zei" decât în vremurile de după Atlantida. În Atlantida zeii trăiau printre oameni. Oamenii au urmat o cale de evoluţie descendentă, zeii o cale ascendentă. În fiecare Ierarhie există nenumărate gradaţii, nuanţe.

C.: — Ce se va întâmpla cu lumea animală? Va ajunge la o dezvoltare superioară?

R.S.: — Sufletele-grup ale animalelor se dezvoltă, progresează; vor fi altfel de fiinţe pe Jupiter. Nu vor fi fiinţe omeneşti în sensul de astăzi al cuvântului, dar sufletele-grup ale animalelor vor ajunge totuşi pe Jupiter la un anumit fel de umanitate. Dar animalul individual nu va avea parte de o dezvoltare superioară, căci acesta se află în acelaşi raport cu sufletul-grup ca şi ciotul unui arbore cu lăstarul tânăt; el piere, aşa cum piere ciotul, pe când sufletul-grup se înalţă.

C.: — Ce importanţă trebuie să acordăm aşa-numitei educaţii prenatale?

R.S.: — Mama ar trebui să aibă grijă de multe lucruri în timpul sarcinii. În ziua de azi, neştiind aceasta, ea nu se îngrijeşte să ia anumite măsuri importante. În decursul primelor zece luni (lunare) ale vieii sale pământeşti, copilului poate să-i lipsească ceva care ar fi foarte bun pentru el. Astăzi zeii au misiunea de a se îngriji de aceasta; mai târziu această sarcina le va reveni oamenilor, când ei vor atinge maturitatea necesară. În marea lor înţelepciune, zeii au scos de sub influenţa omului aceste zece luni (lunare) ale dezvoltării copilului. Oamenii ar trebui să fie bucuroşi că nu pot interveni în dezvoltarea prenatală. Cel mai bun lucru pentru copil este ca viaţa pe care o duce mama lui să corespundă unui ideal în domeniul gândirii, simţirii şi voinţei.

C.: — Ce raport există între ştiinţa spirituală şi ştiinţa modernă?

R.S.: — Faptele constatate ştiinţific aduc dovezi în favoarea ştiinţei spirituale, în schimb teoriile ştinţifice nu ne duc spre domeniul ştiinţei spirituale, ci, dimpotrivă, ne poartă pe căi ocolite. Nu vreau să lovim în ştiinţa actuală, căreia îi apreciem strădaniile; dar trebuie să arătăm clar şi precis ce ne desparte de ea, căile care ajung la cunoaşterea spirituală şi cele care o ocolesc.

C.: — Legăturile de rudenie au vreun raport cu Karma?

R.S.: — Faptul că cineva se naşte într-o anumită familie este desigur determinat de Karma; poate fi rezultatul unei Karma anterioare. Dar omul îşi poate crea şi noi raporturi karmice, prin ceea ce face în prezent. Persoanele între care există cu adevărat o legătură se reîntâlnesc mereu, întotdeauna. Karma anterioară se manifestă prin faptul că ne naştem într-un anumit anturaj, dar nu suntem legaţi pe veci de rudele noastre prin sânge. Legăturile psihice care rezultă din cele familiale sunt cele care atrag sufletele unul spre altul. Dar aceste aspecte se modifică în cursul diferitelor cicluri pe care le parcurge omenirea; înrudirea de sânge începe să aibă mai puţină importanţă decât în trecut şi o va

pierde din ce în ce mai mult chiar pe cea de acum. Legăturile de sânge vor slăbi tot mai mult în decursul evoluției.

C.: — Ce ne mai puteți spune despre „lupta din ceruri"?

R.S.: — Cu prilejul acelei lupte nu cele mai rele, cele mai incapabile dintre Dyntmis au fost cele „trimise în serviciu comandat". Pentru ca discipolii Misterelor să înțeleagă acest lucru, adesea inițiații purtau măști ale Puterilor potrivnice. Ființa intelientă trebuie să se izbească de o alta ființă inteligentă, dar care se află pe o cale greşită.

C.: — Care este raportul dintre negativ şi pozitiv?

R.S.: — Omenirea va trebui să-şi dea seama din ce în ce mai bine că meschinăria, nebunia etc. nu sunt importante decât pentru lumea fizică şi că vor dispărea odată cu oamenii: dimpotrivă, binele, fiind pozitiv, va persista în veci. În această privință ocultismul se orientează, în vederea cunoaşterii, după marile legi cosmice, de exemplu, cea care reglementează înmulțirea peştilor în mare. Icrele lor pier în masă; deci un element negativ însoțeste în mod necesar ceea ce este în devenire, dar aceasta nu trebuie să ne împiedice să acționăm întotdeauna în mod pozitiv. Oricât de numeroase ar fi puterile potrivnice, ceea ce este de făcut trebuie să fie făcut.

C.: — Care este rostul suferinței?

R.S.: — Suferința este un fenomen care însoțeşte cu necesitate orice dezvoltare superioară. Fără ea cunoasterea nu este cu putință. Într-o zi omul îşi va spune: sunt recunoscător pentru fericirea pe care mi-a dat-o lumea aceasta, dar dacă ar trebui să aleg între bucurie şi durere, mi-aş păstra durerea; nu mă pot lipsi de ea pentru a cunoaşte. După un anumit timp, orice suferință ni se înfățişează ca indispensabilă, căci trebuie să o considerăm ca făcînd parte din evoluție. Nu există evoluție fără suferință, aşa cum nu există un triunghi fără unghiuri. Când ne vom uni cu Christos ne vom da seama că suferințele îndurate au fost condiții preliminare pentru a ajunge la aceasta. Pentru a fi în armonie cu Christos, este nevoie de suferință; aceasta este un factor neapărat necesar în evoluție.

Trecând peste propriul egoism, omul iese din starea sa de inerție, de inhibiție. De aici un lucru bun: o forță care se naşte din insuficiența proprie. Datorită acțiunii mele imperfecte, adică a eşecului meu, sunt încurajat, mulțumesc lui Dumnezeu, să-mi continui strădaniile. Strădania mea omenească nu este sortită fără speranță eşecului. Doar cel care de bună voie se abate de la chemarea proprie ființei omenesti nu va fi mântuit. Suferința este unul dintre elementele acelei sinteze pe care o reprezintă desfăşurarea existenței.

Düsseldorf, 22 aprilie 1909

C.: — Ce ne puteți spune despre reîncarnare?

R.S.: — De fapt, noțiunea de reîncarnare face parte dintr-o doctrină foarte veche a şcolilor oculte. Ea nu a apărut decât relativ recent în scrieri. Este unul dintre cele mai elementare învățăminte oculte. Dimpotrivă, faptele legate de reîncarnare nu sunt simple (vedeți expunerile privind corpurile eterice ale vechilor Rishi şi altele). Secretul reapariției Eului era păstrat cu grijă.

În primii ani ai mişcării teosofice se spuneau lucruri ciudate în acest domeniu: la aceeasi masă, într-o cafenea, se puteau întâlni reîncarnările impăratului Iosef, a lui Seneca etc. Astfel de afirmații creează confuzie.În acest domeniu, trebuie să ne spunem: mi se transmit numeroase idei, dar n-aş putea să le aprofundez într-atât încât să le înteleg. De fapt încă nu înțeleg nimic. Mai ales trebuie să ne ferim de afirmații categorice.

C.: — Ce ne puteți spune despre conceptele „moarte" şi „a muri"?

R.S.: — În cartea lui Iov, nevasta acestuia îl îndeamnă să nu mai fie bun. Găsim acolo următoarea expresie: „Leapădă-te de Dumnezeul tău şi mori"*. Aceste cuvinte cuprind o întreagă lume. Nu le putem înțelege decât dacă ştim ce semnificație avea pe atunci „unirea cu Dumnezeu". Ea făcea cu putință o viață pe care moartea nu o poate distruge, dacă această unire s-a realizat. „A muri" nu exprimă procesul material, trebuie să ne gandim la acest termen cu altfel de simțire.

* În trad. românească a Bibliei: „Atunci nevasta lui a zis către el: „Te ții mereu în statornicia ta? Blesteamă pe Dumnezeu şi mori!" (Iov, cap. 2, 9).

Sfântul Apostol Pavel zicea: „A venit Legea şi am murit"*. Trebuie să vedem clar ce înseamnă aici conceptul „Lege".

* În trad. românească a Bibliei: „Iar eu cândva trăiam fără Lege, dar după ce a venit porunca, păcatul a prins viață; Iar eu am murit. Şi porunca, dată spre viață, mi s-a aflat a fi spre moarte". (Romani, 7, 9-10).

Prin „moarte" se înțelege despărțirea de ceea ce nu poate fi omorât. În unele perioade se înțelegea prin aceasta căderea sufletului într-o stare de constiență inferioară; când un suflet se încarnează, conştiința se întunecă. Dar sufletul poate trăi în aşa fel încât să nu fie nevoit niciodată să intre în întuneric. Întunecarea este pentru el ca o moarte care se produce atunci când se naşte trupul. Sufletele care nu au făcut nimic pentru ele intră în această nouă moarte, adică în această reîncarnare.

Magiştrii vor să ne arate cât de neîndestulătoare, rigidă şi cât se poate de îndepărtată de adevărata stare de lucruri este gândirea modernă.

Dragostea creştină nu înseamnă numai ajutor pentru cei ce cad în greşeală; există o dragoste creştină activă, care îi apără pe cei din jur de înțelegerea greşită. Înțelepciunea Orientului cuprinde o teorie a cunoaşterii atât de profundă, încât materialiamul nostru kantian nu poate să o înțeleagă. Pentru a accede la adevărata doctrină a cunoaşterii, ar trebui să spunem: fără ochi, nu există lumină (deci lumea este ceea ce noi ne reprezentăm), dar şi: *fără lumină ochiul nu există*.

Nu este deloc întâmplător faptul că ochiul percepe lumina: ea este cea care a creat ochiul, ochiul îşi datorează existența luminii. Soarele se obiectivează în lumină.

Pentru ocultism, ochiul din microcosmos corespunde cu Soarele din macrocosmos. La fel, există o corespondență între glas (în microcosmos) şi foc (în macrocosmos). Este justificată comparația între apariția materiei cuprinsă în forme şi formarea figurilor sub acțiunea sunetului. Aceste două procesc reproduc procesele originare. *Forma este un sunet care a încremenit în materie*. Sunetul a trebuit mai întâi să-şi facă drum prin focul originar. Lumea minerală, animală ş.a., totul este sunet, sunet care a trecut prin foc. Focul se exprimă în microcosmos prin căldura sângelui. Se manifestă în ea şi de aceea răsună din interior, prin glas, ceea ce corespunde cu formarea materiei prin Logos.

Înțelepciunea cosmică de la origini este superioară gândirii născute în cursul evoluției. Această înțelepciune care se manifestă în tot ce ne înconjoară a fost imprimată în timpul Lunii vechi. Menirea Pământului este să dezvolte *dragostea*. Pe Jupiter din toate câte vor exista va emana o mireasmă de dragoste. Evoluția Pământtlui este necesară pentru ca pe Jupiter să existe o dragoste care vine *din interior*. Există o polarizare între înțelepciune şi greşeală pe Lună, între dragoste şi egoism pe Pământ.

Saturn – Foc
Soare – Aer (gaz)
Lună – Apă
Pămant – Pământ (solid).

În decursul evoluției tereste, *apa* şi *aerul* au intrat în acțiune în mod independent. Totul s-a condensat pornind de la cele patru elemente. Vaporii de apă sunt strâns legați de vegetale. În zilele noastre, nu putem să ne folosim decât de forțele anorganice – de cărbune, de exemptu – pe câtă vreme atlanții foloseau forțele de natură vegetală. Ştiau, de exemplu, să extragă forțele cuprinse în sământă, de care se foloseau pentru propulsia vehiculelor lor. Forțele din sământă provin din aer si din apă. Dar modul în care omul făcea să acționeze acele forțe depindea de moralul său, care era în legătură şi cu vântul şi cu vremea de afară. Când aceste forțe erau bine folosite, vântul era bun şi timpul favorabil. Atunci când atlanții s-au înrăit, ei înşişi au fost cauza Potopului.

Tot aşa *focul* era în legătură cu pământul în vremurile Lemuriei. Aceste elemente se puteau combina în multe feluri.

Ne putem reprezenta spațiul tridimensional. În doctrina platoniciană există o sentință importantă: „Dumnezeu geometrizează". Principiile fundamentale ale geometriei au calitatea de a deştepta capacitatea de clarviziune. Se demonstrează în topologie că punctul situat la infinit spre dreapta este acelaşi cu cel situat la infinit spre stanga. Aceasta înseamnă că până la urmă Universul este o sferă; se revine întotdeauna la punctul de plecare. Dacă pornim de la teoremele din geometrie, ele se transformă în concepte-limită. Spațiul tridimensional revine la punctul de unde a plecat. De acum, în domeniul astral, .A acționează asupra lui .B fără mijlocitori.

Introducerem materialismul în teosofie dacă, pentru a ajunge la spiritual, ne gândim că materia devine din ce în ce mai subtila. Nu aşa se poate pătrunde în lumea spiritului. Doar prin intermediul unor repezentări cum ar fi .A - .B ajungem să redăm a patra dimensiune. Să luăm ca exemplu viespea, care are o talie atât de fină încât s-ar părea că nu există o legătură între cele două părți, la fel de mobile, că acestea nu sunt unite decât prin mişcarea lor. Extindeți acest exemplu asupra mai multor câmpuri de acțiune în spatiul multidimensional.

C.: — Care este semnificația numărului 40?

R.S.: — Ce înseamnă „ieşit din găoace"? Se scrie asa: 10. Pentru exoterism este cifra 10, pentru esoterism „ieşit din găoace". Închipuiți-vă ca unul dintre ciclurile de evoluție tocmai s-a terminat – de exemplu, Saturn, Soarele, Luna s-au împlinit şi ne-am afla în punctul în care începe evoluția Pământului. Ceea ce are omul de pe Saturn a devenit oul 0, de pe Soare 00, de pe Lună 000. După ce s-au terminat aceste trei cicluri, începe altul nou: 1000. Acest ciclu străbate cicluri secundare: ciclurile 6, 5, 4, 3; 2, 1. În scriere ocultă, putem scrie şi aşa: 4321000. Când se vorbeste de 1000 de ani în ocultism, se înțelege prin aceasta că trei cicluri au ieşit din ou.

Acest ocultism al numerelor reproduce unele fapte cosmice. Tot ce exisa în Cosmos se reflectă în viața fizică şi spirituală a Pământului. În ciclul actual, omul dobândeşte viziunea lumii exterioare, o inversare a oricărei viziuni. În cel de al patrulea ciclu, în fața conştiinței apare Maya. De aceea numărul 4 este cel al Mayei şi al Cosmosului. De câte ori apare în Biblie acest număr, ceva este învins în Maya: să posteşti 40 de zile, să rătăceşti 40 de zile în deşert înseamnă o astfel de izbândă; 40=4 ieşiri din găoace. Cel care posteşte 40 de zile a trecut astfel printr-un ciclu ocult. Cu cât stările de conştiință sunt mai primare, cu atât mai puțin se poate spune că timpul „ține mult"; cu cât mergem mai mult înapoi în seria stărilor de conştiință, cu atât mai puțin este prezentă plictiseala.

Evoluția nu are aici început nici sfârşit. Ea parcurge o serie de cicluri fără să se repete, căci întotdeauna apare şi un element nou în acest progres ciclic. Dacă ne gândim ca există un început şi un şfârşit, înseamnă că raționăm după Maya, tragem o concluzie abstractă din fenomenele fizice.

Evoluția parțială=făptura; Evoluția generală=Dumnezeu reprezintă o presupunere falsă.

Omul are ca scop să devină liber; el poate să primească putere din toate Ierarhiile: de la Îngeri, de exemplu în Manas, de la Arhangheli-Budhi ş.a. Pe măsură ce se va dezvolta, Ierarhii mai înalte vor putea interveni, şi prin aceasta el se va dezvolta şi mai mult. Ca microcosmos, omul cuprinde în sine toate Ierarhiile.